

bONUM PUBLICUM

06

„MEG KELL TANULNUNK
NYUGODTAN ÉLNI”
Interjú Bőjte Csabával

14

ÖTÉVES A NEMZETI
KÖZSZOLGÁLATI
EGYETEM

42

NEMZETFOGYÁS
EURÓPÁBAN
Az egyénközpontú
társadalmak csapdái

Folytatódik a tanév a Ludovika Szabadegyetemen!

A tematikában az egyetemi hallgatók és a nagyközönség számára egyaránt érdekfeszítő, aktuális kérdések.

A keddenként este hattól kezdődő előadások az egyetemen folyó kutatásokba nyújtanak bepillantást.

**Helyszín: Ludovika Campus Főépület, II. előadó
(1083 Budapest, Ludovika tér 2.)**

Program:

Április 12.	Dr. Bóka János: A tisztességtelenség ötven árnyalata – a devizahitel-szerződések és az EU joga
Április 19.	Prof. Dr. Kozáry Andrea: A darabolós főhadnagy és az arzénos asszonyok
Április 26.	Dr. Kóródi Gyula t. o. alezredes: Stressz és a közszolgálat
Május 3.	Prof. Dr. Óvári Gyula: EKRA NOPLAN, repülő csatahajó vagy úszó harci repülőgép?
Május 10.	Dr. Kaiser Tamás: A Jó Állam mérhetősége

További információ és regisztráció:

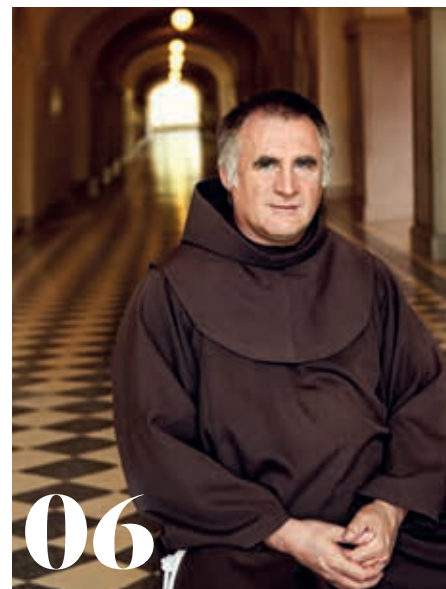
www.uni-nke.hu/szolgáltatások/ludovika-szabadegyetem

Ludovika Szabadegyetem – Legyen nyitott a tudásra!

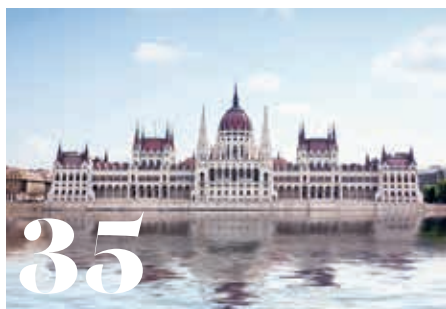
25

Az NKE-n több mint egy éve megalakult Terrorelhárítási Tanszék munkatársai végzik a tavaly beindított nemzetbiztonsági alapképzés terrorelhárítási specializációját, amely idén ősszel mesterképzések szintjén is elindul majd. A Terrorelhárítási Központ és az NKE együttműködésének eredményeként megvalósuló képzések révén az eddiginél is felkészültebb szakemberek látják majd el a terrorelhárítással kapcsolatos, egyre magasabb szakmai színvonalat igénylő feladatokat.

06

„Meg kell tanulnunk nyugodtan élni”
– Interjú Bőjte Csaba atyával

35

Az Országgyűlés 2011.
április 18-án fogadta el
Magyarország Alaptörvényét

28

Békemisszióban
a magyarok:
Bosznia

12

Karriernapok
az ÁKK-n

TARTALOM 2016. ÁPRILIS

02 MOZAIK

06 „MEG KELL TANULNUNK NYUGODTAN ÉLNI”
– INTERJÚ BŐJTE CSABA ATYÁVAL

10 HÁZASSÁG RÉGEN ÉS MOST

12 KARRIERNAPOK AZ ÁKK-N

14 ÖTÉVES AZ NKE

17 ERŐS TAGÁLLAMOK NÉLKÜL NINCS ERŐS EURÓPA

21 NÉMETORSZÁG A NAGYKÖVETI FÓRUMON

22 HETVENÉVES ADÓSSÁG: ÚJ SZABÁLYOZÁS KÉSZÜL
A KÖZIGAZGATÁSI JOGVITÁK RENDEZÉSÉRE

25 TERRORELHÁRÍTÁS EGYETEMI SZÍNVONALON

28 BÉKEMISSZIÓBAN A MAGYAROK: BOSZNIA

33 AMERIKAI EGYETEMMEL KÖTÖTT
MEGÁLLAPODÁST AZ NKE

35 2011. ÁPRILIS 18.

38 ÉLETHIVATÁS – DR. BLASKÓ BÉLA
RENDŐR VEZÉRŐRNAGGYAL BESZÉLGETTÜNK

42 NEMZETFOGYÁS EURÓPÁBAN –
AZ EGYÉNKÖZPONTÚ TÁRSADALMAK CSAPDÁI

45 „NEHÉZ AZ EMBEREKET MEGMENTENI SAJÁT
MAGUKTÓL”

48 A GAZDASÁG ALAPPILLÉRE AZ ERKÖLCS

51 CSERNOBIL ÉS FUKUSIMA – TÖBB MINT TRAGÉDIA

56 AJÁNLÓ

Toronyszimulátor a képzés szolgálatában

A polgári és a katonai légi irányítás szakemberei is használják majd azt a háromdimenziós toronyszimulátort, amelyet az NKE Hungária körúti campusán állítottak üzembe. Mindez jelentősen megkönnyíti a Magyar Honvédség kiképzési tevékenységét és emeli az NKE-n folyó oktatási munka színvonalát. „Fontos, hogy a Magyar Honvédség a civil szakemberekkel együttműködve a legmagasabb szinten szolgálja a repülésbiztonságot” – hangsúlyozta Simicskó István. A honvédelmi miniszter szerint a toronyszimulátor is ezt segíti, hiszen így a legmodernebb technikákat is el tudják sajátítani a katonai és a polgári légi irányítás szereplői. Boldizsár Gábor, a toronyszimulátornak helyet adó egyetemi kar dékánja szerint a polgári és a katonai légi irányításban tapasztalható együttműködés erősödését is szolgálja a szimulátor átadása. „NATO-tagorszádként Magyarország is integrált légtérvédelmi rendszert működtet, így hivatásrendeken és országhatárokon nyúlik át a légtérrel való gondoskodás feladata” – tette hozzá Boldizsár Gábor. A HHK dékánja az integráció kapcsán példaként említette az NKE-t, amely az állam szolgálatában tevékenykedő szakembereket képez egy helyen, egy gondolat és filozófia mentén.

Akik sokat tudnak Rákócziról

Átadták a tavaly ősszel indított Rákóczi-kvíz vetélkedő díjait az NKE-n. Az intézmény hallgatói számára meghirdetett versenyen a Rákóczi-szabadságharcokhoz kapcsolódó témákat kellett feldolgozniuk a résztvevőknek. A Rákóczi-program sorozat keretében tavaly ősszel indított, öt fordulóból álló vetélkedő díjátadására a március 22-i Ludovika Szabadegyetem előadása előtt került sor. A háromfős csapatok tagjainak a Rákóczi-szabadságharc olyan területeiről kellett rövid, lényegre törő esszéket írni, mint a hadsereg, az államszervezés vagy a külpolitikai környezet. Emellett – szintén elektronikus formában – egy több kérdésből álló tesztet is ki kellett tölteniük a résztvevőknek. A vetélkedőn a harmadik helyezést a Dux & Princeps, a másodikat a Cum deo... csapata szerezte meg, míg a verseny győztese a Pro libertate formáció lett. A legjobbak az eredményhirdetésen kapott könyvjutalmakon túl részt vehetnek egy kétnapos, a Rákóczi-szabadságharc és a Rákóczi-kultusz fontosabb emlékezeti helyeire (Ónod, Sárospatak, Borsi, Kassa) ellátogató tanulmányúton, április 22–23-án.

Új vezető a Katonai Műszaki Doktori Iskola élén

Prof. Dr. Kende György nyugállományú mérnök ezredes vezeti idén februártól az NKE katonai műszaki doktori iskoláját. A haditechnikai eszközök kutatás-fejlesztésével is foglalkozó szakember szerint a PhD-fokozat megszerzése akkor ér valamit, ha mögötte valós tudás van.

„A tudomány nem más, mint a rendszerbe foglalt józan ész” – mondta Kende professzor, aki szerint, ha valaki az adottságait használva, a megfelelő módszerekkel tudja vizsgálni az új problémákat, az sikeres lehet a tudományos munkában is. A jelenlegi témajegyzékben olyan „slágertémák” is szerepelnek, mint például a robbantásos merényletek elleni védekezés, a kritikus információs infrastruktúrák, az információs műveletek, a pilóta nélküli repülőgépek, a harci robotok, a környezetbiztonság vagy éppen a kiberhadviselés. „A magyar tudományos élet nagyon sokrétű, aminek egy értékes szeletét jelenti a mi munkánk” – véli Kende György. A professzor szerint ugyanis a doktori iskolában elért kutatási eredményeket a legtagabb értelemben vett védelmi szféra hasznosíthatja.

Sokszínű katonaság egy sokszínű Indiában

Biztonságpolitika Indiában címmel tartott előadást március közepén Bikram Singh ny. vezérezredes a Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar Zrínyi Termében. Az indiai hadsereg korábbi vezérkari főnöke a nagyszámú közönség előtt elmondta, hogy az országot jellemző sokféleség rányomja a bélyegét a katonai gondolkodásra is. A katonaság alapvetően elfogadó jellegű intézmény, amely mindennapjait szigorú előírások szerint éli. Nem rangsorol sem vallási, sem politikai vagy etnikai hovatartozás alapján: a hivatásos katonákat a hazaszeretet, a haladás és a köz szolgálata egységgé kovácsolja. „India azon dolgozik, hogy diplomáciai és politikai alapon váljon meghatározó szereplővé a világban, nem elsősorban mint katonai nagyhatalom” – számolt be a vezérezredes. Noha a sorkatonaságra alkalmas fiatalok száma néhány éven belül megközelítheti a 75 milliót, a honvédelem nem az erőfitogtatásról szól. Fontos, hogy a nemzetközi nagyhatalmak tisztában legyenek azzal, hogy ha kell, az ország képes megvédeni 1,2 milliárdos lakosságát, de látni kell azt is, hogy India nem rendelkezik határain túlnyúló követelésekkel. „Hadászataunk a képességről, nem pedig a militáris szándékról szól” – tette hozzá a katonai előljáró.

Nagy „Vihar” lesz az NKE-n

Negyedik közös közszolgálati gyakorlatát tartja április 18–19-én az egyetem. A „Vihar 2016” elnevezésű eseményen a hallgatók a szélsőséges időjárás okozta katasztrófahelyzet kapcsán felmerülő feladatokat gyakorolhatják.

Az eseményen az NKE mind a négy karának hallgatói részt vesznek majd, így az összes hivatásrend képviselteti magát. A gyakorlatnak az NKE Hungária körúti campusa és a Ludovika Főépület lesznek a helyszínei. Egy országos törzset alakítanak ki, a hallgatókat pedig két csoportba osztják majd, ők párhuzamosan

végzik el ugyanazokat a feladatokat. Gyakorolhatják például a különleges jogrend bevezetésével és a veszélyhelyzettel kapcsolatos teendőket. Újdonság, hogy idén már a mesterképzésben részt vevő hallgatók is aktívan bekapcsolódnak a gyakorlat végrehajtásába, valamint Szlovákiából is érkeznek résztvevők, akik külön gyakorló törzset alkotnak majd. A tervek szerint a „Vihar 2016” közös közszolgálati gyakorlat kapcsán egy összehasonlító tanulmánykötet is készül, amely a részt vevő külföldi országok gyakorlatát is tartalmazza majd.

Fókuszban Németország

Rend és káosz – a német perspektíva címmel tartott előadást az NKE-n dr. Ulrich Schlie, a budapesti Andrassy Universitát oktatója az NKE NETK Fókuszban Németország című programsorozatának részeként. Felszólalásának mottóját Albert Einsteinól kölcsönözte: az atomfegyverek korának beköszönte megváltoztatott mindent, kivéve a gondolkodásmódunkat. „A brüsszeli események és az egyre sokasodó terrorcselekmények mind azt mutatják, hogy a folyamatok megértéséhez azok teljes újraértelmezésére van szükség” – tette hozzá a szakértő. Afrika és az arab világ megmozdulásai, a terrorizmus elleni harc, de még a pusztító természeti katasztrófák is azt sugallják, hogy napjaink biztonságpolitikai kihívásai meghaladják az egyes államok katonaságának hatáskörét. Ulrich Schlie szerint szükség van a rendelkezésre álló szabályozó eszközök újragondolására. A kihívásokra adható helyes válaszok megtalálásához viszont, mint mondta, csak átfogó kiértékeléseken és nemzetközi megállapodásokon keresztül vezet az út. A gazdasági válságból kilábaló Európának fel kell nőnie az amerikai nagyhatalmak mellé, az Európai Uniónak pedig vissza kell nyernie korábban meghatározó erejét.

Felvételi 2016

Továbbra is az ország legnépszerűbb felsőoktatási intézményei közé tartozik a Nemzeti Közszerületi Egyetem az idei felvételi jelentkezések alapján. Az NKE négy karának képzéseire közel hatezeren adták be felvételi jelentkezésüket, ebből első helyen 4270-en jelölték meg az intézményt.

A jelentkezők számát tekintve az egyik legnépszerűbb a Rendészettudományi Kar, ahol közel hússzoros a túljelentkezés a katasztrófavédelem alapképzési szak katasztrófavédelmi művelési szakirányának és a rendészeti igazgatási szak igazgatásrendészeti szakirányának nappali munkarendű támogatott képzésére. Az Államtudományi és Közigazgatási Kar közigazgatás-szervező alap-, és a közigazgatási mesterképzéseire összesen 1819-en adták be felvételi kérelmüket. Jelentős, közel 18-szoros a túljelentkezés a Nemzetközi és Európai Tanulmányok Kar nemzetközi biztonság és védelempolitikai alapképzési szak nappali munkarendjének támogatott képzésén, de nagyon népszerűnek bizonyult a nemzetközi igazgatási alapképzési szak is a maga 9-szeres túljelentkezési arányával. A Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar képzéseit idén 570-en választották. A korábbi hagyományoknak megfelelően a katonai logisztika, a katonai üzemeltetés és a katonai vezetői alapképzési szakokon 5-6-szoros a túljelentkezési mutató. A NKE-re jelentkezők közül 4871-en alap-, 866-an pedig mesterképzésben szeretnék folytatni tanulmányukat.

Kéményseprőket toboroz az OKF

Tizenöt megyében keres kéményseprőket az Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság (OKF). Az év második felétől jelentős mértékben átalakul a kéményseprés rendszere Magyarországon: július 1-jétől a katasztrófavédelem kéményseprőipari szervezeti egysége látja el a tevékenységet azokon a településeken, ahol jelenleg a katasztrófavédelem által kijelölt közérdekű szolgáltató biztosítja az átmeneti ellátást, továbbá ott, ahol az önkormányzat felmondja a közszolgáltatási szerződését. A katasztrófavédelem ellátási körébe várhatóan tizenöt megye 1830 településének 1 829 358 kéménye tartozik majd. A katasztrófavédelem illetékesei az elmúlt hónapokban egyeztettek a kéményseprőket foglalkoztató piaci szereplőkkel és a kéményseprőket képviselő érdekvédelmi szervezetekkel annak érdekében, hogy a szakemberek további foglalkoztatása biztosított legyen. A jelentkezőknek rendelkezniük kell kéményseprő szakmunkás végzettséggel, a mestereknek értelemszerűen mestervizsgával. Emellett feltétel az egészségügyi alkalmasság, a hatósági erkölcsi bizonyítvány megléte, az állást betölteni kívánótól elvárás, hogy tudja kezelni a táblagépeket. Az elbírálásnál előnyt jelent a szakmai gyakorlat és a B kategóriás jogosítvány. A munka július 1-jén kezdődik.

Thaiföldi delegáció a Ludovikán

Az NKE-re látogattak a Thaiföldi Királyság Nemzetvédelmi Egyetemének hallgatói. A Natagom Tipsuk altábornagy által vezetett delegáció tagjai átfogó tájékoztatást kaptak az egyetem felépítéséről, küldetéséről és szakmai-tudományos tevékenységéről. A tisztségviselők, illetve magas rangú tisztek számára

külön ismertették a közszolgálati továbbképzési rendszert, illetve a Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar oktatási, képzési és kutatási tevékenységét. A prezentációkat és a beszélgetéseket követően a vendégek megtekintették a Ludovika Campus főépületét.

Terrorizmus elleni intézkedéscsomag megalkotásáról döntött a Kormány

Terrorizmus elleni intézkedéscsomag megalkotásáról döntött a Kormány, módosítanák az Alaptörvényt és több kétharmados jogszabályt is. A Belügyminisztérium feladata lesz, hogy a parlamenti pártokkal előzetes egyeztetést folytasson, mert a csomag több eleme kétharmados támogatást igényel. Honvédelmi területen az Alaptörvényt érinti a változtatás, emellett a nemzetbiztonsági törvényt, a rendőrségi törvényt és a büntető törvénykönyvet is módosítanák, utóbbi esetében bizonyos szankciókat emelnének meg. Létszám-, eszköz- és technikai fejlesztések, továbbá a Terrorelhárítási Központ megerősítése várható még. A Kormány döntött egy terrorelhárítási információs és bűnügyi központ létrehozásáról is. A kormányzat tervezi egy olyan törvény megalkotását is, amelyben előírnák, hogy a magán-szolgáltatók – bírói engedélyhez kötötten – biztosítsák a rendőrség és a Nemzetbiztonsági Szakszolgálat által lefoglalt adatszolgáltató eszközök dekódolását. A pénzáramlás módját szintén ellenőriznék, bizonyos esetekben betekintene a bankszámlákba. A Kormányzati Tájékoztatási Központ MTI-hez eljuttatott közleményében azt írták: a brüsszeli támadások nyilvánvalóvá tették, hogy szoros összefüggés van a terrorizmus és a bevándorlás között, a fokozott bevándorlás fokozza a terrorveszélyt. A Kormány számára a magyar emberek biztonsága az első, ezért olyan intézkedéseket készít elő, amelyek növelik az ország védelmi képességét – fűzték hozzá. Az ellenzéki pártok élesen bírálták az elképzeléseket.

Állami elismerés az ÁKK dékánjának

Lázár János Miniszterelnökséget vezető miniszter Magyar Zoltán-díjat adományozott Prof. Dr. Kiss György dékánnak, az MTA doktorának. Az elismerést az új államtudományi képzések kifejlesztése és bevezetése érdekében kifejtett tevékenysége, valamint a közszolgálati jog kutatása és oktatása terén végzett kiemelkedő munkássága elismeréseként kapta meg az NKE dékánja. A hagyományoknak megfelelően a díjat az 1848/49-es forradalom és szabadságharc évfordulója kapcsán adták át a Várkert Bazárban. Magyar Zoltán-díjat azok a szakemberek kaphatnak, akik a Miniszterelnökség feladat- és hatáskörébe tartozó szakterületeken, elsősorban a közigazgatás területén kiemelkedő színvonalú szakmai tevékenységet végeznek.

„Meg kell tanulnunk nyugodtan élni”

SZÖVEG: DR. TÓTH NIKOLETT ÁGNES
FOTÓ: KÉPMÁS CSALÁDMAGAZIN, EMMER LÁSZLÓ

Böjte Csaba ferences rendi szerzetes a Dévai Szent Ferenc Alapítvány létrehozójaként számos gyermekotthont működtet árva és szociálisan hátrányos helyzetű, rászoruló gyermekek számára. Csaba testvér gondoskodik taníttatásukról, vallási és erkölcsi nevelésükről. A rászoruló felkarolásáért és megsegítéséért megannyi elismerésben részesült az elmúlt évek során. Rendszeresen tart előadásokat, lelkigyakorlatot fiataloknak, örömmel osztja meg tapasztalatait a világról, és látja el jó tanáccsal a bizonytalanokat. Mindezt a Nemzeti Közszerződési Egyetemen is megtette, amikor az irgalmasság évéről tartott előadást. Az interjúban is megfogalmazta legaktuálisabb üzenetét: meg kell tanulni nyugodtan élni.

○ Hová tűnt Isten a világból? Ha Isten itt van közöttünk, hogyan engedheti ezt a sok borzalmat, ami körülöttünk történik?

Böjte Csaba: Több mint ötezer gyermeket fogadtam be, ötezer nyomorúságot láttam, és mindig arra gondoltam, hogy sokan nem veszik komolyan Isten parancsait. Egész életünkben autózunk, de ha baleset történik, a közlekedési szabályokat gondoljuk rossznak és a rendőröket okoljuk, soha sem saját magunkat hibáztatjuk. Ez nem helyes magatartás.

○ Ki szorul igazán segítségre manapság?

B. Cs. A gyermekek, akik nem hibásak a szülők viselkedéséért. A felnőtteknek nem segítyt adnék, hanem munkára tanítanám őket. Utat kell számukra mutatni, hogyan lehet a világban eligazodni, alkotó, teremtmény munkát végezni.

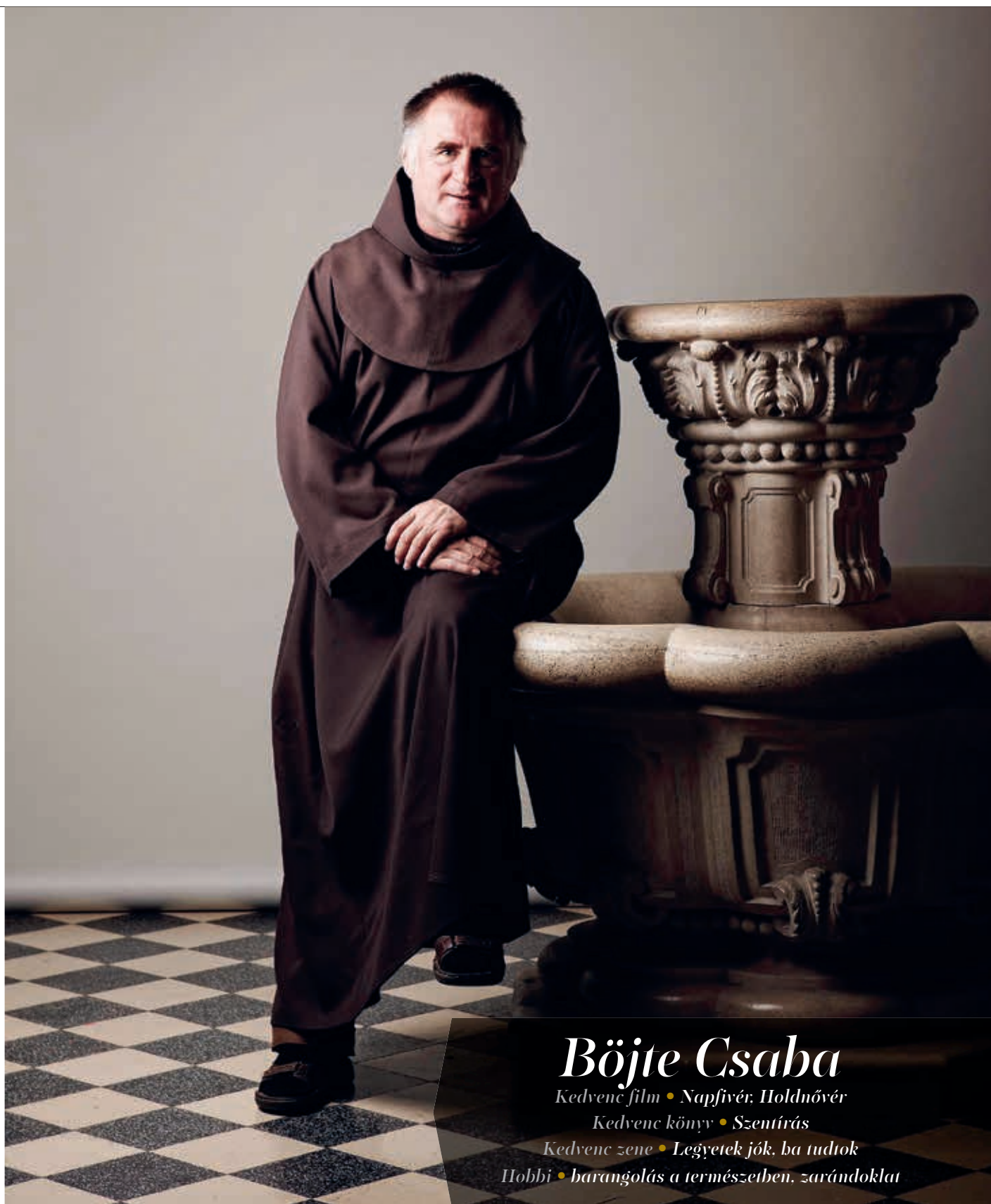
○ Mit tanácsol azoknak az embereknek, akik úgy érzik, hogy már nincs remény, akik a mindennapi gondoktól megkeseredettek?

B. Cs. Sok pozitív példát kell eléjük állítani, hiszen mindig van megoldás, mindig van remény. Trianon után Márton

Áron püspök a doberdói csatában háromszor megsebesült, elvitték egy év várbörtönre, mégsem keseredett el, hanem folyamatosan tanult, majd a 20. század egyik legnagyobb magyarjaként Erdély püspöke lett. Minden ember példát vehetne róla.

○ Milyen nevelési elvei vannak?

B. Cs. Eleinte sok kudarcral szembesültem. Elkeseredésemben kora tavasszal többször kimentem a közeli erdőbe, ahol egy nagy, göcsörtös ágú akácfa állt. Előbb arra gondoltam, mi történe vele, ha láncfűrészsel kettévágnám a törzsét, majd megjelent előttem a kép, hogy milyen csodaszép lesz akkor, amikor az eső megöntözi, az áldott napfény átöleli. Az akácfa arra vágyik egész évben, hogy szép fehér nászruhába öltözzön és megvendégelje a világ összes méhecskéjét. A gyermekekből, a felnőttekből is „kiszerezni”, nem pedig kierőltetni kell a jót. Ez a vágyuk, nem rákényszeríteni szeretnénk őket a jóra, hanem olyan helyzetet teremteni számukra, hogy mindez magától a felszínre jöjjön. A gyermekekért elképesztő erőfeszítésekre vagyok képes.

Böjte Csaba

Kedvenc film • Napfivér, Holdnővér

Kedvenc könyv • Szentírás

Kedvenc zene • Legyetek jók, ha tudtok

Hobbi • barangolás a természetben, zarándoklat

○ Korábban azt mondta, hogy Isten selejtet nem teremt. Tehát minden ember jó?

B. Cs. A pince sötétjében a legkisebb krumplics is a fény felé törekszik, mert benne van a vágy, hogy gyökeret eresszen, virágot bontson. Ez a vágy minden emberben benne él, mindenki szeretne nagyra nőni, kibontakozni, szép dolgokat életre hívni, értékeket teremteni. Úgy érzem, az a feladatom, hogy segítsen őket abban, hogy valóra váltsák az álmaikat.

○ Mitől tart igazán értékesnek valakit?

B. Cs. Számomra minden halhatatlan lelkű ember egyaránt értékes. Isten képére, hasonlatosságára teremtett lények vagyunk, ezért tisztelnünk kell egymást.

○ Hogyan tudjuk a szeretetet közvetíteni?

B. Cs. A „majomszeretetet” egyáltalán nem tartom egészségesnek. A szeretetet mindig igazságba kell öltöztetni, az igazságot pedig szeretetbe. Egyik a másik nélkül nem létezhet. Az egészséges szeretetben nincs hazugság, az mindig őszinte. Mindezt a férfi-nő kapcsolatában is fontosnak tartom. Nincs az az igazság, ami szeretet nélkül megállná a helyét. Az igazamat mindig szeretetbe öltöztetem, és úgy közvetítem mások számára.

○ Megosztana néhány gondolatot az irgalmasság évről olvasóinkkal?

B. Cs. Ferenc pápa pontosan látja, hogy mennyi gond, baj van ebben a világban. Az irgalmasság évének meghirdetésével megosztotta velünk, hogy milyen orvosságot, iránytűt tudna adni a 21. századi ember kezébe. Mindannyian úgy érezzük, hogy az irgalomra nagyon nagy szüksége van mindenkinek. Számos problémát, gondot oldhatna meg a világban és a családokban is.

○ Rohanó világban élünk, hogyan tudna türelemre inteni minket?

B. Cs. Vegyük tudomásul, hogy aki kapkod, nem halad. A nyugodt életforma sokkal eredményesebb. A kapkodásnak nincs értelme. Még ha nehéz is, meg kell tanulnunk nyugodtan élni.

○ Rendszeresen arra int minket, hogy ne féljünk a kudarcoktól. Akkor se, ha az előttünk tornyosuló feladatok megoldhatatlannak tűnnek?

B. Cs. Nagyon sokat tanultam a saját kudarcaimból. Michael Jordan kosarásról azt olvastam, hogy több száz meccset elvesztett, sokszor dobott mellé, mégis ő a világ legjobb kosarasa. Ha nem lettek volna ezek a vesztes mérkőzések, kudarcok, ha feladta volna, soha nem válik a világ legeredményesebb játékosává.

○ Sokan úgy vélik, hogy nincsenek véletlenek, véletlen találkozások. Ön hisz a predesztinációban, az eleve elrendelésben?

B. Cs. Nem. Kereszthalál nélkül is meg lehetett volna váltani a világot, de Isten ily módon vitte véghez akaratát. Ugyanakkor az emberi szabad akaratot Isten soha semmivel nem írja felül.

○ Azt hirdeti, hogy nem legyőzni, hanem meggyőzni kell az ellenfelünket. Mindig a békés megoldásokra törekedjünk?

B. Cs. Úgy vélem, ütközések nélkül kell megoldani a konfliktust. Két ember között a legrövidebb út az egyenes beszéd, a bölcs párbeszéd, amellyel minden konfliktus kezelhető.

○ Mi most a legfőbb célja, amit mindenképpen szeretne megvalósítani?

B. Cs. Úgy hiszem, Isten számunkra teremtett világában elsősorban fenntartható vágyakat kell fiataljainkba ültetni. Azt tartom a legfontosabbnak, hogy az embereknek elérhető vágyaik legyenek. Huszonöt éve erről a témáról tartok előadásokat és írok könyveket. Azt szeretném, ha napjaink nem a vérről, a fájdalomról szólnának, hanem a boldogságról és békéről.

○ Az egyház rendkívül befogadó. Hívóként miként kezelhetjük a migrációt? Nem félti a bevándorlóktól az Európai Uniót?

Az irgalmasság iskolája

A Ferenc pápa által meghirdetett rendkívüli szentévből *Az irgalmasság iskolája* címmel indított beszédssorozatból Bőjte Csaba ferences rendi szerzetes, aki az első hívó szóra eljött az NKE-re. A Dévai Szent Ferenc Alapítvány és az egyetem között élő kapcsolat van, amely tavaly óta vált szorosabbá. Az egyetem hallgatói az alapítvány által működtetett intézményekben végeztek karitatív feladatokat nyáron, 2015 karácsonyán pedig az NKE hallgatói és dolgozói felajánlásából többek

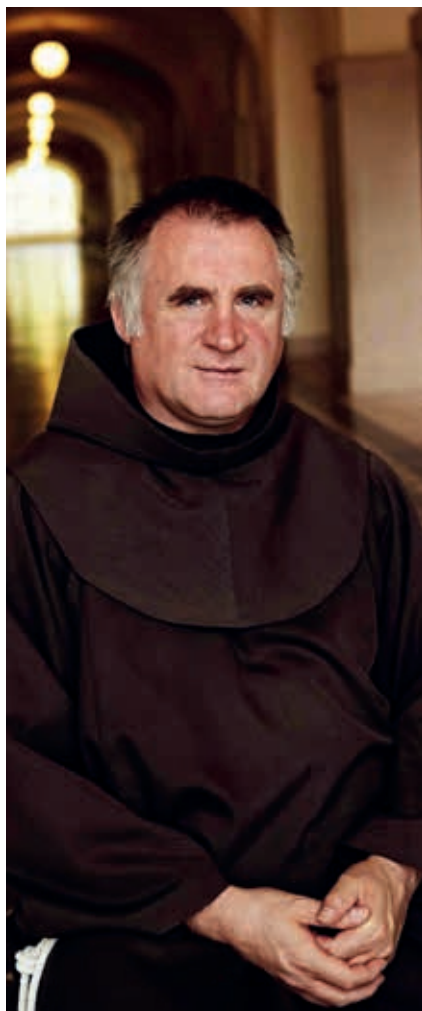
között a csíkszétsimoni gyermekotthon 52 diákja kapott karácsonyi csomagot. „Jézus nem harapja le a bűnös ember fejét, de a pipogyákat, lustákat nem tudja elfogadni” – mondta előadásának kezdetén Bőjte Csaba, aki arra utalt ezzel, hogy az egyházban is egyre több a féltő, szorongó ember, aki cselekvés helyett inkább nem tesz semmit. Bár a mindennapi életünk számos módon van leszabályozva, Jézus bátorságra biztat bennünket, hogy merjünk nagyokat álmodni – tette hozzá a szerzetes.

Bőjte Csaba szerint az élet egy hatalmas kihívás, egy ajándék a keresztény ember számára. Az ő életében is az jelentett egyfajta fordulópontot, amikor 24 évvel ezelőtt Déván az első árva kislányt befogadta magához. Aztán nem volt megállás, elkezdtek hozni hozzá mindenfelől a szegény sorsú gyermekeket, akiket egy évtizedek óta üresen álló ferences kolostorba költöztetett. A többi pedig, mondhatni, ma már történelem, hiszen az 1993-ban létrejövő Dévai Szent Ferenc Alapítvány azóta közel

B. Cs. A sportrendezvényeken is a rendőrök dolga, hogy megteremtsek a mérkőzések békés, biztonságos kereteit. Módszereket kellene kidolgozni a migráció kezelésére is. Azt gondolom, hogy általában jobban élünk, mint az emberiség 95 százaléka. Nem látom azt az erőt, ami a nyomorúságban élő embereket visszatartatná a vándorlástól a jobb élet reményében. Nem félek a globális háborútól, de a forradalmaktól igen. Küzdünk a háború ellen, de valahol már abban élünk.

○ Sokan tartanak a betegségtől, minden rossztól, bajtól féltik a családjukat. Hogyan tudunk félelem nélkül élni ebben a világban?

B. Cs. Isten mindent és mindenkit szeret, mert ha nem így lenne, meg sem teremtetten volna a világunkat. Egyikünknek sincs tényleges oka a félelemre, hiszen a fizikai létünk bizonyítja, hogy Isten elfogad és akar minket. A félelem kishitűségről tesz tanúbizonyságot és egyébként is csak hátráltat bennünket. Ha nem félünk, nagyobb eséllyel érhetjük el a céljainkat. ●

A szeretet bölcsője, út a végtelenbe, A virág a fény felé hajlik. Néhány könyv a több mint húsz kiadvány közül, amelyek Bőjte Csaba szerzetes nevéhez fűződnek, és többségükben Istenről és a vallásról szólnak. Életéről és tevékenységéről filmek is készültek, mint például a *Rom és virág* vagy a *Csillagösvény 1-2*. A munkájával mára nemzetközi elismertséget is szerzett ferences rendi szerzetes fiatalként autóvillamossági szerelőnek tanult, majd ezt feladva bányászként dolgozott egy évig. Lélekben ekkor már a papi pályára készült, így 1982-ben jelentkezett a ferences rendbe, ahol pappá szentelték. Az édesapjával történtek – igaztalan vádakkal börtönbüntetésre ítélték, majd szabadulását követően hamarosan meghalt – hatására választotta a papi hivatást. Életében az igazi fordulat akkor következett be, amikor 1992-ben Dévára helyezték, ahol magához vett néhány utcagyereket és beköltözött velük az évtizedek óta üresen álló ferences kolostorba, ahonnan a román hatóságok folyamatos vegzálása ellenére sem távoztak. Az árvákat befogadó szerzetesnek hamar jó híre ment az emberek között, és tevékenységét mára már elismerik Romániában és Magyarországon is. A gyermekek alapvető szükségleteinek megteremtése mellett tanítatásukkal is foglalkozik, amelybe a vallási és erkölcsi nevelés is beletartozik. Munkáját 2004-től folyamatosan méltatják az állami és civil szervezetek, elsősorban kitűnő és a haza számára példamutató tettei miatt: 2010-ben megkapta a Magyar Köztársasági Érdemrend középkeresztje kitüntetését, majd 2011-ben az Európai Polgári Díjat.

ötezer gyermeket fogadott be. Volt, akit csak néhány évre, de sokukat 10-15 vagy ennél is több esztendőre. Jelenleg mintegy 80 helységben kettőezer-háromszáznál is több gyermeket nevelnek, gondoznak. „Nem lett könnyebb az életem, de így jobban érzem magam” – állítja ennyi idő után is Bőjte Csaba, aki szerint jó lenne, ha a mai embernél is meglenne az odaszentelődés az ilyen feladatok iránt. A szerzetes úgy véli, hogy a feladatok elvégzése által mindenki többé válik, és ez Isten ajándéka.

Bőjte Csaba kitért arra is, hogy az ember élete során gyakran kerül szembe megoldhatatlannak tűnő feladatokkal és kudarcokkal is. „Jézus azonban arra biztat, hogy ne féljünk a kudarcoktól, hiszen azok úgylis ott lesznek az életünkben, ugyanúgy, mint a sikerek.” Bőjte Csaba szerint mindig, minden helyzetben van megoldás, hiszen a világ olyan, mint egy óriási puzzle: minden darabja megvan valahol, csak megfelelően kell azt összerakni. Ebben a szellemben kellene a magyarságnak is

gondolkoznia, amihez a hit nagy segítséget ad. „Ha szolgáló szeretettel állunk a feladatokhoz, Isten mellettünk áll” – véli Bőjte Csaba. Másképpen nem is tudná elképzelni azt, hogyan sikerülhetett volna 24 év alatt több mint ötezer gyermeket befogadni és ellátni. „Tégy valami jót és meglátod, milyen sokan melléd állnak” – teszi hozzá a ferences rendi szerzetes, aki szerint Jézus egyetlen parancsot adott nekünk, a szeretet parancsát. Ezt kell követni egész életünk során.

LUDOVIKA

SZABADEGYETEM

Házasság régen és most

SZÖVEG: SZÖÖR ÁDÁM
FOTÓ: SZILÁGYI DÉNES

Régen a házassági vagyoni jogot a nők különleges jogaként tartották számon, hiszen a férfiak által uralt társadalomban, a házasság alatt és különösen a házasság megszűnése után a túlélő özvegy nőt vagyoni és jogi védelemben kellett részesíteni. A jelenlegi törvények szerint a házaspár már azonos jogokkal és kötelezettségekkel rendelkezik – hangzott el a Ludovika Szabadegyetem előadásán. Peres Zsuzsanna egyetemi docens jogtörténeti visszatekintésében a jelenlegi házassági vagyoni jogi szabályozáshoz vezető utat mutatta be az érdeklődőknek, annak kezdeteitől, Szent Istvántól, egészen napjainkig

Az államalapítást megelőző nemzeti időkben a magyarok között is szokás volt, hogy a férfiak többnyire nőrablás vagy adás-vétel útján szereztek maguknak feleséget. Utóbbi esetén a leendő férj a nő atyjával állapodott meg az általában értékes állatprémiumért fizetendő vételárban, amelynek átadását követően adta ki az atya a lányát leendő férjé számára. Szent István keresztény országában azonban a kereszténység elveivel összeegyeztethetetlennek bizonyult az, hogy a házassághoz korábban nem volt szükség a nő beleegyezésére, ezért első királyunk szakított törvényeiben a régi szokásokkal.

A házasság megkötésének módját először I. Kálmán szabályozta 1116. évi dekrétumában, amely az esztergomi zsinat végzéseit foglalta össze. Dekrétumának 7. címében, midőn a férjüket elhagyó parázna asszonyok visszavételéről rendelkezik, kimondja, hogy: „Amit Isten egybekötött, ember szét ne válassza.” Ugyanezen dekrétum 15. címében pedig elrendeli, hogy a házasságkötésnek az egyház színe előtt, alkalmas tanúk

jelenlétében, a felek szabad akaratából és az eljegyzés valamely jegyével kell létrejönnie – hangsúlyozta előadásában Peres Zsuzsanna. Az egyetemi docens elmondta, hogy a házasság ekkortól már felbonthatatlannak minősült, és az egyház csak egy esetben engedélyezte a válást: ha a felek a házasságot még nem hálták el és mindketten az egyház szolgálatába álltak. A kánonjog szerint bár a házasság felbonthatatlan, a házassági életközösséget meg lehetett szüntetni, ún. „ágytól és asztaltól való elválással”. Mivel II. András 1233-ban a katolikus egyházzal a beregi erdőben megkötött egyezményében lemondott a házassági köteléki ügyekben való ítélkezéssről, évszázadokra kizárólagosan átengedte a házassági köteléki jog szabályozását a római katolikus egyháznak a Magyar Királyság területén. A reformációt követően a kánoni házasság mellett az egyes protestáns felekezeteknek is kialakult a saját egyházi házassági joga, amely a tekintetben különbözött lényegesen a kánoni házasságtól, hogy a protestáns felekezetek engedélyezték a

válást, ám szigorúan vétkekességi alapon. Felbontható volt továbbá a protestánsok házassága akkor is, ha egyik házaspár a másikat „hűtlenül elhagyta”, azaz úgy tűnt el, hogy több mint öt évig semmilyen életjelet nem adott magáról. Ebből fejlődött ki a jelenlegi polgári jogban létező holtta nyilvánítás eljárása is. Ugyancsak ebben az időszakban jelent meg a házasságkötés esküvel való megerősítésének hagyománya, amely egyedülálló magyar szokásként mindmáig jelen van a katolikus egyház színe előtt celebrált házasságokban, ahol a pap felszólítja a házasulandó feleket, hogy „rég jó magyar szokás szerint esküdjének...”. Érvényes házasság nem jöhetett létre, ha hiányzott a házassági akarat, azaz a felek nem érték el a törvényes korukat (12. életév), avagy a házasság kényszer, fenyegetés vagy megtévesztés hatására kötött. A vérrokonság mellett, az örökbefogadó és örökbefogadott közötti törvényes rokonság, továbbá a keresztség és bérmakeresztség által létrejövő lelki rokonság is semmis házasságot eredményezett. Az egyház tiltotta a házasságkötést valláskülönbség esetén is, hiszen a vegyes házasságok nemcsak a születendő gyermekek vallási hovatartozását teheték kérdésessé, de egy esetleges felbontás esetén problémát okozhatott az is, hogy míg a protestáns félre nézve ki lehetett mondani a válást, a katolikus fél esetében ez csak ágytól és asztaltól való elválasztást jelentett, és Isten szemében házas maradt, ezért új házasságkötése bigámiának számított volna. Peres Zsuzsanna előadásában szólt a nőszteheteletlenség akadályáról is, amikor a felek fizikai problémák – impotencia – miatt nem voltak képesek gyermeket nemzeni, így az egyházi bíróság rendszerint erre hivatkozva mondta ki a házasság semmisségét. Az előadó erre Gróf Keglevich Ferenc és gróf Erdődy Erzsébet 1638-ban kötött frigjét hozta fel példának, amelyet három évvel később érvénytelenített az esztergomi érseki szék arra hivatkozva, hogy a felek nem tudták elhálni a házasságot, a férj vádjai szerint azért, mert felesége „babona és tétemények” által lehetetlenné tette, hogy házastársi kötelezettségeinek eleget tudjon tenni. Természetesen minden további házasságkötés érvénytelen volt fennálló érvényes házasság esetén, hiszen a magyarok csak a monogám házasságot ismerték el egyetlen létező szabályként, illetve a hitvesölés és házasságtörés büntette is lehetetlenné tette a házasságot azok között, akik e bűncselekményeket együttesen követték el.

Míg a köteléki jogot az egyház, a házassági vagyoni jogot a világi törvények és különösen Werbőczy István *Hármaskönyve* határozta meg 1848-ig, amely egy szervezen fejlődő szokásjogi szabályozást jelentett. Ezt a házasulandók házassági

szerződésben leírt megállapodása sokszor felülírta.

Az 1848. évi áprilisi törvények által felszámolt ősiség, adományrendszer és a későbbiekben meggyökeresedő törvény előtti egyenlőség és szabad tulajdon, továbbá az 1895-ben életbe léptetett 1894:XXXI. tc. a polgári házasságról jelentős változásokat hozott a házassági vagyoni jogban is. Ez utóbbi törvény vezette be a polgári házasság intézményét Magyarországon.

A polgári házasságról szóló törvénynek érdekes mellékszála, hogy a törvény elfogadásához jelentősen hozzájárult Mikszáth Kálmán *Különös házasság* című regénye is. Külön érdekesség, hogy a regény annak a Buttler János grófnak a történetét formázza meg, aki a 19. század elején jelentős összeget ajánlott fel a Ludovika Akadémia létrehozására.

Az új szabályozással jött létre az állami anyakönyvvezetés intézménye is, de továbbra is lehetett alispánok, főszolgabírók és polgármesterek előtt is házasságot kötni. Innentől kezdve azonban nem tekintették érvényesnek azt a házasságot, amelyet csak az egyház színe előtt kötöttek meg, mindenképpen szükség volt a polgári tisztviselő előtti házasságkötésre is. Az 1952:IV. törvény, az ún. családjogi törvény már közelített a jelenlegi szabályozáshoz: például a házasságkötéshez személyes megjelenésre volt szükség, ellenben a korábbi törvényekkel, amelyek a meghatalmazott útján történő házasságkötést is lehetővé tették. Ez sokszor jelentette azt is, hogy a házasulandó felek a házasság elhálása előtt nem is találkoztak egymással személyesen, mindössze közvetítő útján, portrékról ismerték egymást és döntöttek a házasság mellett.

Mindmáig fennmaradt a legrégebbi, Szent István korától létező özvegyi haszonélvezeti jog is, amelynek terén lényeges újításokat hozott az új polgári törvénykönyv, amely a korábbi szabályozáshoz képest korlátozta az özvegyek haszonélvezetét, ám az özvegy kiszolgáltató helyzetének megelőzésére, a gyermekekkel együtt állagörökössé tette az özvegyet is az elhunyt házastárs vagyonában. Ez jelentős változást hozott a korábbiakhoz képest az öröklési jog terén.

Peres Zsuzsanna előadása végén szólt arról is, hogy a jelenlegi házastársi vagyoni jog több olyan elemet is tartalmaz, amely már évszázadokkal korábban is létezett, ezért érdemes a mostani vagyoni jogi intézményeket retrospektív szempontból is vizsgálni, hiszen nem mindig van „új a nap alatt”, és azt se felejtjük el, ahogy régen, úgy napjainkban is létezik még a gyűrű mint jegyajándék, amely a házasságkötési szándék kinyilvánítását jelképezi. ●

Karriernapok az ÁKK-n

SZÖVEG ÉS FOTÓ: SZILÁGYI DÉNES

Több mint harminc közigazgatási szervezet képviseltette magát az első alkalommal megrendezett Karriernapokon, a Nemzeti Közszerológati Egyetem Államtudományi és Közigazgatási Karán. A szakmai gyakorlat előtt álló hallgatók az eseménysorozaton teljes képet kaphattak az intézmények nyújtotta lehetőségekről, és akár többnyelvű próba-állásinterjúkon is részt vehettek.

„A háromnapos program aporóját az adta, hogy sok hallgatónak nincs elképzelése, hova menjen szakmai gyakorlatra, hogyan írjon szakdolgozatot, milyen szakirányt válasszon” – mondta Fenyősi Barbara, a rendezvénysorozatot szervező kari hallgatói önkormányzat tagja. Az első napon a világsikerű magyar startup cég, a Prezi munkatársai tartottak előadást, amelyet Dr. Peres Zsuzsanna oktatási dékánhelyettes szakirányválasztással

kapcsolatos tájékoztatója követett. Kedden a szakdolgozatírásról, szerdán pedig a szakmai gyakorlatról tudhattak meg mindent az érdeklődők.

„Korántsem mindegy, hogy az a hallgató, pályakezdő, aki valamit megtanul a közigazgatásról, hogyan tapasztalja meg azt a gyakorlatban” – fogalmazott Prof. Dr. Kiss György dékán a szerdai karrierbörze megnyitóján. „A hallgató számára nagyon fontos,

RÉSZTVEVŐK

- Állami Egészségügyi Ellátó Központ
- Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal
- Békés Megyei Kormányhivatal
- Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal
- Budapest Főváros III. Kerület Óbuda-Békásmegyeri Polgármesteri Hivatal
- Budapest Főváros VIII. Kerület Józsefvárosi Polgármesteri Hivatala
- Budapest Főváros XI. Kerület Újbudai Polgármesteri Hivatal
- Budapest Főváros XXIII. Kerület Soroksári Polgármesteri Hivatal
- Budapest Főváros XIX. Kerület Kispesti Polgármesteri Hivatal
- Budapest Főváros Kormányhivatala
- Budapest Főváros Kormányhivatala XVII. Kerületi Hivatala
- Budapesti Rendőr-főkapitányság
- Bünyügyi Szakértői és Kutatóintézet
- Főpolgármesteri Hivatal
- Gazdasági Versenyhivatal
- Győr-Moson-Sopron Megyei Kormányhivatal
- Heves Megyei Kormányhivatal
- Honvédelmi Minisztérium Védelmi Hivatala
- Igazságügyi Szakértői és Kutató Intézetek
- Információs Hivatal
- Komárom-Esztergom Megyei Kormányhivatal
- Közbeszerzési Hatóság
- Magyar Államkincstár
- Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság
- Nemzeti Adó- és Vámhivatal Képzési, Egészségügyi és Kulturális Intézete
- Nemzeti Adó- és Vámhivatal Bűnügyi Főigazgatósága
- Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal
- Országos Atomenergia Hivatal
- Országos Egészségbiztosítási Pénztár
- Országos Tisztifőorvosi Hivatal
- Pest Megyei Kormányhivatal
- Tolna Megyei Kormányhivatal
- Fűrgye Diák Iskolaszövetkezet
- ARS Energica
- AEGEE
- euDIÁKOK
- Nyelvi Tréning
- Y Generáció Iskolaszövetkezet
- Best-Work
- AIESEC

milyen tapasztalatot szerez a kötelező szakmai gyakorlaton, hiszen lehet, hogy ezek a gyakorlati helyek később munkahellyé válnak” – tette hozzá.

Gazdasági Versenyhivatal, Közbeszerzési Hatóság, Magyar Államkincstár, Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság, Országos Atomenergia Hivatal. Csak néhány azon harminckett állami szerv közül, amelyek képviseltették

magukat a börzén az ÁKK aulájában. Rajtuk kívül különböző diákszövetkezetek és karriertanácsadók is segítettek a hallgatók jövőképeinek kialakításában. A vállalkozó szelleműek angol, német, olasz és francia nyelven is kipróbálhatták magukat állásinterjú-helyzetben, hasznos tanácsokat kaphattak a stresszhelyzetek kezelésével kapcsolatban, és az önéletrajzírásban is gyakorlatot szerezhettek. ●

Ötéves az NKE

SZÖVEG: SZŐR ÁDÁM
FOTÓ: SZILÁGYI DÉNES

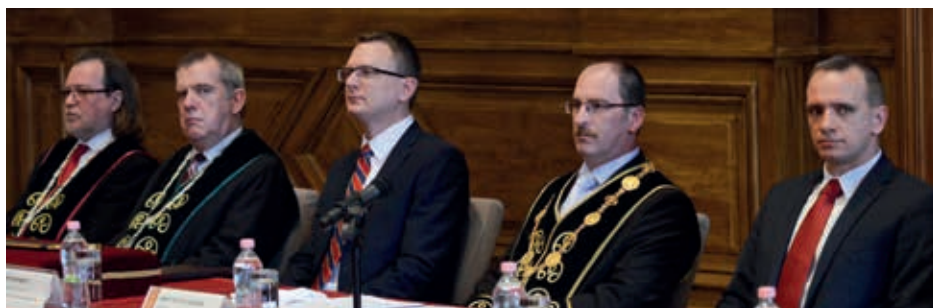
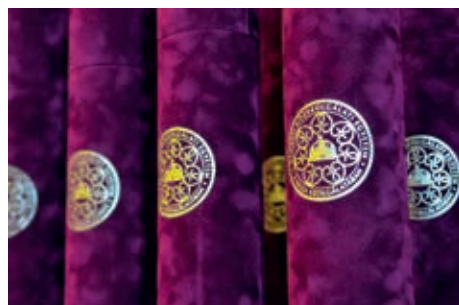
2011. március 28-án hirdették ki a Nemzeti Közszolgálati Egyetem alapításáról szóló 2011. évi XXXVI. törvényt. Az NKE Fenntartói Testülete 2012-ben nyilvánította az Egyetem Napjává ezt a napot. Ilyenkor elismerések átadásával, habilitált és PhD-doktoravatással ünnepeljük az egyetemet, annak polgárait, valamint a tudományt. Ezúttal a hagyományos program kiegészült a KIM egykori parlamenti államtitkárának és az FT ügyvivőjének ünnepi gondolataival is.

„Egyszerre kell kiválóknak lennünk a felsőoktatásban és a tisztképzésben is” – mondta Prof. Dr. Patyi András rektor az Egyetem Napja ünnepségen, amelyet az NKE létesítésének ötödik évfordulója alkalmából rendeztek a Ludovika Főépület dísztermében. A Szenátus ünnepi ütését megnyitó gondolataiban Patyi András szólt arról, hogy az egyetem az NKE-t létesítő törvény hatálybalépésekor kezdte meg jogi életét. Az intézmény vezetője hoztatta, hogy nemcsak saját magukat, hanem támogatóikat, partnereiket, fenntartóikat is ünnepelik ezen a napon.

„Az NKE életében fontos mérföldkő az ötödik évforduló, amely egyszerre szimbolikus és valóság is” – hangsúlyozta ünnepi beszédében Dr. Földváry Gábor, a Honvédelmi Minisztérium (HM) helyettes államtitkára. Az NKE Fenntartói Testület (FT) ügyvivője szerint az intézmény ma egy kimagaslóan jól működő, tudatosan fejlődő universitas. „Az alapításkor sokan azt mondták, hogy az egyetem eleve kudarcra van ítélve. Ezek a hangok mára azonban elhalkultak” – jegyezte meg Földváry Gábor. A helyettes államtitkár szerint a sokszor eltérő vezetési stílusú, de ugyanazon cél érdekében dolgozó karok összhangban működnek. „Ez a siker az egyetem vezetőinek elkötelezettségéből és fáradhatatlan (köz)szolgálatából ered” – tette hozzá az FT ügyvivője. Elhangzott, hogy a honvédelmi tárca mindig büszkén, emelt fővel tekint

az alapokra, azaz a Honvéd Ludovika Akadémia alapítására. „Az akkori cél is a hazát átfogó módon szolgáló intézmény létrehozása volt” – mondta Földváry Gábor. Hangsúlyozta, hogy az államnak tartóoszlopokként van szüksége a legfontosabb intézményeire és az ott dolgozó, munkájukra hivatásként tekintő, kiválóan képzett közszolgákra.

„Az NKE alapításakor egy-két évet jósoltak az intézménynek. Az idő bebizonyította, hogy nem az egyetem, hanem az akkori jóslatok lettek kudarcra ítélve” – hangsúlyozta ünnepi beszédében Dr. Rétvári Bence. Az Emberi Erőforrások Minisztériumának (EMMI) államtitkára, miniszterhelyettes egykori KIM államtitkárként volt a vezérszónoka az NKE-törvény 2011-es parlamenti vitájának. Rétvári Bence szerint az állam erejéhez nélkülözhetetlen a benne dolgozók professzionális képzése. Amíg a vállalkozások terén már jóval hamarabb létrejöttek a vezetőket képző, sokszor nemzetközi alapon működő professzionális képzőhelyek, addig a közszolgálatban ez sokáig csak álom maradt. „Ezért volt szükség arra, hogy a teljes társadalom érdekében képviselő állam tisztviselőit magasabb színvonalon és integrált szinten lehessen képezni” – fogalmazta meg az NKE alapításnak szükségességét az államtitkár. Rétvári Bence kiemelte, hogy hazaszeretettel nélkül nem létezik jó közszolgálat, így a tudás

megszerzése mellett a szilárd erkölcsi alapok megerősítésére is figyelmet kell fordítani. „A közszolgálatban dolgozóknak minden egyes döntésüknél a teljes nemzeti közösség érdekeit kell szem előtt tartaniuk” – tette hozzá a miniszterhelyettes.

„Az új alaptörvény nemcsak megszületésének idejében, hanem szellemiségében is közel áll az NKE létesítéséhez” – kezdte ünnepi beszédét Patyi András, aki Bismarck gondolatait is idézve elmondta, hogy a sikeres kormányzáshoz a jó törvények mellé a legjobb hivatalnokokat kell állítani. Az NKE rektora az elmúlt öt év eredményei kapcsán megjegyezte, hogy ez az időszak a fejlesztések megalapozásához volt elég. „Fenntartható fejlődési pályára állítottuk az intézményt” – fogalmazott. Patyi András szerint az anyagi-infrastrukturális fejlesztés mellett még fontosabb a szellemi-tudományos gyarapodás, amelynek keretében sikerült új értéket, módszert, viszonyrendszereket teremteni. Az eredmények között említette a két új doktori iskola, egy új kar és a két teljesen újszerű karközi intézet létrehozását. A Vezető és Továbbképzési Intézet által szervezett továbbképzési programokban mintegy 75 ezer tisztviselő vesz részt évente, de önálló intézetet kapott az államtudomány is. „Több évtizedes hallgatás után az állammal foglalkozó tudományoknak egy újfajta paradigmáját tudtuk középpontba állítani” – tette hozzá a rektor, aki kiemelten szökölt az NKE munkatársai által létrehozott, a kormányzati teljesítményt értékelni képes, nemzetközileg is elfogadható értékindexről, a Jó Állam Jelentésről is. „Ami nemcsak pozitív kormányzati visszhangra talált, hanem eként is szolgál ma már a KÖFOP-program hatásvizsgálati és módszertani mérési szempontrendszeré is” – mondta Patyi András.

Az egyetem vezetője az eredményeket sorolva szökölt az új tanárszékekről, az új egyetemi tanárokról és a mintegy száz új PhD-doktorról is. Az egyre szélesebb spektrumban működő nemzetközi kapcsolatrendszeréről beszökölte megjegyezte: azon dolgoznak, hogy valamelyik külföldi egyetemmel közös diploma kiadására is képes együttműködés jöjjön létre. Az infrastrukturális fejlesztés

kapcsán megjegyezte: a Ludovika Campus fejlesztésének második üteme jelenleg is zajlik, és továbbra is az egyetem egységeinek egy helyen való elhelyezése a cél. Az elmúlt öt év fontos eredménye a teljes képzési szerkezet átalakulása, amelynek következményeként sikeresen vizsgázott a tisztképzés új rendszere, amikor tavaly a honvédtisztjelöltek részt vettek a déli határzár biztosításában. Patyi András szerint az NKE-nek egy szempontból biztosan nehezebb a helyzete, mint a többi felsőoktatási intézménynek. „Egyszerre kell kiváló egyetemnek és parancsnoki felkészítő intézménynek lenni” – hangsúlyozta a rektor, aki úgy véli: a fejlődés zálogát az egyetem dolgozói jelentik, akik tudást adnak át, értéket közvetítenek és magatartást formálnak.

Az ünnepségen az NKE Szenátusának döntése alapján címzetes egyetemi docensi címet kapott Dr. Gyaraki Károly Mihály ny. mk. altábornagy. Az NKE Aranyérmét Prof. Dr. Báthy Sándor és Professor Emeritus Dr. Nemes Ferenc vehették át. Az Egyetemért Emlékérem kitüntetésben részesült Bálintné Virág Éva, Dr. Balla László Gézőné, Bocskay Ágnes, Dr. Csuth Sándor, Dr. Ludányi Lajos ny. alezredes, Szalay Tihamér és Dr. Tarján Gábor. Rektori kitüntető oklevelet kapott Kertész Anikó, Dr. Marsai Viktor, Dr. Szántai Adrienn és Dr. Szebenyi Gabriella. A Belügyminisztérium döntése alapján Dr. Pintér Sándor belügyminiszter a Köz Szolgálatáért Érdemjel Arany Fokozatát Stefán Lászlónénak adományozta. Az elismeréseket Patyi András rektor adta át. Az Egyetem Napján megrendezett ünnepi szenátusi ülésen NKE habilitált doktori címet vehetett át Dr. Kátai-Urbán Lajos t. ezredes. Kilencen szereztek PhD-doktori fokozatot, akiket Prof. Dr. Padányi József dandártábornok, tudományos rektorhelyettes, a tudományos fokozatokat odaítélő Egyetemi Doktori Tanács elnöke mutatott be a résztvevőknek. Az ünnepi szenátusi ülést lezáró gondolataiban Patyi András reményének adott hangot, hogy a most avatott PhD-doktorok munkája jelentősen hozzájárul majd az intézmény tudományos hírnevének öregbítéséhez. ●

Erős tagállamok nélkül nincs erős Európa

SZÖVEG: SZÖÖR ÁDÁM
FOTÓ: SZILÁGYI DÉNES

Franciaország újkori történelmének egyik meghatározó államférfijéről, Charles de Gaulle tábornok munkásságáról tartottak nemzeti közszolgálati konferenciát a Nemzeti Közszolgálati Egyetemen. A Századvég Alapítvány és az Igazságügyi Minisztérium által szervezett eseményen a felszólalók hangsúlyozták, hogy az ötödik Francia Köztársaság alkotmányos berendezkedését megvalósító egykori katonatiszt erős állam eszméje ma ismét aktuálissá vált.

„Charles de Gaulle tábornok életútja sok szempontból hoz példaként elénk olyan célkitűzéseket, megoldásokat és döntéseket, amelyek a Nemzeti Közszolgálati Egyetemen és az annak létrehozása mögött meghúzódó magyar államreform folyamattal kapcsolhatók össze” – mondta köszöntőjében Prof. Dr. Patyi András. Az NKE rektora szerint a tábornoknak kulcsszerepe volt a francia haderő megreformálásában, és katonai gondolkodóként saját országában messze megelőzte korát. Elmondta, hogy a világháborút

követően folyamatosan küzdött azért az alkotmányos rendszerért, amely 1958-ban, az ötödik Francia Köztársaság alkotmányának hatálybalépését követően meg is valósult. Ez a parlamenti és az amerikai prezidenciális alkotmányforma sajátos keverékének tekinthető, amely innovatív megoldásként nemcsak sikeresnek bizonyult, hanem világszerte követőkre talált. Patyi András de Gaulle életútja kapcsán felhívta a figyelmet a francia közigazgatás és kormányzás szimbólumának számító »

intézményre, a Francia Nemzeti Közigazgatási Iskolára (ENA), amelynek a tábornok egyik társalapítója volt. A rektor megjegyezte, hogy az NKE is partnere az ENA-nak, amely magas színvonalú képzési rendszere és hatékony kiválasztási szisztémája miatt vált ennyire meghatározóvá Franciaországban.

„Charles de Gaulle tábornok egy nemzeti hős volt, aki a második világháborús megaláztatás elleni helytállásban és az ország helyreállításában kiemelkedett” – mondta köszöntőjében Hervé Ferrage. A Budapesti Francia Intézet igazgatója szerint a későbbi köztársasági elnöki pozíciót is betöltő tábornok túlzottan tisztelte országát történelméért ahhoz, hogy saját személyét állítsa a középpontba hatalomgyakorlása során. Mindig a következetesség és az önmagához való hűség jellemezte az államférfit, aki 1969. április 28-án lemondott elnöki hatalmáról, miután egy általa előterjesztett szenátusi és önkormányzati reform elbukott a népszavazáson. Hervé Ferrage szerint ez is azt bizonyította, hogy a tábornokot a köztársasági törvényesség abszolút tisztelete jellemezte.

„Franciaországot a nagysága teszi azzá, ami” – idézte de Gaulle-t Prof. Dr. Lánczi András. A rendezvényt szervező Századvég Alapítvány elnöke szerint a filozófusi végzettséggel is rendelkező tábornok élete arra is rávilágít, hogy a jobboldali politikai eszmerendszer – egyesek állításával szemben – nem a múltnak, hanem a múltból él. „Sokan azt gondolják, hogy a múltba nézés a valóságtól való elszakadást jelenti, és azért bírálják őket, mert a múltban élnek. Valójában a jobboldali a múltból él, sőt az is abból él, aki nem így gondolja, csak nem akar erről tudomást venni” – fogalmazott Lánczi András.

A rendezvényen felszólalt Michel Anfröl, a Charles de Gaulle Alapítvány Baráti Tagozatának elnöke is, akit sokan a gaullizmus élő emlékezetének tartanak. Az egykori újságíró és televíziós műsorvezető munkájából adódóan személyesen is ismerte a tábornokot, akit a politikai erkölcs szempontjából

De Gaulle-t is jelölték az irodalmi Nobel-díjra

Charles de Gaulle-t irodalmi Nobel-díjra jelölték 1963-ban – jelentette be néhány évvel ezelőtt a Svéd Királyi Akadémia, amely mindig felfedi az ötven évvel korábbi jelöltek névsorát.

Az 1963-as lista meglepetése, hogy a korabeli francia elnök is az irodalmi Nobel-díj jelöltjei között szerepelt. De Gaulle legismertebb műve akkoriban az 1954 és 1958 között megjelent *Háborús emlékiratok* három kötete volt.

Az irodalmi értékei miatt nagyra tartott, *A reménység emlékiratai* című memoárja később, nem sokkal halála előtt, 1970-ben jelent csak meg, amikor a tábornok már nem volt hatalmon. Nem de Gaulle volt az első politikus, akit a díjra jelöltek: 1953-ban Winston Churchill, Nagy-Britannia akkori kormányfője kapta az irodalmi Nobel-díjat.

Az 1963-as szűkített listáról röviddel a díjazottak hivatalos bejelentése előtt levették a francia tábornok nevét. A névsorban szerepelt az ír Samuel Beckett, aki 1969-ben, illetve a chilei Pablo Neruda, aki 1971-ben kapta meg az irodalmi Nobel-díjat. Végül 1963-ban egy görög költőt, Jorgosz Szeferiszt tüntették ki a neves elismeréssel.

(forrás: mult-kor.hu)

De Gaulle és az Ötödik Köztársaság kezdetei

1958 novemberében de Gaulle és pártja kényelmes többséget szerzett a választásokon: az electorok szavazatainak 78 százalékával de Gaulle-t köztársasági elnökké választották, majd 1959 januárjában az új elnök elfoglalta hivatalát. Hivatalba lépésekor fenyegető gazdasági problémákkal kellett szembenéznie, és az ország gazdasági élénkítésébe kezdett, aminek része volt a száz régi frankot érő új frank 1960-as bevezetése. De Gaulle ismét függetlenségpárti politikát folytatott: visszautasította a Szovjetunió és az Egyesült Államok közeledését is, hogy egy önálló, nukleáris nagyhatalommá váló Franciaországot építhessen, és erősen szorgalmazta az önálló Európa megteremtését, bízva abban, hogy az európai nemzetek konföderációja visszaállíthatja a kontinens birodalmainak valamikori dicsőségét. Hozzákezdett egy szoros francia-német együttműködés kialakításához, amely az Európai Gazdasági Közösség alapja lett. Személyében I. Napóleon császár óta először járt francia államfő Németországban. 1963 januárjában a két állam nevében de Gaulle és Konrad Adenauer barátsági megállapodást kötött. Ugyanakkor Franciaország aranykészleteket vásárolván az Egyesült Államoktól csökkentette dollártartalékait, mérsékelve ezzel a gazdaságára nehezedő amerikai pénzügyi befolyást is. 1959. november 23-án egy strasbourg-i beszédben így fogalmazta meg Európával kapcsolatos elképzeléseit: „Igen, Európa, az Atlanti-óceántól az Urálig terjedő Európa, ami meg fogja határozni a világ sorsát.”

is kiemelkedő személyiségnek tart. Ezt bizonyítja például az is, hogy köztársasági elnöki megbízatása idején saját maga fizette elnöki rezidenciájának villanyszámláját vagy az elnöki palotában tartott nem hivatalos vacsoráira a felesége vásárolta meg az élelmiszereket. Michel Anfröl szerint a tábornokból – ha nem lett volna katoná – kiváló író válhatott volna. Már 14 éves korában írt egy színdarabot, amit 2001-ben mutattak be Párizsban. Ebben a korban írt esszéiben pedig „megjósolta” az első nagy világháborút, amelyben Franciaország és Németország egymás ellen harcolt. De már saját jövőjét is látta, amikor azt vizionálta, hogy tábornokként ő lesz Franciaország felszabadítója. Michel Anfröl szerint de Gaulle „uralta Franciaország 20. századi színpadát”. Az utókor is meghatározó személyiségként gondol rá, egy nemrég végzett országos közvélemény-kutatás szerint a tábornok Franciaország legnagyobb alakja, megelőzve többek között Napóleont, Victor Hugót és Louis Pasteurt. De Gaulle nem volt gyarmatosító, de nem fogadta el a francia gyarmatbirodalom megcsonkítását sem. Sokat harcolt az ország függetlenségéért, például az amerikaiakkal is, akik a második világháború során nem feltétlenül felszabadítóként, hanem >>

1962 szeptemberében de Gaulle egy olyan alkotmánymódosítást kezdeményezett, amelynek értelmében a köztársasági elnököt közvetlenül a választópolgárok választják meg. Időközben egy bizalmatlansági szavazást követően de Gaulle október 4-én feloszlatta a nemzetgyűlést, és új választásokat írt ki. A választás előtt azonban még sor került a népszavazásra, amelyen de Gaulle javaslata közel kétharmados támogatást kapott, azaz a továbbiakban az elnökről az általános választójoggal rendelkező szavazók dönthettek. A szavazattöbbség annak ellenére jött létre, hogy a legtöbb párt – erős elnöki rendszertől tartva – a változtatás elutasítása mellett foglalt állást. A parlamenti választásokra november 18-án és 25-én került sor. Noha a baloldal előretört, a gaullisták ismét többséget szereztek.

De Gaulle a huszadik század második felének meghatározó francia politikusa volt. Hazájában a mai napig igen erős a gaullizmus, ez a sajátos jobboldali áramlat, amely a nemzeti függetlenséget, az intézmények stabilitását, Franciaország „nagyságát” állítja a középpontba. A franciák túlnyomó többsége pozitívan értékeli szerepét a második világháborúban és államfőként is. Számos közterület, intézmény, Párizs repülőtere viseli nevét, és Charles de Gaulle névre keresztelték a francia flotta első atommeghajtású repülőgép-hordozó hajóját is, amelyet a napokban, a párizsi terrortámadás után vezényeltek a szíriai partokhoz.

inkább megszállóként érkeztek francia földre. Ezért nem akarta Roosevelt elnök elfogadni, hogy de Gaulle legyen a világháborút követő francia államfő, hiszen tudta róla, hogy számára a szuverenitás megvédése mindig elsődleges volt.

„A gaullizmus nem lehet Európa hangja, de fontos szólam lehet a többszólamú műben” – mondta előadásban Prof. Dr. Trócsányi László. Az igazságügyi miniszter szerint erős Franciaország nélkül nincs erős Európa sem, hiszen az Európai Unióhoz erős tagállamok kellenek. Az egykori párizsi nagykövet beszélt arról is, hogy az Európai Unió stabilitásához és jövőjéhez nélkülözhetetlenek bizonyos de Gaulle-i erények, mint például az erő és a nagyság, de legalább annyira fontos a rugalmasság és az alázat is. *„Az európai integrációhoz a tárgyalás művészetére és művészeire, valódi, elmélyült párbeszédre, ehhez pedig egymás megbecsülésére van szükség”* – jelentette ki Trócsányi László.

Az erős állam alkotmányos lehetőségeiről és annak korlátairól beszélt előadásában Prof. Dr. Stumpf István alkotmánybíró. A Magyar Tudományos Akadémia tudományos főmunkatársa szerint az elmúlt harminc évben jelentős vita folyt Európában és az Egyesült Államokban is a hatalommegosztás módjáról, azaz a bírói aktivitásról és a törvényhozói szupremáciáról. A bíróságok ugyanis sokszor túl szisztematikusan védtek az alkotmányosságot, az alapjogokat a törvényhozó-végrehajtó hatalommal szemben. A politikai alkotmányosság hívei meg úgy vélték, hogy nem a bíróságoknak, hanem a demokratikus felhatalmazással rendelkező törvényhozónak kell a legfontosabb döntéseket meghozni. A 2010-től megvalósuló magyar modell a jogrendszer teljes átalakításával párhuzamosan megfékezte az Alkotmánybíróság aktivizmusát, helyreállt a parlamenti szupremácia, valamint *„az erős állam és a hatékony közigazgatás került az érvelési logikák középpontjába”*. Stumpf István szerint ma már szükség van az aktív, cselekvő államra, hiszen annak kell kormányoznia, nem pedig a piacnak. *„Az állam ugyanis egy nemzeti szolidaritás-közösség”* – fogalmazott az alkotmánybíró.

A gaullizmus tanulságairól és az erős államról beszélt előadásában Prof. Dr. Granasztói György történész. A miniszterelnöki főtanácsadó felidézte, hogy a de Gaulle-i eszmerendszer nem szereti a pártrendszereket, mert azok a nemzeti érdekek meghatározásakor a megosztottság melegágyának tekinthetők. Franciaország 1958-tól 1974-ig tartó időszakára az erős állam, az elnöki hatalom, a közvetlen demokrácia és monarchista stílus volt jellemző.

Prof. Dr. Gazdag Ferenc a gaullizmus öröksége és a rendszerváltást követő magyar politikai tendenciák között vont párhuzamot előadásában. Az NKE professzora a válsághelyzetek által kiváltott politikai reakciók összevetésével vizsgálta meg a két különböző történelmi időszak hasonlóságait.

Franciaországban a negyedik köztársaság válságában több tényező is szerepet játszott. Az ország nehezen illeszkedett be az új bipoláris világrendbe, a nemzetközi szervezetekben

alapvetően alárendelt szerepet játszott, és pártelvű politikai rendszere alkalmatlan volt a válság kezelésére. De Gaulle-től várták a megoldást, aki *„kész is volt magára vállalni a köztársaság minden megpróbáltatását”*. Gazdag Ferenc szerint Magyarországon a rendszerváltás struktúrájának a válságról beszélhetünk. A rendszerváltást követően a kommunista diktatúrát többpárti parlamentáris demokrácia, az államilag monopolizált gazdaságot pedig piacgazdaság váltotta fel. A professzor elmondta: a magyar társadalom nagy lelkesedéssel támogatta ezt a fordulatot, azonban hamar csalódnia kellett, hiszen ez nem hozta meg a várt jóléti társadalmat. Gazdag Ferenc hozzátette, hogy a piacgazdaságra való áttérés neoliberais módja életszínvonal-csökkenést, a nemzeti termelői vagyon elvesztését, munkanélküliséget és a gondoskodó állam eltűnését vonta maga után. Az EU-csatlakozás sem hozta el az igazi fordulatot, amihez hozzájárult egy pénzügyi és belső legitimitációs válság is. Mindez azt eredményezte, hogy 2010-ben a választópolgárok szinte példátlan többséghez juttatták a jobboldalt, amely úgy érezte, hogy felhatalmazást kapott a rendszerváltás befejezésére, egy új alkotmány létrehozására.

Gazdag Ferenc szerint érdemes megvizsgálni azt is, hogy de Gaulle öröksége hogyan jelenik meg a jelenlegi erős kormányzás és konkrétan a miniszterelnök személyében. Orbán Viktor beszédeiben ugyanis többször hivatkozott már olyan korábbi európai politikai vezetőkre, akik az erős kormányzást, az erős államot hirdették, mint például Margaret Thatcher, Konrad Adenauer vagy éppen de Gaulle. Az egykori francia elnök nemzeti függetlenségcentrikussága Orbán Viktor politikájának is az egyik alaptézise, de a magyar miniszterelnök tevékenységében olyan gaullista attitűdök is fellelhetők, mint a megszálló hatalommal szembeni ellenállás, az ellenzéki évek-ből a hatalomba való diadalmas visszatérés és a hitelét veszített régi hatalmi rendszerrel történt szakítás.

A rendezvényen a de Gaulle-i örökség és a Jó Állam koncepció összefüggéseiről is beszélt Dr. Kaiser Tamás. Az NKE Államkutatási és Fejlesztési Intézetének tudományos igazgatója szerint ma már egyre nagyobb igény mutatkozik a világban a nemzeti szintű kormányzati teljesítményértékelésekre, mivel a nemzetközi mérések sok esetben nem veszik figyelembe a különböző országspecifikumokat. A nemzeti értékelések ezekre is megpróbálnak reagálni, a munkához az NKE is hozzájárul a Jó Állam Jelentés elkészítésével. Ennek első változatát tavaly mutatták be, az idei jelentés várhatóan májusban ismerhető majd meg – tette hozzá Kaiser Tamás.

A rendezvényen Daniel Constans, a francia nemzetgyűlés tanácsosa az államnak a francia gazdaságban betöltött szerepéről beszélt, míg Orbán Balázs, a Századvég Alapítvány kutatási igazgatója arról szólt, hogy Magyarországon az állam hogyan járul hozzá a gazdaság és a társadalom megszervezéséhez. ●

Németország a nagyköveti fórumon

SZÖVEG: PÉTERY DOROTTYA
FOTÓ: SZILÁGYI DÉNES

A magyar-német viszony speciális barátság: példa nélküli az a szolidaritás, ami 1989-ben volt tapasztalható. A Ludovika Nagyköveti Fórumon Heinz-Peter Behr német nagykövet elevenítette fel a történelmi eseményeket.

Magyarországnak óriási szerepe volt abban, hogy a német egység létrejöhetett. Természetesen a két ország baráti kapcsolata régebről datálódik, mint 1989, de a berlini fal leomlása meghatározó pillanat volt mindannyiunk számára – kezdte beszámolóját őexc. Heinz-Peter Behr, Németország magyarországi nagykövete a Nagyköveti Fórum márciusi rendezvényén.

A nagykövet elmondása szerint a sorsfordító esemény előre kiszámíthatatlanul következett be, s kizárólag külső segítségre támaszkodva mehetett csak végbe. Nem véletlen, hogy korábban Helmut Kohl is úgy nyilatkozott: az első téglát Magyarország vette ki a berlini falból. Amikor az 1989. augusztus 19-én megrendezett páneurópai piknik alkalmával Bella Árpád határőr alezredes úgy döntött, az ideiglenesen feloldott határázartat kihasználja, mintegy hatszáz NDK állampolgár nyugatra tartó útját még az érvényben lévő tűzparancs ellenére sem zavarja meg, új fordulatot vett Németország története. Noha a tényleges határnyitásra egészen 1989. szeptember 11-ig kellett várni, a Budapesten és a Balaton térségében rekedt keletnémet állampolgárok sorsa már abban a hónapban jobbra fordult. A nagykövet maga is húsz embert szállásolt el irodájában, a követség pedig két hotellel vette fel a kapcsolatot, hogy napi háromszori étkezést biztosítson a menekülteknek. Egyebek mellett húsz dedikált taxi állt rendelkezésükre, továbbá az állandó orvosi felügyeleten felül pszichológusi segítséget is igényelhetek. Kozma Imre atya támogatása szintén sokat jelentett, aki az akkor még fiatal Magyar Máltai Szeretetszolgálat és a római katolikus egyház nevében osztott ételt és állított sátrakat. Mire 1989. november 4-én Gorbacsov látogatást tett az NDK-ban, egyértelművé vált a keletnémet vezetés

számára, hogy nem zárkozhat el többé a változtatások elől. Erich Honecker lemondása után így az NDK államvezetése előremennekült, és Csehszlovákia nyomására kidolgozta a nyugatra utazást szabályozó új javaslatokat. Ezek televíziós ismertetése nyomán tízezrek vonultak ki az utcára, majd pár nap elteltével a két oldalról érkező németek csákánnyal, vésővel és a pusztá kezükkel láttak hozzá a berlini fal lebontásához.

Amikor a német egység megszületett, két erősen polarizált állam talált ismét egymásra – jelentette ki a nagykövet –, ráadásul a fejlettségbeli eltérések máig érezhetők, még annak ellenére is, hogy számtalan felzárkóztató szociális intézkedést vezettek be, így például a szolidaritási adót. Heinz-Peter Behr ugyanakkor kiemelte: érdekes látni, hogy az egyesítést követően az ország nemzeti identitását ma már leginkább az európaiság gondolata határozza meg. Mint mondta, a németek nagy többsége inkább a „Vaterland Europa” zászlaja alatt sorakozik fel, mintsem a német trikolor árnyékában. Ebben természetesen közrejátszhat az a tény is, hogy Németország mindig is erős regionális identitással rendelkező egységekre tagolódott, és a rövid életű Weimari Köztársaságtól eltekintve szinte sosem volt valódi nemzetállam. Az előadást követő kerekasztal-beszélgetésen dr. Hettyey András, az NKE Nemzetközi Kapcsolatok és Biztonsági Tanulmányok Tanszékének egyetemi adjunktusa és dr. Kiss László professor emeritus, a Budapesti Corvinus Egyetem egyetemi tanára egyetértettek abban, hogy Németország valóban sokat köszönhet Magyarországnak, ám úgy vélik, itt az idő, hogy a két ország újabb történelmi horderejű cselekedeteket hajtson végre, például a migráció kezelése és a békefenntartás terén. Kiss László szerint mindez azért is különösen időszerű, mert mára eljutottunk odáig, hogy minden ötödik német állampolgár bevándorló múltat tudhat maga mögött. Ahhoz azonban, hogy megérthessük, illetve újra tudjuk értelmezni a jelenségeket, elsősorban mentális bátorságra van szükség – tette hozzá. ●

Hetvenéves adósság: új szabályozás készül a közigazgatási jogviták rendezésére

SZÖVEG: HORVÁTH ORSOLYA

A Kormány 2010-ben meghirdette az igazságügyi rendszer teljes reformját. A munkának rögtön neki is álltak: új alapokra helyezték a teljes bírósági szervezetrendszert, ezzel együtt újragondolták a nagy anyagi és eljárásjogi kódexeket is. Most a közigazgatási perrendtartásra vonatkozó törvény van soron, amelynek megalkotása több évtizedes adóssága a magyar államnak. Az előkészítő munkát végző bizottság elnökének 2015-ben Prof. Dr. Patyi Andrást, egyetemünk rektorát, az Államreform Bizottság elnökét kérték fel.

Magyarországon 1897-től 1949-ig önálló Közigazgatási Bíróság működött, amely a bírósági hierarchia legfelsőbb szintjén szervezett, a közigazgatás rendszerétől és a rendes bírói szervezettől egyaránt elkülönülő bíróságként működött. Egyetlen bíróságként eljárásai egyfokúak voltak, hatáskörébe csak törvényben taxatív felsorolt jogvitás közigazgatási ügyek tartoztak. A Közigazgatási Bíróság mind jog-, mind ténykérdésekkel foglalkozva, az ügyet végérvényesen elbírálvá, megváltoztatási jogkörrel rendelkezett. Hazánkban a kommunista hatalomátvételt során megszűntették a Közigazgatási Bíróságot, és ezzel megszűnt a közigazgatási bírászkodás is, az a lehetőség, hogy a végrehajtó hatalom egyedi hatósági határozataival szemben hatékony jogvédelmet lehessen kérni és bírósághoz lehessen fordulni törvényességi szempontú felülvizsgálat érdekében. Ezt követően csak néhány

törvény tette lehetővé a döntések megtámadását bíróságon, de ezek a szabályok sem igazán érvényesültek a valóságban. Az 1957-ben elfogadott és hatályba lépett eljárási törvény intézményesítette az államigazgatási határozatok bíróság előtti megtámadását mint rendkívüli jogorvoslati formát, de csak a határozatok rendkívül szűk körében tette ezt lehetővé. 1973. január 1-gyel az államigazgatási határozatok bíróság előtti megtámadásának peres szabályait a Polgári Perrendtartás XX. fejezetében kodifikálták, és ez a modell – kisebb-nagyobb módosításokkal – máig így is maradt, ebben érdemi változás a rendszerváltozáskor sem történt, a közigazgatási határozatok bírósági felülvizsgálatának 1991-ben, az Alkotmánybíróság határozata nyomán történt kiterjesztése a szabályozás rendszerét fenntartotta. Azóta azonban nemcsak az alapvető jogok érvényesülése és védelme, hanem a közigazgatási jog és szervezetrendszer is

hatalmas változásokon ment keresztül. Ezeket a jogalkotó általános jelleggel nem követte, hanem számtalan eseti módosítást hajtott végre, és többször egyedi szabályozást alakított ki egyes ügyfajták bírósági felülvizsgálatával kapcsolatban. Olyan bírósági eljárások jelentek meg a jogi szabályozásban, amelynek tárgya nem egy közigazgatási döntés felülvizsgálata. A jogorvoslati lehetőségek bővülése egyes esetekben speciális eljárási rendet igényelt. Számos ágazati törvény is megállapít a bírósági eljárásra vonatkozó szabályokat. A bíróság közigazgatási ügyben fennálló döntési jogkörére nézve több tucat jogszabály tartalmaz rendelkezéseket. Ez a közigazgatási bírósági eljárásokra vonatkozó szabályozás nagyfokú és a jogbiztonságra veszélyes töredezettségét eredményezett, amely áttekinthetlenné és sok esetben nehezen alkalmazhatóvá teszi a közigazgatási bírósági eljárás szabályait. A felsőbírósági gyakorlatban az eljárási szabályok értelmezésére a közigazgatási perekben való alkalmazhatóságuk érdekében igen sok állásfoglalás, vélemény és számos jogegységi határozat is született. Ez mind annak a jele, hogy a jelenlegi szabályozás nem biztosít megfelelő kereteket a közigazgatási bírósági eljárások számára.

A közigazgatási bíráskodás jelentősége a hétköznapi ember számára sokszor eltörpül a nagy figyelmet kapó büntetőperek árnyékában, holott a közigazgatás felügyeleti, ellenőrző, szervező tevékenysége mindenkire hatással van: minden állampolgárra, az összes szervezetre, gazdasági társaságra, akik évente közel húszmillió hatósági ügyben érintettek, kezdve a személyi igazolvány igénylésétől a cégalapításig, az építési engedélyek kérvényezésétől az adófizetésig.

„A közigazgatási jogviták ma még a polgári perrendtartás keretei között zajlanak” – mondta az NKE rektora. *„A készülő új polgári*

perrendtartás azonban ezt már nem fogja tartalmazni, ezért is szükséges a közigazgatási perek szabályozása. A közigazgatási jogviták természete, az államrendszer működése szempontjából elfoglalt helye amúgy is más. Egy közigazgatási perben alapvetően a polgár vagy jogi személy egy állami szervvel áll szemben, de akár állami szervek is perben állhatnak egymással. Csak átmeneti megoldás volt az, hogy ezeket az ügyeket eddig a polgári perrendtartás szabályozta. Ez a modell a szocialista jogra volt jellemző a 70-es évek végétől. Mára csak két poszt-szocialista országban maradt ez meg: Magyarországon és Szlovákiában. A többi demokratikus országban külön jogszabály van ezekre a jogvitákra.”

Nem véletlen tehát, hogy a Kormány a közigazgatási perrendtartás kodifikációjáról szóló határozatában 2015 elején elrendelte a közigazgatási per jog felülvizsgálatát, az önálló közigazgatási perrendtartás kidolgozására irányuló munkálatok megkezdését, a perrendtartás koncepciójának elkészítését. Az elmúlt egy év intenzív munkájának köszönhetően a bizottság szinte teljesen kész koncepciót tett le az asztalra.

„A közigazgatási perrendtartás előkészítése körülbelül 90 százalékos állapotban van. Ez azt jelenti, hogy elkészült egy jogszabályi szövegtervezet, amelyet már megtárgyalt az Államreform Bizottság is. Tehát a kodifikációs munka jelentős része befejeződött” – tudtuk meg Patyi Andrásról, aki hozzátette: *„Egy ilyen törvény végleges előkészítéséhez azonban szükség lesz egy ún. salátatörvényre is, amely a hatályba lépéséhez elengedhetetlen más törvények módosításait tartalmazza majd. Ez csak akkor készülhet el, ha az általunk leadott koncepciót a Kormány és az Országgyűlés véglegesíti.”* A törvény hatálybalépése 2017-ben várható, amely természetesen függ az Országgyűléstől. *„Ha a képviselők meg tudják kezdeni tavasszal a törvényjavaslat*

tárgyalását, és elfogadják még a nyári szünet előtt, akkor a törvény 2017 első negyedévében hatályba léphet."

Első reakcióként azt várnánk az új szabályozástól, hogy igazodva az ügyfélbarát közigazgatás kialakítására irányuló kormányzati törekvésekhez, könnyíti majd az állampolgárok mindennapos közigazgatási ügyeinek intézését. Az új törvénynek azonban nemcsak az a célja, hogy könnyebb és jobb legyen az ügyfeleknek. „Ennek inkább az egyik hatásának kell lennie” – mondta Patyi András. „Az új szabályozás egyik oka, hogy a polgári perrendtartás nem megfelelő kerete a közigazgatási jogvitáknak. Általános szabályait és alapelveit ugyan alkalmazni kell a közigazgatási jogvitákban, de ezeket nem erre találták ki. A közigazgatási jogvita most olyan eljárási formák közé kerül, amit direkt erre alakítottak ki. Ennél kézzelfoghatóbb előnye az lesz majd, hogy a közigazgatási per menete feszebb lesz, tehát a per gyorsabb lefolyású lesz.” Nem mintha ebben rosszul állnánk: már most is – még uniós viszonylatban is – gyorsan lezárják a közigazgatási jogvitákat hazánkban. De ahogy a bizottság elnöke hangsúlyozza: a perre szabott feltételek által az ítékezés sebessége tovább javítható. Patyi András szerint a közigazgatási perrend több olyan jogvitatípust igyekszik majd szabályozni, amelyek eddig nemcsak közigazgatási per keretében zajlottak. „Az új perrend alapvető hatása a jogrendszer egészségesebbé tételére. Most egy tervezetről beszélünk, amit egy kodifikációs bizottság készített. Az még a jövő kérdése, hogy milyen lesz az Országgyűlés által elfogadott szöveg.”

Ezzel a perrenddel együtt készült el az új hatósági eljárási törvény koncepciója, az Általános Közigazgatási Rendtartás (ÁKR). Az Államreform Bizottság együtt tárgyalta a két javaslatot. Ez a törvény határozza meg többek között azt, hogy a hatósági eljárási döntéshozatal milyen ügyekben lesz egy- vagy kétfokú. „Jelenleg is több variáció van, és ezután is több lesz. Vannak egyfokú közigazgatási eljárások, amelyeket egyfokú közigazgatási per követ, ahonnan felülvizsgálati kérelemmel lehet továbbmenni. Van olyan is, hogy egyfokú közigazgatási eljárást kétfokú per követ. Ma az állampolgárookra vonatkozó alapszabály az, hogy a kétfokú közigazgatási hatósági eljárást egyfokú per követi, ahonnan felülvizsgálati kérelemmel lehet továbbmenni a legfelsőbb bírósági fórumhoz.” A kodifikációs bizottság javaslata arra irányul, hogy az egyfokú közigazgatási eljárást követő egyfokú bírósági per nagyobb arányban legyen jelen. „Alapvető tétel az, hogy az elsőfokú közigazgatási szervnek is jól kell értenie ahhoz, amiben eljár, intézkedik. Ismernie kell az anyagi eljárási szabályokat, értenie kell a tényállás feltárásához, meg kell tudni hoznia egy megalapozott, törvényes döntést. És a bíróságnak is képesnek kell lennie egyfokon dönteni. Profán módon úgy lehet megfogalmazni, hogy nem lehet abból sem kiindulni, hogy a magasabb fokú hatóság és felsőbb szintű bíróság feltétlenül okosabb.” Patyi András hangsúlyozta, ugyanakkor a közigazgatási eljárásban és perben is biztosítani kell a jogi hibák kijavíthatóságát.

A közigazgatási per mellett, hogy a fő modellje egyfokú, a meghozott döntésekkel szemben fellebbevitelt enged majd. Ezt vegyíteni fogja a fellebbezés és a felülvizsgálati kérelem, azaz a rendes és a rendkívüli jogorvoslat elemeit. „Azt szeretnénk volna elérni, hogy a fellebbezéssel ne lehessen elhúzni a közigazgatási pert, de a fellebbevitel útján biztosítható legyen, hogy a magasabb ítélkező fórum kijavíthassa az esetleges ténybeli, jogbeli hibákat.” Közigazgatási ügyekben 2013. január 1-je óta a közigazgatási és munkaügyi különíróságok jogosultak eljárni. A szervezeti átalakulás az igazságügyi reform eredményeként jött létre, s az volt a célja, hogy a szakkörök létrehozatalával gyorsítsák az eljárásokat és javítsák az ítékezés színvonalát. A tizenkilenc megyében és a fővárosban létrejött új különíróságok az addig is helyi szinten zajló munkaügyi perek mellett az addig törvényszéki szinten folyó közigazgatási perekben is eljárnak első fokon 2013 óta. Azokban a közigazgatási perekben, amelyeket kétfokú hatósági eljárás előz meg, a bíróság első fokon jogerős döntést hoz, ami ellen már csak a Kúria előtt lehet rendkívüli perorvoslattal élni. Az egyfokú hatósági eljárásokban – ilyenek például egyes médiá- vagy versenyfelügyeleti ügyek – a közigazgatási per kétfokú bíróság előtt folyik. Ezekben az ügyek a helyi bíróságokról másodfokon jellemzően a törvényszékekre kerülnek 2013 óta. Joggal merül fel a kérdés, hogy az új törvényhez jár-e majd új bírósági fórum? Patyi András elmondta, hogy az eljárási szabályokat úgy dolgozták ki, hogy azok mind a jelenlegi bírósági struktúrára, mind egy új bírósági szintnek a kiszolgálására alkalmazhatók legyenek. „A törvény előkészítése során számoltunk azzal, hogy esetleg lesz lehetőség a Kúria alatt elhelyezkedő felsőbb bírósági fórum, munkanévén a Közigazgatási Felsőbíróság létrehozására.” A bizottság indokoltan látná, hogy a közigazgatási és munkaügyi bíróságok, valamint a Kúria között kialakítsanak egy hatásköri középszintet, ahol a bonyolultabb perek indulhatnak, vagy amelyek a fellebbeviteli kérelmeket el tudja bírálni. „Az már szervezeti kérdés és túlmutat az eljárási jogi kodifikáción, hogy ez a fővárosi törvényszék vagy a fővárosi ítélőtábla erre a célra megerősített közigazgatási kollégiuma lesz-e” – tette hozzá. Az igazságügyi miniszter a bizottsághoz hasonló álláspontot képvisel. Trócsányi László tavaly októberben egy szakmai konferencián kihangsúlyozta: szükség van egy közigazgatási felsőbíróságra Magyarországon, amely csúcsszerveként működne, oda kerülne a közigazgatás legfontosabb ügyei. Az új felsőbíróságon intéznék a közigazgatási szempontból kiemelt ügyeket, de oda sorolnák a gyülekezési jogot, a szabályozó hatóságok tevékenységének ellenőrzését, emellett ritka, de fontos ügyek vagy közigazgatási szerződések meghatározó eseteit is ott kellene tárgyalni. A miniszter azt is kihangsúlyozta a konferencián, hogy ennek eldöntése kétharmados kérdés, amely politikai egyeztetést is kíván. Hozzátette: hisz abban, hogy szakmai kérdésekről lehet egyeztetéseket folytatni, így van esély arra, hogy az új felsőbíróság létrejöjjön. ●

Terrorelhárítás egyetemi színvonalon

SZÖVEG: SZŐÖR ÁDÁM
FOTÓ: SZILÁGYI DÉNES

Az NKE-n több mint egy éve megalakult Terrorelhárítási Tanszék munkatársai végzik a tavaly beindított nemzetbiztonsági alapképzés terrorelhárítási specializációját, amely idén ősszel mesterképzések szintjén is elindul majd. A Terrorelhárítási Központ és az NKE együttműködésének eredményeként megvalósuló képzések révén az eddiginél is felkészültebb szakemberek látják majd el a terrorelhárítással kapcsolatos, egyre magasabb szakmai színvonalat igénylő feladatokat

Az elmúlt években az európai kontinensen is megjelenő terrorcselekmények növekvő száma azt bizonyítja, hogy minden nemzetállamnak szüksége van egy jól szervezett, szakmailag felkészült szakembergárdára, amely hatékonyan tudja felvenni a harcot a legújabb biztonsági kihívásokkal szemben is. A nemzetbiztonsági feladatok megerősítésének részeként a magyar kormány 2010-ben egy Európában is egyedülálló szervezetet hozott létre, a Terrorelhárítási Központot (TEK), amely a belügy-miniszter közvetlen irányítása alatt működő önálló szervezet, saját költségvetéssel. A tavalyi párizsi és a mostani brüsszeli merényletek igazolják létrehozásának jogosultságát, hiszen a TEK a társzervezetekkel közösen képes lehet egy esetleges magyarországi terrorcselekmény megelőzésére vagy a keletkezett kár minél gyorsabb felszámolására.

Ez a speciális szervezet akkor tudja hatékonyan ellátni a feladatát, ha tagjai állandóan képezik magukat. A TEK-en belül folyamatosak a speciális kurzusok, de tavaly szeptembertől már az NKE is kínál lehetőséget a minél magasabb szintű tudás megszerzésére. A két intézmény között 2013-ban indult meg a szorosabb együttműködés, amelynek első eredménye a Nemzetbiztonsági Intézetben belül megalakuló Terrorelhárítási Tanszék volt. Élére a korábban a Nemzetbiztonsági Intézetnél egyetemi adjunktusként dolgozó, a TEK állományában lévő Dr. Bebesi Zoltán egyetemi docenst nevezték ki pályázat útján. Tavaly szeptemberben 14 fővel indult el a nemzetbiztonsági alapképzés terrorelhárítási specializációja, idén ősszel pedig már mesterképzésen is megkezdődik majd az oktatás. *„Ezekre a képzésekre csak azok jelentkezhetnek, akik a TEK állományában*

vannak” – hangsúlyozta a tanszékvezető, aki elmondta azt is, hogy a sikeres felvételihez érvényes főigazgatói támogató nyilatkozat is szükséges.

„Valószínűleg az is egyedülálló Európában, hogy egy hat éve létrejött terrorelhárítási szervezetnek önálló, egyetemen akkreditált képzése legyen” – mondta Dr. Bebesi Zoltán. Az alapképzés hat féléves, levelező rendszerben zajlik és a tiszthelyettesi állománynak szól. Ők korábban túlnyomóan rendőr szakközépiskolát végeztek, a képzés során pedig információt kapnak például az idegen titkosszolgálatok működéséről, a terrorsszervezetekről, a partnerszolgálatokról és az operatív technikai eszközök használatáról. Emellett alapozó ismereteket szerezhetnek többek között biztonságpolitikából, politikaelméletből, informatikából, jog- és közgazdaságtudományból is.

„Ez az egyetemi szintű képzés azonban nem helyettesíti a TEK-en belül történő speciális felkészítéseket, amelyek a szervezet dolgozóinak amúgy is részt kell venniük” – hívta fel a figyelmet a tanszékvezető. A megszerzett tudás mellett a szakmai előmenetelt is nagyban segíti az alapképzés sikeres elvégzése. Ezután a szakember nemcsak a TEK-nél tud tisztként elhelyezkedni, hanem más partnerszolgálatoknál és a rendészeti szerveknél is. A hosszú távú cél pedig az, hogy bizonyos beosztásokat csak ezzel a diplomával lehessen betölteni. *„Ez azért is fontos, mert a terrorelhárítás nagyon speciális szakma, így az ezekkel az ismeretekkel rendelkezők előnyben lehetnek majd a magasabb pozíciók betöltéséhez”* – tette hozzá Dr. Bebesi Zoltán. Az alapképzésre jelentkezők többsége érettségivel rendelkezik. A felvételi a pontszámok beszámítása mellett egy motivációs beszélgetésből áll.

Az NKE Terrorelhárítási Tanszékének feladatai között szerepel a szakmai-tudományos rendezvények szervezése is. Ennek egyik első eredménye az NKE-n megtartott *A terrorizmus finanszírozása elleni fellépés lehetőségei* című rendezvény volt, amelyen a szakma több területének képviselője mondhatta el a gondolatait. Az Iszlám Állam továbbra is hozzáfér a nemzetközi bankközi fizetéseket lebonyolító távközlési hálózathoz, az úgynevezett SWIFT-hez – mondta el előadásában Hajdu János rendőr vezérőrnagy. A Terrorelhárítási Központ főigazgatója ezzel arra utalt, hogy a terrorsszervezetek sokszor kreatív módon biztosítják a saját működésükhöz szükséges pénzügyi forrásokat. Szerinte a különböző finanszírozási csatornák felszámolásához meg kell érteni a terrorsszervezetek működési mechanizmusait, ehhez pedig a rendészeti mellett más szakmák képviselőinek a véleményére is szükség van. A terrorizmus finanszírozásának különböző technikáiról beszélt a rendezvényen Dr. habil. Gál István László. Az NKE egyetemi docense szólt arról, hogy

még a nagyobb terrorcselekmények is aránylag kis anyagi befektetéssel valósulnak meg. A digitális vagy virtuális pénz elterjedése is segítette a terrorizmus finanszírozásában – derült ki Vesszős Gergely előadásából. A NAV Észak-budapesti Vám- és Pénzügyőri Igazgatóság munkatársa az úgynevezett Bitcoinról beszélve elmondta: ez egy speciális programmal megszerezhető fizetőeszköz, amely ma már az átlagfelhasználók számára nehezen elérhető. Egy terrorsszervezet hatékonyságát és időtállóságát alapvetően az dönti el, hogy milyen tömegbázis áll mögötte – fejtette ki Dr. Béres János. A Katonai Nemzetbiztonsági Szolgálat főigazgató-helyettese előadásában a nyugat-európai hagyományos és az iszlám kötődésű globális terrorsszervezetek finanszírozását hasonlította össze. Dr. Fenyves Péter Törökország és az Iszlám Állam kapcsolatát elemezte előadásában. A szakértő szerint Törökország egységét elsősorban nem a terrorizmus, hanem a szeparatizmus fenyegeti. Ennek ellenére az ISIS egyre gyakrabban követ el merényleteket ott

Többüknek még nincs nyelvvizsgája, ezért a TEK kiemelten támogatja annak megszerzését, hogy a diplomák ne „ragadjanak be” a képzés elvégzése után. „Azt szeretnénk, hogy ezek az emberek minél hamarabb beosztásba kerüljenek, ezért is fontos az idegen nyelvi képzés” – mondta a tanszékvezető.

Az ősszel induló mesterképzésre a TEK állományából csak a diplomával rendelkezők jelentkezhetnek, akik még speciálisabb tudást kapnak a képzés során. Itt a hozott pontok mellett nem motivációs beszélgetés, hanem a „klasszikus” szóbeli felvételi szűri meg a jelentkezőket. Az államilag támogatott tíz helyre közel háromszorosa volt a túljelentkezés, tehát nagy az érdeklődés a mesterképzés iránt. Itt a hallgatók olyan speciális témákban szerezhetnek ismereteket, mint például a titkos információgyűjtés, a biztonság és védelem kérdései, a kiberterrorizmus, a profilalkotás vagy éppen a válságkezelés.

A hallgató az alapképzés elvégzése után nemzetbiztonsági szakértő, míg a mesterképzés után okleveles nemzetbiztonsági szakértő szakképzettséggel rendelkezik majd. A leendő nemzetbiztonsági szakértők munkájuk során a nemzetbiztonságot fenyegető kockázatok és veszélyek elemzését, értékelését végzik, az erre létrehozott szervezeteket vezetik, gondoskodnak a szükséges információk beszerzésének megszervezéséről, elemzéséről, értékeléséről, valamint hasznosításáról.

is, tavaly például négy akciójukban összesen 141-en haltak meg az országban. A hazai és nemzetközi pénzügyi szervezeteknek és felügyeleteknek is nagy a felelősségük a terrorizmus elleni küzdelemben – mutatott rá előadásban Kisgergely Kornél. A Magyar Nemzeti Bank (MNB) ügyvezető igazgatója a fellépés egyik fontos eszközének tartja azokat a nemzetközi standardokat és jogszabályokat, amelyek többek között a megelőző intézkedésekkel, a célzott szankciókkal és a hatóságok nemzetközi együttműködésével próbálják felvenni a harcot a terrorizmus ellen. A rendezvényen Dr. Bebesi Zoltán tanszékvezető a dél-amerikai terrorszervezetek anyagi finanszírozásáról, Dr. Kaiser Ferenc tanszékvezető az Iszlám Állam mint a terrorizmus finanszírozásának új modelljéről, Dr. Somoskői Áron, a TEK munkatársa a terrorizmus és a finanszírozása elleni fellépés felderítő szempontjairól, míg Dr. Böröcz Miklós, a TEK főosztályvezető-helyettese a terrorizmus és a finanszírozása elleni fellépés operatív módszereiről beszélt.

A nemzetbiztonsági szakemberek kulcsszerepet látnak el a nemzetbiztonsági szolgálatok, a rendvédelmi és rendészeti szervek, valamint a védelmi igazgatás szervei közötti szakmai kooperációban is.

A két képzés egymásra épül, évenként felváltva indítják azokat. Ennek oka, hogy az alapképzésnél a jelentkezőknek rendelkezniük kell bizonyos szintű nyelvismerettel, hogy a hároméves képzés végén a diplomájukat megkaphassák. Ezen nyelvismeret elsajátításához pedig időre van szükség, hiszen a jelentkezőknek a munka és a család mellett kell még idegen nyelvet is tanulniuk. A legideálisabb helyzet az lenne, ha a jelentkezők már a felvételikor rendelkeznének az alapképzés kimeneti követelményeként is meghatározott nyelvvizsga-bizonyítvánnyal, amely már a felvételi eljárás során is plusz pontot jelent.

„A tananyagok kidolgozásában a munkacsoportok keretein belül a TEK munkatársai és az ott működő Tudományos Tanács tagjai is részt vesznek” – hangsúlyozta Dr. Bebesi Zoltán. A levelező rendszerű képzések 85 százaléka elméleti, 15 százaléka gyakorlati jellegű. Az ide jelentkezők a TEK állományának tagjaiként ugyanis napi szintű gyakorlati képzésben részesülnek. A hosszabb távú tervekben szereplő nappali képzések beindításakor ez az arány várhatóan megfordul majd.

„A specializáció esetében nem hallgatót nehéz szerezni, hanem a magas színvonalú oktatógárdát és a naprakész ismereteket tartalmazó tananyagot biztosítani” – emelte ki a tanszékvezető. Dr. Bebesi Zoltán szolt arról is, hogy a mesterképzést elvégzők a későbbiek során az NKE-n működő doktori iskolák valamelyikében továbbképezhetik magukat. Emellett külföldi tapasztalatokat is szeretnének hasznosítani a képzésben, elsősorban a külhoni partneregyetemekkel együttműködve. „A közelmúlt terrorcselekményeiből és a tömeges migrációból is tanulnunk kell, az ott szerzett tapasztalatokat is be kell építenünk az oktatásba. Ehhez azonban időre van szükség, amíg az törzsanyag-gá, kutatható témává válik” – tette hozzá Dr. Bebesi Zoltán. ●

Békemisszióban a magyarok: Bosznia

SZÖVEG: SZÖÖR ÁDÁM
FOTÓ: HORVÁTH TIBOR ARCHÍV

Húsz éve ért véget Szarajevó három és fél évig tartó ostroma. A délszláv háború egyik legvéresebb konfliktusában mintegy tizenkilencezer ember – köztük megközelítőleg kétezer gyermek – vesztette életét. A háborút követő békemissziókban jelentős szerepet kaptak a magyar katonák is, így például a Magyar Műszaki Kontingens tagjai, akik a többnemzeti haderő műszaki támogatását végezték. Egyes vélemények szerint munkájukkal olyan jelentős nemzetközi elismertséget szereztek, amely Magyarország NATO-ba való belépését is elősegítette.

A boszniai polgárháborút az robbantotta ki, hogy az ott élő szerbek nem akartak elszakadni a Szlovénia, Horvátország és Macedónia kiválása után megmaradt Jugoszláviától, miközben a boszniai horvátok és a bosnyákok nem akartak a szerb többségű államban maradni. 1992 januárjában ezért a szerbek kikiáltották a Boszniai Szerb Köztársaságot, amely Jugoszlávia részének nyilvánította magát. 1992. február 29-én és március 1-jén referendumot tartottak Bosznia-Hercegovina függetlenségéről az egész köztársaságban, amelyet a szerbek bojkottáltak. A szerb csapatok a többségében bosnyákok által lakott Szarajevót április 5-én érték el. Egy nappal később a szerb nacionalisták rállottak a politikai

vezetőiktől békét követelő, szerbekből, horvátokból és muzulmán bosnyákokból álló tömegre, kioltva öt ember életét – ezzel kezdetét vette a közel három és fél éves ostrom. 1995-ben a sarajevói piacot már másodszor érte támadás, amely a korábbihoz hasonlóan több tucat civil halálát okozta. Ez a fejlemény aktívabb beavatkozásra ösztönözte a NATO-t, amelynek gépei szerb katonai célpontokat kezdtek bombázni. Ekkorra már kellően megerősödött a bosnyák hadsereg is, a horvát fegyveres erőkkel közösen fellépve pedig visszavonulásra tudták kényszeríteni a szerbeket, akik a Sarajevó környéki hegyekből is távoztak. Bár még ebben az évben tűzszünetet kötöttek, a fenyegetettség csak 1996-ban szűnt meg, amikor az utolsó szerb csapatok is elhagyták a térséget.

Az ENSZ az 1995-ös daytoni egyezményében foglalt békekezdemenyezés végrehajtására a NATO tagszervezeteit kérte fel, amelyek a balkáni válságot külső katonai beavatkozással igyekeztek rendezni. Ennek a tervnek a megvalósítására hozták létre az IFOR-t (Békekezdemenyező Erő), ami szervezetenként egy gyors reagálású hadtest volt, és három többnemzeti hadosztályból állt. Bosznia-Hercegovinát három megszállási zónára osztották fel, Banja Luka, Tuzla, Mostar központokkal, és a három hadosztály ezekben a körzetekben foglalt állást. A békefenntartó misszióban a békepartnerségi szerződésben lévő országok is szerepet vállaltak, és csapatokat küldtek a helyzet rendezésére. A NATO Magyarországtól ennek kapcsán műszaki egységek kiküldését kérte. 1995 decemberében megkezdődött a Magyar Műszaki Kontingens felállítása és kiképzése, majd 1996-ban a horvátországi Okucani melletti táborba telepítése. Prof. dr. Padányi József dandártábornok 1997-ben a Magyar Műszaki Kontingens törzsfőnöke, egy évvel később parancsnokhelyettese volt. *„Mivel a NATO a békeművelet kezdetekor nem rendelkezett megfelelő műszaki csapatokkal, így nagy segítség volt számukra a magyar felajánlás. A boszniai polgárháborúban ugyanis több száz híd, több száz kilométer út és vasútvonal, repülőtér, kikötők, pályaudvarok semmisültek vagy rongálódtak meg, így a közlekedés majdnem lehetetlenné vált az országban”* – érzékelteti a háború utáni helyzetet az NKE tudományos rektorhelyettese, aki elmondta azt is, hogy feladatuk, az ország közlekedési infrastruktúrájának a helyreállítása mellett, a nemzetközi békefenntartó csapatok mozgásának a biztosítása volt. Bosznia-Hercegovinában a Magyar Műszaki Kontingens mellett dolgozott még egy román műszaki zászlóalj és egy kanadai tervezőszázad is. *„Mivel technikai fejlettségünk nem érte el az akkori NATO-tagországok szintjét, sokkal kreatívabbnak kellett lennünk, így sokszor a szükségből kovácsoltunk erényt”* – emlékezett vissza Padányi József. Több olyan feladatot végeztek el a magyar katonák, amit mások már nem tudtak megoldani, mint például a számtalan fahíd építése. Emellett olyan tényleges kreativitást igénylő munkát is rábíztak a magyarokra, mint például a mostari öreghíd elemeinek kiemelése a Neretva folyóból. *„Ezzel szereztünk igazán nemzetközi hírnevet, hiszen az ott végzett munkánkat a CNN folyamatosan élőben közvetítette”* – tette hozzá Padányi József, akinek személyes tapasztalata szerint a helyiek mind a mai napig emlékeznek a magyar műszakiakra. *„A híd elemeinek kiemelését egy különleges műszaki megoldás, az úgynevezett úszó kiemelő szerkezet segítette”* – tudtuk meg dr. Horváth Tibor ezredestől, az NKE Katonai Vezetőképző Intézet igazgatójától, aki szintén több alkalommal szolgált a Magyar Műszaki Kontingensben. A híd végül nemzetközi összefogással – magyar, olasz, török együttműködésben – épült újjá. »

Az 1999-ben hídépítő szakaszarancsnokként, később főmérnök-ként, 2006-ban pedig Macedóniában a NATO-parancsnokságon összekötő tisztként dolgozó Horváth Tibor szerint sokszor a magyar műszaki kontingens mozgásának a megszervezése és lebonyolítása sem volt egyszerű feladat. Szarajevó háromszáz kilométerre volt az okucani alaptáborától, így ezen a hosszú útszakaszon végig egyben kellett tartani a mintegy harminc járműből – közöttük hídépítő- és átkelő gépekből, valamint egyéb, útépitésre használt eszközökből – álló járműoszlopot.

Az IFOR elnevezést 1997 januárjában váltotta fel az SFOR, ami ekkor már Békestabilizáló Erőket jelentett. A műszaki

kontingens a műveleti területen eltöltött hat év alatt jelentős műszaki munkát végzett. Ilyen volt a rombolt hidak helyreállítása, átalakítása, utak építése. Előfordult, hogy a lerombolt épületek elbontásakor a fel nem robbant eszközöket is hatástalanítani kellett. A katonai szállításokban jelentős szerepe volt a vasúti hálózatnak, ezért azt is helyre kellett állítani. A vasúti állomásokon rakodóhelyeket, rámpákat kellett építeni, hogy a harcjárművek ki- és bevagonírozását a lehető legrövidebb időn belül elvégezhessék.

„A munkánk nemzetközi megítélése nagyon jó volt, komoly tekintélyt szereztünk a helyi lakosok és a nemzetközi műveletben

SZARAJEVÓ OSTROMA

Szarajevó húsz éve véget ért, három és fél évig tartó ostromáról és a magyar katonák békemissziókban vállalt szerepéről rendeztek kerekasztal-beszélgetést az NKE Hadtudományi és Honvédtisztképző Karán.

A rendezvényen Kaló József, a HHK Hadászati és Hadelméleti Tanszék adjunktusa mint a rendezvény moderátora elmondta: a húsz évvel ezelőtti esemény történelmi mértékkel mérve is jelentős, hiszen időtartama még Leningrád ostromáét is meghaladta. A lakosság nagy része pincékben töltötte ezt a három és fél évet, ráadásul az orvlövészek – mintegy 200 pontról löve a várost – folyamatosan rettegésben tartották a helyieket. Molnár Ferenc ezredes, a HM koordinációs osztályának vezetője 2014 és 2015 között volt a NATO szarajevói parancsnokságának törzsfőnöke. Elmondta, hogy Szarajevó ostroma mellett a boszniai háború legszörnyűbb eseménye a srebrenicai mészárlás volt, amelynek során a szerbek mintegy 8700 bosnyák férfit végeztek ki. Szarajevó kapcsán az ezredes megjegyezte, hogy a NATO és az EUFOR jelenleg is állomásoztat katonai erőket a térségben, a két nemzetközi szervezet szoros együttműködésben dolgozik a béke fenntartása érdekében. Külön öröm, hogy mindkét kötelék törzsfőnöke magyar katona. Újházi László alezredes, a Katonai Vezetéstudományi és Közismereti Tanszék vezetője 2012-ben hat hónapig szolgált az EUFOR szarajevói parancsnokságán, kiemelt tervező főtiszti beosztásban. Az alezredes úgy látja, hogy katonai missziókban végzett munkájuk alapján Magyarország kiemelkedik az 1990 után a NATO-hoz csatlakozott országok közül. Bakos Csaba alezredes, az Összhaderőnemi Műveleti Tanszék oktatója 2002 és 2003 között egy évig a Magyar Honvédség katonai rendfenntartó kontingens

részt vevő tagállamok katonái előtt is. Ehhez a megfelelő szakmai felkészültség mellett egyfajta rugalmasságra is szükség volt” – hangsúlyozta Horváth Tibor. Az ezredes élénken emlékszik vissza arra a történetre is, amikor az amerikai katonákkal fogadtak, hogy 24 óra alatt le tudnak-e bontani egy régi és felépíteni egy új hidat. Mondanunk sem kell, hogy a magyarok nyerték a fogadást. A kontingens olyan tapasztalatot és szakmai elismertséget szerzett a Mabey&Johnson hidak építésében és karbantartásában, hogy a magyarok képezték ki a hadszíntéren lévő összes műszaki katonát erre a feladatra.

A békemisszió első éveiben Magyarország még nem volt a NATO tagja, de a magyar műszaki katonák gyorsan bebizonyították, hogy lehet rájuk számítani, és a szakmaiság nem „katonaitábor-függő”. *„Egy hidépítésnek törvényei vannak, az nem függ attól, milyen színekben játszol”* – mondta Padányi József. A dandártábornok szerint az is a nemzetközi elismerés jele és eredménye volt, hogy Szabó István vezérőrnagy és ő maga is betölthette a SFOR műszaki főnöki pozícióját. Itt is – ahogy a magyar kontingensben – kiváló szakemberekkel dolgozhatott együtt, számára ez az egyik legnagyobb élmény, amit a missziós munkája során megtapasztalt. *„Az egyik szombati napon*

századparancsnoka volt. Szarajevó ostroma szerint egy olyan harci esemény volt, amely a lakók pszichikai megtörésére irányult. Így aztán a városban lévők „nem tudtak kitörni, a kint lévők pedig nem igazán akartak bemenni”. A helyzeten némiképp javított a repülőtérén megnyitott ENSZ-légi híd, amely hatékonyan segítette a város ellátását. Kiépült az ostromlókat elkerülő Szarajevó-alagút is, ezen keresztül létrejött az összeköttetés más, bosnyákok által ellenőrzött területekkel. A koszovói konfliktus sok hasonlóságot mutat a boszniai háborúval – mondta el a rendezvényen Boldizsár Gábor ezredes, a HHK dékánja, aki 2005 és 2006 között szolgált Koszovóban mint ENSZ-összekötő tiszt. Felidézte, hogy a délszláv háború során a különböző területeket elhagyni kényszerülő szerbek egy jelentős része Koszovót választotta lakhelyéül, így a már korábban is meglévő etnikai konfliktus tovább erősödött. Az etnikai tisztogatással folyó háború 1999 nyarán ért véget, amikor Milosevics szerb elnök a NATO-bombázások hatására kénytelen volt visszavonni erőit a tartományból, és Koszovó ENSZ-védnökség alá került. A rend fenntartása érdekében 47 ezer fős nemzetközi haderő (KFOR) érkezett a térségbe. Boldizsár Gábor szerint a helyzet azonban ma sem teljesen békés, ezt bizonyítja az is, hogy a koszovói háborús bűnöket vizsgáló bíróság az eredeti tervekkel ellentétben mégsem Pristinában, hanem Hágában működik majd.

Lapzártakor kaptuk a hírt, hogy a boszniai háború egyik legaktívabb szereplőjét, Radovan Karadzicsot 40 év börtönbüntetésre ítélte a hágai Volt Jugoszlávia Nemzetközi Büntető Törvényszék. A bíróság a boszniai szerbek egykori elnökét a srebrenicai népirtásért és Szarajevó ostromáért is felelősnek találta.

10 órakor kaptunk egy információt arról, hogy a Szarajevóból kivezető egyik fontos útvonal földcsuszamlás következtében több száz méteren járhatatlanná vált. A munkatársak gyors és precíz munkájának köszönhetően 13 órakor már komplett, fényképes szakmai jelentés volt az asztalomon. Amikor egy fél óra múlva az SFOR törzsfőnöke magához kéretett, már konkrét javaslatokat is meg tudtam fogalmazni a jelentésemben" – érzékeltette Padányi József a nemzetközi együttműködés hatékonyságát.

Hasonlóan emlékezik Horváth Tibor is, aki elmondta, hogy Bosznia-Hercegovina akkoriban három fő felelősségi körre volt osztva (amerikai, angol, francia), a magyar kontingens pedig mindhárom területen dolgozott, így a nemzetközi kapcsolatok napi szintűek voltak. „Ha volt egy feladat, akkor megkerestek minket, hogy tegyünk javaslatot annak megoldására, amit aztán parancsba is adtak. Ezáltal tulajdonképpen saját magunknak szabtuk feladatokat és határidőt is” – emelte ki az ezredes.

A nemrég véget ért polgárháború nyomai azonban mind a mai napig ott vannak a golyó ütötte lakóépületeken, és az emberek lelkében is. „Hallottunk arról, hogy a szerbek, a horvátok és a bosnyákok is már a bölcsőben a gyermekek mellé teszik a kést vagy a törst, és úgy nevelik őket később, hogy alkalomadtán használni is tudják a fegyvereket” – mesélte Horváth Tibor. Az ezredes hozzátette, hogy a háborúban még egymás temetőit is lőtték a felek, az sem volt szent számukra. Mivel az ostrom ideje alatt Szarajevóból nem igazán lehetett kijutni, így a városban belül, például a parkokban hoztak létre temetkezési helyeket.

„A háborút lezáró Daytoni békeegyezmény tulajdonképpen az etnikai elkülönülést szentesítette, amit egyébként mindenki szeretett volna elkerülni” – hangsúlyozta Padányi József. A tábornok szerint sok ember mind a mai napig nem ott él, ahol élnie kellene. Nekik sem volt könnyű megtalálni az együttműködés formáit a helyi lakosokkal, de végül sikerült. Ebben persze az is közrejátszott, hogy a magyar katonák gyorsan bebizonyították, hogy nem megszállóként mentek oda, hanem segítőként. A műszakiak többször is végeztek olyan feladatokat, amelyek nem közvetlenül a katonai célokat szolgálták, hanem a lakosság mindennapi életét segítették. Ilyen volt a már említett mostari projekt mellett az Okucaniban található templom helyreállításában való részvétel vagy a romos épületek eltakarítása, utak építése. „Arra mindig figyeltünk, hogy ha az egyik félnek építettünk valamit, akkor azzal párhuzamosan a másiknak is segítsünk valamiben” – emlékszik vissza Padányi József, aki szerint talán ennek is köszönhető, hogy semmilyen atrocitás nem érte a magyar műszaki kontingenst a hatéves működése alatt.

A kontingens munkáját sokszor nehezítette, hogy sok helyen voltak földi telepítésű aknáknak, így azok felszedése a munka- és a mozgási területeken kiemelt feladat volt. Több mint 150 ezer négyzetméteres területet kellett lőszermentesíteni azért, hogy a katonák a feladataikat el tudják végezni.

*A nemrég véget ért
polgárháború nyomai mind
a mai napig ott vannak a
golyó ütötte lakóépületeken,
és az emberek lelkében is.*

Minden hónapban volt aknafelkészítő foglalkozás, amelyen a katonák megtanulhatták például azt, hogy még autóval sem szabad lemenni a kemény burkolatú (aszfalt, beton) útról. Az ezredes irodájában most is ott van az a térkép, amely a volt Jugoszlávia területén fellelhető aknák elhelyezkedését és a biztonságos utakat mutatja. Erre a területre összesen több mint 1 millió aknát telepítettek, amelyeket azóta is folyamatosan próbálnak felszedni. Ez azonban hosszú folyamat, mivel a terület egy részét befedte a növényzet vagy már nem élnek azok, akik annak idején telepítették azokat. „Ma is figyelnie kell annak, aki Bosznia-Hercegovinába vagy Horvátországba utazik, Dubrovnik környéke különösen veszélyes” – figyelmeztetett Horváth Tibor.

Akik a boszniai békemissziókban szolgáltak, életük meghatározó élményei közé sorolják az ott eltöltött időszakot. Horváth Tibor számára a békemisszióban töltött 2 és fél év legnagyobb eredménye az a tapasztalat, hogy egy szakmailag kihívást jelentő feladat elvégzéséhez maximálisan megvoltak a személyi-tárgyi feltételek, és munkájával jelentős nemzetközi elismerést is elért.

„Sok olyan szakmai és emberi benyomást szereztem, ami életem végéig elkísér majd. Amikor odamentem, bennem is voltak kétségek, fenntartások, de aztán kiderült, hogy ennek az országnak is mély a kultúrája, érző, barátságos emberek lakják” – mondta Padányi tábornok, aki a kutatásaihoz és az oktatói munkájához is aktívan használja az ott szerzett tapasztalatokat és a nemzetközi kapcsolatokat.

„Az, hogy már 1999-ben a NATO tagjai lehettünk, részben a műszaki kontingens munkájának és elismertségének is köszönhető” – véli a tábornok. Padányi József úgy látja, hogy a hatéves működés alatt ott szolgált mintegy kétezer katona szakmai feladatai elvégzése mellett idegen nyelvet tanult és más kultúrákat is megismerhetett, amely tapasztalatokat később az újabb békemissziókban, így Koszovóban és Afganisztánban is hasznosíthatott. ●

AMERIKAI egyetemmel kötött megállapodást az NKE

SZÖVEG: PÉTERY DOROTTYA, SZŐÖR ÁDÁM
FOTÓ: SZILÁGYI DÉNES

Az egyesült államokbeli Marymount Universityvel kötött öt évre szóló együttműködési megállapodást az NKE. A szerződés aláírásán az immáron partnerként működő intézmények vezetői mellett részt vett Pintér Sándor belügyminiszter, Colleen Bell amerikai és Szemerkenyi Réka magyar nagykövetasszony is.

A Nemzeti Közszolgálati Egyetem intézményfejlesztési tervében is szerepel az a középtávú cél, hogy az NKE Európa és a világ vezető Egyetemeivel szövetségben aktív részese legyen a nemzetközi felsőoktatási és tudományos kapcsolatoknak. Az NKE már számos határon túli magyar és külföldi Egyetemmel van szoros együttműködésben, de a transzatlanti kapcsolatok építésének újabb jelentős állomása a Marymount Universityvel kötött megállapodás – hangsúlyozta az aláíráskor Prof. Dr. Patyi András. Az NKE rektora szerint a magyar intézmény számára ez egy jó lehetőség arra, hogy az oktatók, hallgatók bepillanthassanak az USA felsőoktatási-tudományos világába. „Két sajátos intézmény együttműködése ez, két sajátos tudományterületen” – jelentette ki Patyi András. Az együttműködés elsősorban a kriminalisztika és bűnügyi nyomozás, valamint a kibervédelem területére tejed ki; a partnerek az azokban használt legmodernebb lehetőségekkel ismerkedhetnek meg. Mindez segítséget nyújt ahhoz, hogy az NKE nemzetközi szempontból is versenyképes, kompatibilis, naprakész tudást és jó gyakorlatokat illeszthessen be képzési programjaiba.

Patyi András hangsúlyozta, hogy az Egyesült Államok nemcsak gazdasági, politikai és katonai világhatalom, hanem felsőoktatási, tudományos világközpont is. A rektor rendkívüli megtiszteltetésnek nevezte, hogy az NKE és a Marymount Egyetem

közötti együttműködés hivatalos elindítása ilyen kiemelt állami figyelemmel részesül. Megjegyezte: ez is kötelezi őket arra, hogy ez a megállapodás valódi eredményeket és valódi hasznot hozzon mindkét ország számára. „Reményeim szerint a magyar-amerikai kapcsolatokban is nagy értéket képvisel majd a két egyetem együttműködése” – üdvözölte az aláírást Matthew D. Shank. A Marymount University elnöke kiemelte, hogy az NKE oktatói és

hallgatói is jól tudják majd hasznosítani az FBI-jal, a CIA-vel és az NCIS-szel való szoros szakmai kapcsolatuk eredményeit. „Jobb szervezettség és magasabb tudásszint kell ahhoz, hogy hatékonyan tudjunk harcolni a bűnözés ellen” – kommentálta a szerződéskötést Pintér Sándor. A magyar belügyminiszter emlékeztetett arra, hogy korábban is születtek fontos megállapodások a bűnüldözés elméleti hátterének alaposabb megismerésére. Ez a szándék vezetett az osztrákokkal közösen egy közép-európai rendőrákadémia, az amerikaiakkal együttműködésben pedig a Nemzetközi Rendészeti Akadémia (ILEA) létrehozásához. Azt is sikerült elérni, hogy az Európai Rendőrákadémia (CEPOL) központja 2014 októberétől Budapesten legyen. Pintér Sándor kitért arra is, hogy 2001-ben Budapesten született meg az a nyilatkozat, amely a kiber-bűnüldözés ellen szól, és amelyhez mára már 42 ország csatlakozott. A belügyminiszter szerint a két Egyetem között megkötött együttműködés újabb tudást, újabb lehetőségeket »

ÚJ VENDÉGPROFESSZOR AZ NKE-N

Miután együttműködési megállapodás született a Marymount University és az NKE között, Prof. Dr. Patyi András rektor vendégprofesszori címet ajándékozott a virginiai egyetem vezetőjének. A cím birtokosa olyan külföldi egyetemi oktató lehet, aki akadémiai munkássággal kiemelkedő eredményeket ért el, és elkötelezett az NKE-vel való személyes együttműködés iránt. Az adományozási ceremóniára a szenátus március 9-i ülésén került sor.

Dr. Kis Norbert továbbképzési és nemzetközi rektorhelyettes köszöntőjében úgy fogalmazott, a kitüntetés tükrözi az NKE azon törekvését, hogy létrehozza az „Együttműködés egyetemét”. A cím adományozásával ugyanakkor az NKE szándéka kettős: kifejezni a megbecsülést és előbbre lépni a nemzetköziesítés terén. Patyi András a kinevezés átadásakor hozzátette: az egyetem bízik abban, hogy Shank professzor közreműködésével tovább fejlődik majd a hazai közszolgálati képzés.

BEMUTATKOZIK A MARYMOUNT UNIVERSITY

A Marymount Universityt 1950-ben alapították, független katolikus szervezatként. Eredetileg csak lányok számára dedikált oktatási intézmény volt, kétéves képzési programokkal. Ma már teljes funkcionalitással üzemel: 1970 óta négyéves, koedukált, mesterszintű képzés folyik a falai között. A diplomás, végzett diákok jelenleg három doktori program közül választhatnak.

Az egyetem ez idő szerint mintegy 3500 hallgatót számlál. Közösségük igen összetett; 42 állam és 66 ország diákjai töltik meg az előadótermeket. Az amerikai hallgatók mellett a legnagyobb számban a szaúd-arábiaiak vannak jelen, ám az egyetem rendkívüli népszerűségnek örvend a kínaiak és az indiaiak körében is. Annak ellenére, hogy az egyetem a katolikus valláshoz köthető, a hallgatók csupán fele vallja magát gyakorló kereszténynek. Sok a más vallású diák, de egyre több a magát ateistának tartó egyetemi polgár is. Az intézménynek nem célja a felekezeti térítés; deklaráltnan mindenkit a maga hitében kíván megerősíteni.

Küldetésstudatát tekintve az egyetem három célkitűzést tart szem előtt: az intellektuális kíváncsiság felkeltésének igényét, embertársaink és a köz szolgálatát, illetve a globális perspektíva bemutatását. Villámsebességgel távoluló világunkban lehetetlen minden kérdés megválaszolása – vallják, így a technikai képzés mellett nagy hangsúlyt fektetnek arra, hogy felkeltse a diákok érdeklődését a mindennapi jelenségek iránt. Az egyetem vezetősége úgy véli, a siker alapja nem csupán a szakmai tudás, hanem az általános tájékozottság és a nyitott gondolkodásmód. A globális perspektíva beemelése ezt hivatott előidézni. Az összetett hallgatói közösségnek és a különböző csere- és ösztöndíj-programoknak köszönhetően szinte alig akad diák, akinek az egyetemi évei alatt ne jelenne meg a nemzetközi szál. Az egyetem ráadásul azért is vonzó a fiatalok számára, mert a világ egyik legbefolyásosabb fővárosától, Washingtontól csupán néhány percre található.

A megszerzett tudást azonban át is kell tudni adni – figyelmeztet a credo. A vezetőség támogat minden olyan kezdeményezést, amelynek során a diákok megosztják tapasztalataikat kevésbé szerencsés társaikkal. A köz szolgálatán kívül fontos egymás segítése is: a formális oktatás mellett a diákok számtalan dolgot tanulhatnak egymástól.

jelent a bűnözés elleni harcban, ami nagyobb biztonságot adhat Magyarországnak és az USA-nak egyaránt.

Miután mindkét országban hangsúlyos a közszolgálatra való felkészülés az oktatásban, Colleen Bell is nagy lehetőségeket lát az egyetemi együttműködésben. Az Egyesült Államok magyarországi nagykövete mind a kriminalisztika, mind pedig a kibervédelem területén hasznos partnerségre számít, ami a két ország kapcsolatrendszerét is tovább fejlesztheti. Kiemelte, hogy a kiberfenyegetés nagy kihívást jelent mindkét nemzet számára nemzet- és gazdaságbiztonsági szempontból egyaránt.

„A most megkötött egyetemi megállapodás a két ország akadémiai kapcsolatait is erősíti, amivel csak nyerhetnek az együttműködő felek” – mondta köszöntőjében Szemerkényi Réka. A washingtoni magyar nagykövet szerint mindkét ország egyre inkább szembesül az új biztonságpolitikai kihívásokkal, amelyekre hatékony tudományos válaszokat adhat az egyetemi együttműködés. A nagykövet kiemelte, hogy a forenzikus, bűnügyi tudományok területén elsősorban az USA, míg a kiberbiztonság esetében a magyar fél rendelkezik jelentős tapasztalatokkal, így kölcsönösen hasznos együttműködésre számít a partnerintézmények között.

A két Egyetem vezetője által aláírt megállapodás keretében lehetőség nyílik az oktatók és kutatók mobilitására, továbbá a közös kutatásokban és szakmai programokban való részvételre is. A tudástranszfer a tisztviselők továbbképzési kurzusaiban is megvalósul, hozzájárulva a nemzetközi bűnüldözés gyakorlati sikeréhez. ●

2011.

április 18.

SZÖVEG: HORVÁTH ORSOLYA

„Isten, áldd meg a magyart!” – így, a Himnusz első sorával kezdődik Magyarország Alaptörvénye, amelyet az Országgyűlés 2011. április 18-án fogadott el. A döntés minden szempontból mérföldkőnek számít: két világháború, az ország megcsonkítása, negyven év diktatúra és húsz év átmenet után a magyarok végre a saját kezükbe vették jövőjük alakítását. A törvényjavaslat útja a zárószavazásig és az április 25-ei köztársasági elnöki aláírásig azonban politikai vitákkal és nemzetközi támadásokkal volt kikövezve.

Az Alaptörvény megszületése joggal nevezhető történelmi pillanatnak, nem véletlen, hogy a Kormány ünnepségsorozatát hirdetett az ötödik évforduló alkalmából. A volt kommunista térség országai közül ugyanis hazánk volt az utolsó, ahol még hatályban volt az 1949-ben írt és átmenetinek elfogadott alkotmány. A szovjet mintára szerkesztett és politikai paktumok alapján létrejött dokumentum kényszerű kompromisszumok eredményeként teremtődött, amely már nem volt elfogadható. Ahogy Orbán Viktor miniszterelnök fogalmazott: „A magyar szellem nem vert benne tanyát.” Bár Orbán Viktor már miniszterelnök-jelöltként is beszélt arról, hogy szükség van egy új alkotmányra, az új alapidokumentum megalkotásának igénye azonban már a szocialista kormányok alatt is megvolt. 2005-ben Petrétei József akkori igazságügyi miniszter jelentette be, hogy új alkotmányt dolgoznak ki az év végére. Úgy nyilatkozott, hogy „alkotmánykonszolidációról van szó: a rendszerváltás óta eltelt tizenöt év tapasztalatainak, az alkotmánybírói gyakorlatnak és az EU-normáknak, különösen az alapjogi chartának az alaptörvénybe építéséről.” 2006-ban azonban a szocialisták titkosították alkotmánytervezetüket, amelyet a kormányváltás előtt még az irattárból is eltüntettek. Nem jártak el kellő gondossággal, mert a tervezet a jogutód minisztérium egyik asztalfiókjából 2011-ben előkerült. Így derült ki, hogy alkotmánymódosításra – vagy helyette új elfogadására – csak

úgy lett volna lehetőség, ha azt a képviselők négyötöde két alkalommal is, legalább fél év eltéréssel megszavazza. A mostanihoz hasonlóan a Gyurcsány–Petrétei-tervezet is tartalmazott közpénzügyi fejezetet; igaz, nem az adósság csökkentését írja elő, hanem az adósság növelésének lehetséges mértékét. Orbán Viktor szerint a Fidesz kétharmados választási győzelme forradalmat indított el, és ez politikai értelemben épp az alkotmányozást jelentette. Így a választásokat követően szinte azonnal neki is álltak a munkának. 2010. június végén a Parlamentben negyvenöt fős Alkotmány-előkészítő Eseti Bizottság alakult, amelynek az volt a feladata, hogy az új alkotmány alapvető elveire vonatkozó országgyűlési határozati javaslatot az Országgyűlés elé terjessze. Az eseti bizottság első ülésén elfogadta a Salamon László (KDNP) elnök által előterjesztett menetrendet, ekkor derült ki az új alkotmány elfogadásának valódi határideje is. A döntést a kormánypártok támogatták, az ellenzék nem, mert szerintük ilyen rövid idő alatt nem lehet érdemi munkát végezni. Ellenzéki kezdeményezésre elfogadták, hogy minden frakció megjelölhet öt társadalmi, érdekvédelmi, szakmai szervezetet vagy egyházat, amelyeket a bizottság megkeres és véleményt kér tőlük az új alkotmány koncepciójáról. Ebben az időszakban azonban már élénk kritikai hangok szóltak meg, amelyek leginkább arra irányultak, hogy az új alkotmány kizárólag a Kormány elképzeléseit és az általa képviselt ideológiát fogja tartalmazni. A Társaság a Szabadságjogokért »

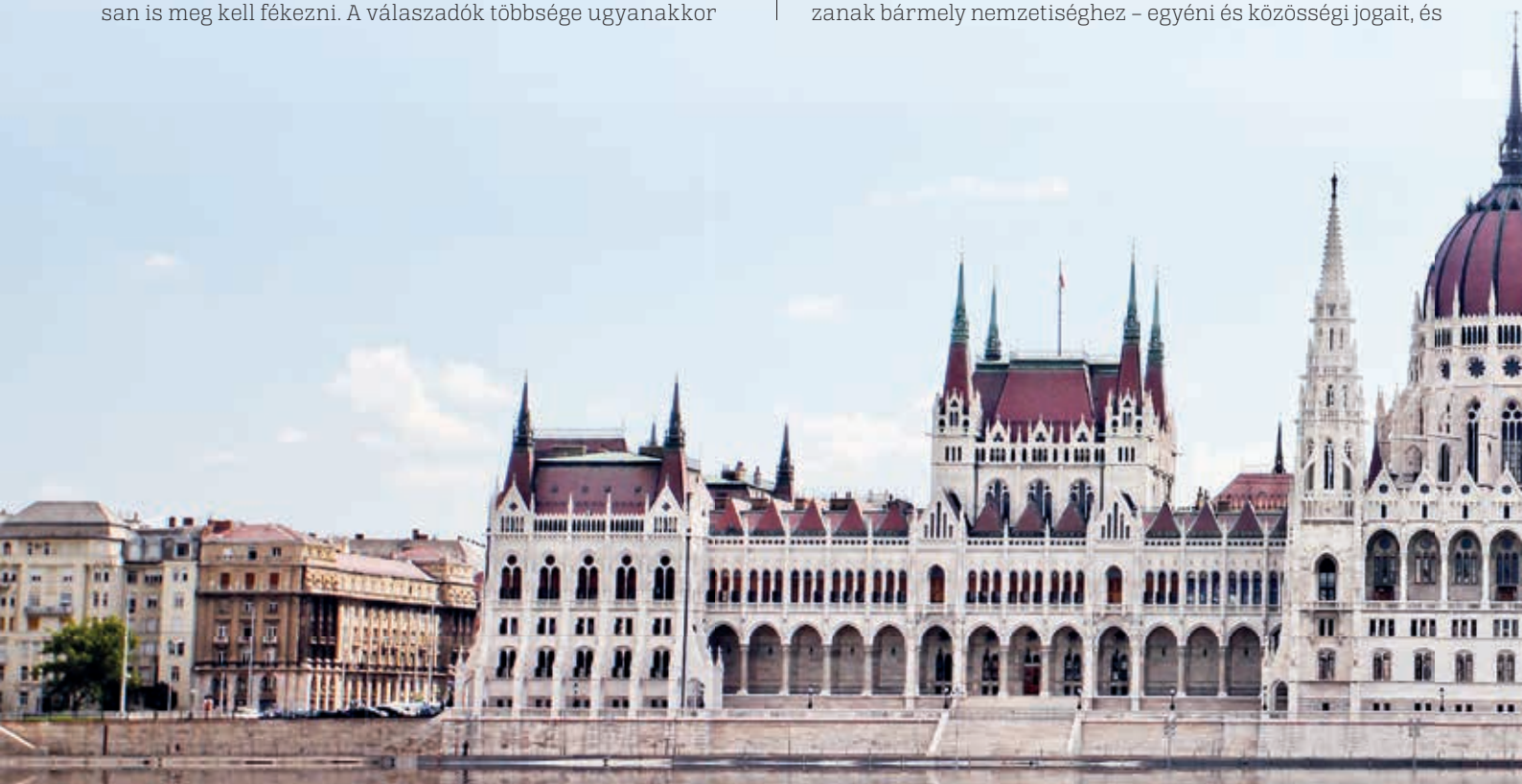
(TASZ) nyílt levélben tudatta: noha felkérték, nem vesz részt az alkotmányozásban, mint mondták: „Az egy politikai oldal általi alkotmányozás diktátuma eltántorít minket attól, hogy egy nem nyílt kimenetelű, átláthatatlan eljárásban részt vegyünk.” További indokként hozták fel, hogy az eddig elhangzott „alkotmányozási ötletek, mint például a kereszténység alkotmányba foglalása, ellentétes a TASZ által vallott értékekkel, és sérti a polgárok egyenlőségét, a vallásszabadságot.”

Pedig az Alaptörvény koncepciójának kidolgozását széles körű társadalmi egyeztetés kísérte. Az eseti bizottság által felkért államigazgatási szervek és társadalmi szervezetek szakmai álláspontja mellett a Kormány nemzeti konzultációt indított. Minden választásra jogosult állampolgár egy tizenkét kérdéskört tartalmazó kérdőívet kapott, amelyen keresztül véleményt mondhatott az új alkotmányról. A kérdések elsősorban a vitás pontokra tértek ki, mint például a halálbüntetés visszaállítása. A válaszadók 91 százaléka értett egyet abban, hogy az alapvető állampolgári kötelesek rögzítése ugyanolyan fontos az alkotmányban, mint a jogoké. Több mint 90 százalék támogatta, hogy legfőbb közös értékeink (a család, a rend, az otthon, az egészség, a munka) védelme az alkotmányban is megjelenjen. Szintén jelentős volt a támogatottsága annak, hogy a jövő nemzedékének védelme is alkotmányos garanciát élvezzen, ebbe beletartozik az, hogy a különböző generációk nem élhetik fel a következő generációk jövőjét, vagyis az államadósságot alkotmányosan is meg kell fékezni. A válaszadók többsége ugyanakkor

nem támogatta a gyermekek után járó szavazati jogot. A válaszokból egyértelműen kiderült az is, hogy a magyarok szeretnék, ha az alkotmányban megjelenne a határon túli magyarság, a nemzeti hitvallás, és deklarálná a természeti környezetünk megóvását, a nemzeti vagyont, a termőföld és a vízkészlet alkotmányos védelmét.

Az Országgyűlés az állampolgárok többségi véleményének helyt adott a végleges szövegben. Az új alkotmány rögzíti az alapvető jogok mellett a köteleességeket is. Kifejezi, hogy a legfőbb közös értékek: a család, a rend, az otthon, a munka és az egészség. Az államadósságféknek köszönhetően alkotmányos védelmet kaptak a jövő nemzedékei is, egy generáció sem élheti fel a következő jövőjét. Az emberek akaratának megfelelően nem került be az alkotmányba a gyermekek után járó szavazati jog, ugyanakkor erősen jelen van a gyermeknevelés elismerése, a szülők kötelezettségei, és az az elv, hogy a közös tehervállalás mértékét a gyermekes családok esetében a gyermeknevelés kiadásainak figyelembevételével kell megállapítani. Az emberek többsége véleményének megfelelően az új alkotmány kifejezi, hogy a határon kívül élő magyarság a nemzet teljes értékű része.

A szisztematikus politikai támadások leginkább arra irányultak, hogy a Kormány és a Fidesz leszűkíti a demokratikus jogokat, holott Magyarország a dokumentumban kifejezi elkötelezettségét az Európai Unió közös alkotmányos értékei és hagyományai iránt, rögzíti az ország polgárainak – tartozanak bármely nemzetiséghez – egyéni és közösségi jogait, és

az EU Alapjogi Charta szellemében meghatározza az alapvető szabadságjogokat. Hazánk az új alkotmány elfogadásával megerősítette elkötelezettségét a jogállam és a demokrácia értékei iránt, a köztársasági államforma keretében megőrizve a magyar parlamentarizmus hagyományait, fenntartva az államszervezet bevált intézményeit, méltó helyen jelenítve meg az alapvető szabadságjogokat.

Ellenzéki kritikát váltott ki a határon túliak szavazati joga, az Alkotmánybíróság jogkörének kérdése, valamint a magzati védelem rögzítése is, amellyel a liberális oldal szerint a Kormány „elvette a nők önrendelkezési jogát”.

Az egyik legnagyobb vita azonban az Alaptörvény preambulumát, a Nemzeti hitvallást övezte, amely rögzíti Magyarország helyét a nyugati civilizációban, és felidézi azokat a szellemi értékeket és történelmi tényeket, amelyek hazánk történetében kiemelkedők. A fejezet megemlékezik a kereszténység szerepéről a magyar történelemben, és a Szent Koronáról, amely a magyar államiság folytonosságának jelképe. A TASZ-hoz hasonlóan az MSZP is kifogásolta a keresztény értékek alapörvénybe történő foglalását, szerintük a „túl keresztényi” koncepció a „középkort” idézi. A Nemzeti Hitvallás kimondja, hogy a nemzetiségek a magyar politikai közösség részei és államalkotó tényezők; vállalja nyelvük és kultúrájuk ápolását és megővését. Az Alaptörvény tagadja a magyar nemzet és polgárai ellen a nemzetiszocialista és kommunista diktatúrák uralma alatt elkövetett emberiség elleni bűnök elévülését. Megfogalmazza továbbá, hogy az emberi lét alapja az emberi

méltóság, valamint – többek között – rögzíti az elesettek és a szegények megsegítésének kötelességét. A preambulum utal arra, hogy Magyarország mai szabadsága az 1956-os forradalmunkból eredeztethető. Kiemeli a szabadságáért és függetlenségért folytatott küzdelmek jelentőségét.

A Parlament végül 2011. március 7-én fogadta el az alkotmánykonceptiót, amellyel felkérte a képviselőcsoportok tagjait, illetve a független képviselőket, hogy nyújtsák be saját alkotmánykonceptiójukat március 15-ig az Országgyűlésnek. Ezt a Fidesz-KDNP frakciónak köszönhetően kivül csak Szili Katalin független képviselő tette meg. A kritikus ellenzéki pártok nem éltek a felkínált lehetőséggel, és sem a bizottság munkájában, sem pedig a parlamenti vitában nem vettek részt.

Az Országgyűlés 2011. április 18-án 262 igen, 44 nem, 1 tartózkodás mellett fogadta el az új Alaptörvényt. A nem szavazatokat a Jobbik adta le, míg az MSZP és az LMP képviselői távol maradtak a szavazástól. Schmitt Pál köztársasági elnök április 25-én látta el kézjeggyel a dokumentumot.

Az új alkotmánnyal hazánk szimbolikusan is lezárta a múltat. A rendszerváltoztatást követő évtizedek eseményei bebizonyították, hogy a sztálinista alkotmány nem volt képes arra, hogy megvédje az állampolgárok alapvető érdekeit és értékeit. Az Alaptörvény pedig levonta a szükséges következtetéseket hazánk jogállami működésének hibáiból és a közpénzek védelméről szóló szabályozás hiányosságaiából. Megteremtette a gazdasági megújuláshoz, az államadósság csökkentéséhez és annak féken tartásához szükséges alkotmányos garanciákat. ●

ÉletHivatás

Dr. Blaskó Béla

rendőr vezérőrnaggyal beszélgettünk

SZÖVEG: DR. TÓTH NIKOLETT ÁGNES

FOTÓ: SZILÁGYI DÉNES

Prof. Dr. Blaskó Béla rendőr vezérőrnagy 34 éve oktatja a büntetőjogot a Rendészettudományi Karon és a jogelőd Rendőrtiszti Főiskolán, ahol főigazgatóként, oktatási dékánhelyettesként, tanszék- és intézetvezetőként is tevékenykedett. A hallgatói tehetséggondozást mindig is fontosnak tartotta, a kezdeményezésére jött létre a Szent György Szakkollégium az intézményben. Kiemelkedő oktatói munkája elismeréseként 2015-ben a Rendészettudományi Kar kiváló oktatója lett. Az új büntetőeljárási törvény megalkotásában is tevékenyen részt vesz.

○ **Hogyan lesz egy repülőgép-technikusból rendőr?**

Blaskó Béla: Az Eötvös Loránd Gépipari Technikum légiközeledés-gépészeti szakán szereztem technikus oklevelet, itt is érettségiztem. A repülőgépész technikus képesítő vizsga letétele után az osztályunk három munkahelyen kezdett el dolgozni: a tököli repülőgépgyárban, a tököli repülőtéren állomásozó szovjet vadászpilóta ezred magyarországi javítóbázisán, a budaörsi repülőtéren, amely a mezőgazdasági repülés honi központja volt, valamint a MALÉV-nél, ahová én is kerültem. A kötelező két év sorkatonai szolgálatból az itt dolgozó fiataloknak csupán három hónapot kellett letölteniük. Három hónap után felmondással megszüntettem a munkaviszonyomat, ugyanis azt az ígéretet, amit nekünk, ott kezdő fiataloknak tettek – nevezetesen, hogy kiküldenek az akkor hazánkba érkező TU-134/A típusú repülőgép

féléves kijeji „típustanfolymára” –, nem teljesítették. Itthon maradtam, és nem sokkal később bevonultam két évre sorkatonának. Mikor leszereltem, megnősültem, és először a SZIM Esztergágygyárában, majd az ÉLGÉP-nél gépésztanikusként dolgoztam. 1972-ben megjelent egy újsághirdetés, hogy a BRFK rendőr tiszthelyetteseket keres felvételre 2800 forint kezdő fizetéssel. Öt éven belül lakáshoz juthattam és továbbtanulási lehetőséget biztosítottak. Nagyjából annyit tudtam a rendőrségről, mint egy átlagember. Vagyis kerülnünk el messzire, mert nem sok jó származhat abból, ha a rendőrséggel kapcsolatba kerül valaki. Végül is győzött a hivatástudatom, amelynek kialakulásában a döntő szerepet akkor még a magas fizetés és a lakáshoz jutás belátható időn belüli ígérete játszotta. Természetesen a rendőri hivatásról alkotott képem, az ahhoz való kötődésem idővel jelentős

változáson ment át. Kereken negyven évet töltöttem a rendőrség hivatásos állományában, talán ez is érzékelteti, hogy azon szerencsés emberek közé tartozom, akik megtalálták élethivatásukat.

○ 16 éves korától megközelítőleg hány alkalommal vezetett repülőgépet?

B. B. 2016-ban lesz ötven éve, hogy repülőgépet vezetek. Rövidebb megszakításokkal ugyan, de mindig a repülés, a repülőtér közelében élttem az életemet. Kezdetben motor nélküli (vitorlázó) repülőgépekkel, majd később motoros gépekkel repültem. Elég sok fel- és leszállásom volt, a pontos adatokhoz elő kellene vennem a repülésnaplóimat, illetve a log bookokat, és akkor tudnám kiszámolni.

○ A repülőgép vezetése mennyi időt tölt ki az életében?

B. B. Eléggé ügyelnem kell arra, hogy se a családi, baráti, se a munkaköri kötelezettségeimet ne hanyagoljam el. A repülés a kedvenc szabadidős elfoglaltságom, szeretnék minél több időt a repülőtéren tölteni. „Szerencsére” az időjárás sokszor nem megfelelő, és így talán annyira nem bánkodom, hogy nem repülhetek.

○ Magánpilótaként végzi ezt a tevékenységet. Ez mit jelent egészen pontosan?

B. B. A rendszerváltást követően a repülésben is sok minden megváltozott. A korábbi szakszolgálati engedélyeket részben megfeleltették, részben új szabályokhoz kellett alkalmazkodni. Jelenleg PPL-licencem van. Ez azt jelenti, hogy kereskedelmi repülést nem folytathatok, azonban utassal repülhetek. Örömmel tölt el, hogy a baráti, ismerősi, munkatársi körömből nagyon sok emberrel szállhattam fel, és ahogyan közeledik a jó idő, remélem, még »

Dr. Blaskó Béla

Kedvenc film • Jézus Krisztus Szupersztár

Kedvenc könyv • J. D. Salinger: Zabhegyező

Kedvenc zene • Csajkovszkij: b-moll zongoraverseny

sokkal és sokáig élvezhetem a kismotoros repülés nyújtotta örömeket.

○ **Mit jelent az Ön számára a rendőri hivatás?**

B. B. Nekem a rendőri hivatás életpályát adott, megtaláltam benne mindent: örömet és persze bánatot is egyaránt. Ma az az általános nézet, hogy nyolc-tíz évenként fontos megújulni. Ebben a kérdésben konzervatív vagyok. Szerencsésnek tartom azt az embert, így magamat is, akinek nem kell a foglalkozását változtatni, hanem élethivatásszerűen végezheti a tevékenységét.

○ **Milyen a jó rendőr?**

B. B. Úgy viselkedik, ahogyan a szolgálati szabályzat előírja. Legyen meg a fizikai erőnléte, állóképessége, mert ezek nélkül az elméletileg legfelkészültebb rendőr sem állhatja meg a helyét sokáig. A mai viszonyok között elengedhetetlennek tartom, hogy olyan empátikus készsége legyen, ami a legitim erőszak alkalmazásának privilégiumával felruházott, hatósági jogosultságokat érvényesítő rendőrt a polgárok nézőpontjából emberré teszi.

○ **Több mint három évtizede, egészen pontosan 34 éve oktatja a büntetőjogot. Az oktatási módszerek sokat változtak az idők folyamán?**

B. B. Magamon is észreveszem, hogy igen, de különösen a fiatal büntetőjogász generáción látom, hogy van változás. Jelentős mértékben változtak az oktatás technikai feltételei, és az oktatók attitűdje is, igazodva az újabb és újabb beérkező fiatalok életszemléletéhez, világlátásához. Az itt végző tiszteknek be kell illeszkedniük egy sajátos szervezeti kultúrába, és ezt a középiskolában nem sajátíthatják el. Érthető módon a civil felsőoktatástól eltérő oktatási módszereknek – persze a kor színvonalának megfelelően – továbbra is helye van a karunkon.

○ **Mi a kutatási területe? Miért választotta éppen azt a témát?**

B. B. A büntetőjogi bűnösség, illetve a nemi erkölcs elleni bűncselekmények kérdésköre foglalkoztat a leginkább. Mondhatnám, hogy így adódott. Amikor a büntetőjogi szakcsoportba kerültem, láttam, hogy ki mivel foglalkozik, és olyan területen kezdtem el kutatni, amivel más akkor nem foglalkozott. Az idő előrehaladtával azért más büntetőjogi, sőt újabban a rendészettudomány körébe tartozó kérdések iránt is érdeklődést tanúsítok.

○ **A hallgatók elismerése mindig fontos volt az Ön számára? Egyáltalán: milyen a jó tanár?**

B. B. Egyértelműen igen a válaszom. Ezzel valószínűleg nem vagyok egyedül. Talán akkor kell elhagyni a pályát, amikor ez már nem fontos egy oktató számára. Úgy gondolom, egy jó tanártól a hallgató mindig kérdezhet. Még akkor is, ha azonnal nem tudja a kérdésre megadni a választ.

○ **Amikor a hallgatója voltam, nagyon szerettük a gyakorlati példáit. A mai napig a gyakorlatorientált oktatás pártján van?**

B. B. Igen. A mi végzőseinknek nincs „próbaidejük”. Rögtön az élet kellős közepébe csöppennek. Sokan azt gondolják, hogy könnyű a jogászoknak, mert majd a szakvizsga után lehetnek ügyvédek, bírók, ügyészek. A végzett orvos sem operál azonnal. A mi végzőseink pedig rögtön „operálni” fognak. Csak úgy tudnak helytállni, ha a képzés a lehető leggyakorlatiasabb. Ezzel együtt meg kell kapniuk azt a lehetőséget, hogy ne azonnal dobják őket a mély vízbe.

○ **Mit tudna elmondani az RTK hallgatóiról?**

B. B. A karra való jelentkezési adatokból látható, hogy van „merítési bázisunk”. Akik felvételt nyernek, jó középiskolai eredményekkel érkeznek. Többségük bírja a kemény kiképzést, és eleget is tesznek tanulmányi kötelezettségeiknek. A kart elhagyó fiatalok remélhetőleg rátalálnak majd a hozzájuk illő élethivatásra. Azokra a hallgatóinkra, akik nálunk végeznek, joggal lehetünk büszkéek.

○ **A hallgatói tehetséggondozás is szívügye.**

B. B. Büszkeséggel tölt el, hogy én kezdeményeztem a Szent György Szakkollégium megalapítását, amelynek ma is elnöke vagyok. A tehetséggondozásnak sok formája létezik. Ide tartozik a TDK-ra felkészülés során végzett hallgatói tevékenység, de az is, hogy az átlagnál többet tenni akaró hallgatók megtalálhassák annak lehetőségét, hogy az elképzeléseiket valóra váltsák.

○ **Mit tanácsol az oktatóinknak?**

B. B. A mi pályánk nem túlfizetett, de így is tartogat sok szépet és számos nehézséget. Amikor valamiért elkeserednek, az előbbire koncentráljanak, és soha ne adják fel.

○ **Az egyenruha viselését mindig is fontosnak tartotta az RTK-n és a jogelőd RTF-en is.**

B. B. Ennek egyszerű oka van. A hallgatók formaruhában kötelesek részt venni a foglalkozásokon. Az egyenruházott oktatói állomány is tekintse kötelességének, hogy egyenruhában tartja a foglalkozást, ezzel egyúttal követésre alkalmas mintát nyújtva a fiataloknak. Felhőborítónak és egyúttal komoly fegyelemsértésnek tartanám, ha kellő indok hiányában a hivatásos oktató civil ruhában tartana órát a hallgatók számára.

○ **Hogyan emlékszik vissza főigazgatóként és oktatási dékánhelyettesként eltöltött éveire?**

B. B. Mindkét beosztásra magam pályáztam, senki nem kényszerített. Így amikor időnként nehezebb napok jöttek, egyedül magamat okolhattam. Összességében úgy érzem, hogy megérte. Óhatatlanul voltak konfliktusaim, de kevés emberben hagytam tuskét, megbántást vezetői tevékenységemmel.

○ **Az új büntetőeljárási törvény megalkotásában tevékenyen részt vesz. Milyen elfoglaltsággal jár ez a munka?**

ÚJ BÜNTETŐELJÁRÁSI TÖRVÉNY KÉSZÜL

A folyamatban lévő büntetőjogi reform harmadik elemeként (a Btk. és a Bv. törvény után) a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium (KIM) 2013 elején megkezdte a felkészülést egy új büntetőeljárás törvény megalkotására. A munka egy úgynevezett kodifikációs bizottságban indult el dr. Erdei Árpád professzor elnöklete alatt. A Kormány szervezetének átalakítását, az Igazságügyi Minisztérium szakminisztériummá szervezését, valamint a büntetőjogi szakterület helyettes államtitkársági szintre emelését követően a büntetőeljárás kodifikáció azonban új, dinamikusabb irányt vett. Az igazságügyi miniszter döntése szerint a törvény előkészítését a kodifikációs bizottságtól a Büntetőjogi Jogalkotásért felelős Helyettes Államtitkárság vette át, a munka irányítására pedig 2014 derekán meghívta az új Btk. megalkotásánál már bizonyított dr. Miskolczy Barnát, akit miniszteri biztossá nevezett ki. A miniszter elvárása szerinti cél egy konszenzuson alapuló és a gyakorlati problémákra hatékonyan reflektálni képes kódex másfél éven belüli kidolgozása lett. A miniszteri biztos a kodifikáció végrehajtására egy háromszintű rendszert állított fel. A munkát a helyettes államtitkárságon belül egy kifejezetten erre a feladatra létrehozott főosztályra bízta, amelynek a kormánytisztviselői létszámát a vonatkozó törvények alapján berendelt, nagy büntetőeljárás tapasztalatokkal rendelkező ügyészekkel, bírákkal és vezényelt rendőrökkel erősítette meg. A fontosabb kérdésekben történő döntések szakmai támogatása és az előzetes konszenzus kialakítása érdekében egy jelentős elméleti és gyakorlati tudással rendelkező szakemberekből álló, szűk körű – öttagú – szakértői

testületet hívott életre, amelynek tagjai: Blaskó Béla egyetemi tanár, Elek Balázs ítéltáblai tanácselnök, Ibolya Tibor fővárosi főügyész, Herke Csongor egyetemi tanár, Békés Ádám egyetemi adjunktus. A miniszter a legnagyobb horderejű stratégiai döntések meghozatalára felkérte a legfőbb ügyészből, az Országos Bírósági Hivatal elnökéből, a Magyar Ügyvédi Kamara elnökéből, a belügyminiszterből és a nemzetgazdasági miniszterből álló testületet, hogy szabja meg a kodifikáció irányát.

A jogszabály-előkészítés szervezeti struktúrájának kialakítása 2014 szeptemberére lezárult, és kezdetét vette az új Be. szabályozási elveinek, a koncepciónak a kidolgozása, valamint ezzel párhuzamosan a hatályos Be. problémáinak a feltárása, számbavétele és analízisa. Az új Be. szabályozási elveit a Kormány 2015 februárjában elfogadta, köztük az ütemtervet is, amely 2016. júniusi nyersszöveg-leadással, szeptemberi benyújtással és év végi országgyűlési döntéssel számol. Már a kodifikáció menetében is biztosított volt a jogalkalmazókkal való folyamatos párbeszéd – például a szakértői testület rendszeres, legalább havi egyszeri ülésein vagy a hivatásrendi vezetők testületének értekezletein –, a legátfogóbb egyeztetések a nyers szöveg ismeretében, a benyújtás előtt várhatók. Az Országgyűlés általi elfogadás esetén a törvény 2017 végén léphet hatályba. Noha miniszteri döntés alapján a nyers szöveg kidolgozásának előrehozott határideje 2016 márciusa lett, a benyújtás és a szavazás tervezett időpontja nem változott, vagyis a jogalkalmazók legkésőbb 2018 elejétől már használhatják az új törvényt.

B. B. 2014 őszén kaptam felkérést Trócsányi László miniszter úrtól arra, hogy a Be. kodifikációs munkájában vegyek részt. Heti rendszerességgel ülésezik szakbizottságunk az Igazságügyi Minisztériumban, ahol igyekszünk eleget tenni a kormányzati elvárások alapján meghatározott határidőknek. A munka során úgynevezett problématerképek készültek, amelyeket az üléseken vitattunk meg. Amíg az egyetértés nem alakult ki a bizottság tagjai között, soha nem léptünk tovább. Úgy vélem, hogy komoly szakmai viták kereszttüzében születhet meg a hazai büntetőeljárás az elkövetkezendő évtizedekben meghatározó jogszabály.

○ **Mire a legbüszkébb a pályája során?**

B. B. Arra – és ebben a csillagok kedvező állásának vagy egyszerűen csak a szerencsének is jelentős szerepe volt –,

hogy a karon, illetve jogelőd intézményénél a legalacsonyabb beosztástól a legmagasabbig is eljuthattam, és valamennyire sikerült megismernem és jobbat tennem hazánk egyetlen rendvédelmi felsőoktatási intézményét.

○ **Zenekarban is játszott, ha jól tudom. Milyen hangszeren?**

B. B. Zongorán és gitáron játszva szórakoztattam a nagyérdeműt az életem azon korszakában, amikor derékig érő haját viseltem. Tagja voltam a hosszú évekig működő tábornoki kórusnak is.

○ **Hogyan látja magát Prof. Blaskó Béla tíz év múlva?**

B. B. Harminc kilogrammál könnyebbnek. Fiatallokkal ülök majd egy szép Cessnában, olvasgatom a Büntető törvénykönyv legújabb módosítását, és ha kérdésük van, még tudok rá válaszolni. ●

Nemzetfogyás Európában

Az egyénközpontú társadalmak csapdái

SZÖVEG: SZÖÖR ÁDÁM
FOTÓ: ŐSAPAY GYÖRGY – ARCHÍV

Sokat beszélünk manapság Európa előregedéséről, és hazánkban is egyre gyakrabban hangzik el a nemzetfogyás, sőt a nemzetpusztulás drámai kifejezése. Magyarországon az úgynevezett reprodukciós ráta kritikus értéket ért el, amely a nemzet további fogyását vetíti előre.

A népességfogyásról nemrégiben tartottak neves szakemberek részvételével kerekasztal-beszélgetést, ahol elhangzott, hogy a magyar férfiak megtermékenyítő képessége 20 éves távlatban a „megtermékenyítésre alkalmatlan” szint felé halad és már most is minden ötödik fiatal férfit érint.

A rendezvényen Dr. Makay Zsuzsa szociológus, a KSH Népeségtudományi Kutatóintézetének tudományos titkára elmondta: a magyar népszaporulat régóta csökkenő tendenciát mutat. A reprodukciós ráta, amely megmutatja, hogy mennyi gyermeket szül átlagosan egy nő élete folyamán, 1,3-1,4 körüli. A matematikával foglalkozók azt mondják, ezen érték alatt nehezen lehet visszafordítani a csökkenést, a lakosság számának minimális szinten tartásához szükséges 2-es értékre pedig szinte lehetetlen visszahozni.

„Történelmi távlatában nézve a hazai, de akár az európai nemzeti népszaporulat csökkenését, igen borús képet látnunk. A reprodukciós ráta kritikus értéknél tart hazánkban, ami a nemzet fogyását vetíti előre. A nyugati országokban is csak pár tizeddel magasabb (1,6 százaléki) értékek vannak, egész Európában cselekvésért kiált a probléma” – mondta Prof. Dr. Ősapay György kémikus, az MTA nagydoktora. A munkájának jelentős hányadát az Amerikai Egyesült Államokban végző szakember hozzátette: a gyermekáldások

elmaradása világszerte problémaként jelentkezik, még Kínában – ahol korábban megadóztatták a sokgyermekeseket – és Indiában is sokan hiába várnak babára. Ez a probléma ezen országokban persze még nem mutatkozik meg élesen a lakosság jelenlegi nagy létszáma miatt. A nyugati államokban a jelentős család- és gyermekjóléti programok által emelkedett a termékenységi arányszám, remélhetőleg a CSOK ideháza is ösztönzi majd a gyermekvállalási kedvet.

A csökkenő népességszám mögött egyrészt társadalmi, másrészt testi-lelki okok állnak. Magyarországon 1954-ben, a Ratkó-korszak derekán, az európai viszonyokhoz képest még gyors volt a természetes szaporodás (12 százalékos reprodukciós ráta). A gyermektelenségi adó eltörlése, az 1956-os forradalom után bekövetkező társadalmi változások és az abortusztilalom feloldása miatt azonban nagymértékű visszaesés következett be, 1954 és 1962 között a természetes szaporodás mértéke 12-ről 2,1 százalékra csökkent. Az 1960-as években az NDK mellett Magyarország volt a világ legalacsonyabb termékenységszámú országa, a demográfiai hullámvölgyet részben az 1956-ban kivándorolt termékeny korú fiatalok hiánya idézte elő. A népességnövekedés mérséklődésében nagy szerepe volt az abortuszoknak is, 1960 és 1973 között több volt a terhesség-megszakítások száma, mint az élve születéseké. 1974 és 1977 között a Ratkó-gyerekek szülőképes korba érkeztek, és ez az abortusz szigorításával párhuzamosan látványos

demográfiai hullámhegyet eredményezett, ami azonban sajnos tisztavirág-életű volt. A '70-es évek végétől ugyanis a halálozások egyre növekvő számát nem tudta ellensúlyozni a születések csökkenő száma. Ráadásul a '80-as években a természetes fogyást a kivándorlás is növelte. 2010 augusztusában jutottunk el oda, hogy a lakosság száma 10 millió fő alá csökkent.

„Az egyénközpontú társadalmak csapdája, hogy a babavállalás a pályáiv építése és az egzisztencia megteremtése utánra sorolódik. Sőt, nem egyszer elhangzik a szingli lét előnyeként a szabadság iránti vágy hosszú időn át való sikeres kielégítése, amelyet csak akadályozna egy korai párkapcsolat, pláne a gyermekvállalás. Tévedés azt hinni, hogy az újszülöttek számának drasztikus csökkenése a sokakra jellemző rossz szociális helyzetre vezethető vissza, mert sajnos a jó egzisztenciális körülmények közt élők gyakrabban hezitálnak a karrierépítés és a családalapítás között, nem egyszer a karrier javára” – hangsúlyozta Ősapay György.

A szakember szerint a nemzetfogyás másik fő oka a nagyszámú nemfunkcionális férfimeddség, amelyen lehet segíteni, ám az érintettek sokszor nem is tudják, hogy mit tehetnének. Tény, hogy a meddőnek vélt párok esetében 60 százalékban a férfiak, és csak 40 százalékban a nők „felelősek” a terméketlenségért. A stressz megelőzésével vagy kezelésével, a környezeti ártalmak kiküszöbölésével, a sportolási és öltözködési szokások észszerűsítésével, a vitaminok és nyomelemek hiányának pótlásával ma már segíteni lehet a férfiak meddségén.

Ma Magyarországon minden ötödik pár folytat hosszas küzdelmet a kívánt babáért, sokan fordulnak a lombikbébiprogram felé. A szakember szerint sajnálatos a Krio Intézet döntése, hogy beszünteti a spermiumdonor-programot, miután az ANTSZ letiltotta a spermiumok behozatalát külföldről.

„Tény, hogy idehaza a tavalyi mindössze 153 spermát felajánló jelentkezőből csak kettő lett alkalmas donor, Angliában pedig egyidejűleg ezrek közül is csak kilenc felelt meg. Sokkal több hazai spermadonorra van szükség, ezért szorgalmazni kell a hazai spermabankok fokozott állami támogatását” – vélekedett Ősapay György, aki emellett a férfiak tájékozottsági szintjét is növelné. *„1938-ban volt az első olyan felmérés, amikor azt találták, hogy 120 millió spermium volt 1 ml ondóban. Ez a statisztikai adat a '90-es évekre 70 millióra csökkent, és ha grafikusán továbbvetítjük a tendenciát, azt látjuk, hogy 2035-re olyan alacsony spermiumszámhoz érünk, amely esetén az andrológusok és a WHO szerint a férfiak nem képesek megtermékenyíteni, az átlagos spermiumszám 20 milliós érték alá csökken. Ez a világszer- te tapasztalható tendencia a népszaporulat olyan folyamatos csökkenését jelenti, hogy egyes nemzetek lassú kipusztulását eredményezheti”* – figyelmeztet a szakember.

Ősapay György szerint a nemfunkcionális férfimeddséget a csökkent spermakép (a spermiumok csökkent száma, mozgékonyasága, torzult alakja) okozza, amelynek eredete számos tényezőre vezethető vissza a férfiak életmódjától, öltözködésétől, környezetétől kezdve a magzati időben jelentkező káros hatásokig, amely az anya étkezésével függhet össze. Ennek tudatosítására fokozott hangsúlyt fektetnek az Egyesült Államokban, de Magyarországon is oktatni kellene, hogy a szülők mire ügyeljenek a magzat fogantatásától kezdve a gyermek felnövekedése során, hogy a leendő férfinak egészségesen működő genitális szervei legyenek – tette hozzá. A szakember elmondta azt is, hogy statisztikai adatok bizonyítják, hogy az egészségesen, szeretetben, harmóniában élő pároknál könnyebben következik be a kívánt gyermekáldás, mint azoknál, akiknél nem igazán rendezettek a körülmények. Ha a leendő szülők életére árnyékot vet az alkohol, a drog, az egészségtelen táplálkozás vagy a cigaretta, a

CSALÁDPOLITIKA MAGYARORSZÁGON

Magyarországon a családpolitikára szánt kiadások viszonylag magasak a többi európai országhoz viszonyítva, és a támogatási rendszer különös figyelmet fordít a kisgyermekes családokra: a gyermek születése utáni három évben három támogatási forma (csed, gyed, gyes) is segíti a családokat. Ezekkel a támogatásokkal évtizedeken keresztül a gyermekek otthoni nevelésének elősegítése volt a cél. Az utóbbi években a gyed extra intézkedéscsomag bevezetésével a kisgyermek mellett munkavállalás elősegítése is kiemelt szerepet kapott.

A 2015. július 1-jétől igényelhető Családi Otthonteremtési Kedvezmény (CSOK) egy újabb jelentős mérföldkő lehet a jelenlegi kormány családpolitikájában. Az új és használt lakások építésére, vásárlására és felújítására használható támogatás mértéke a meglévő (vagy vállalt) gyermekek számától függően akár 10 millió forint is lehet. A gyermekvállalási kedv növekedése mellett gazdasági eredményeket is hozhat az intézkedés. Az MNB előrejelzése szerint két év alatt megduplázódhat az új építésű lakások száma, ami jelentősen felpörgethetné az építőipart is.

termékenység csökken, de ha mégis bekövetkezik, a születendő gyermek nagyobb valószínűséggel fog valamilyen rendellenességgel világra jönni. A káros környezeti hatásokhoz újabban az egyéb függőségeket is odasoroljuk, mint például a sportfüggőséget, a gyógyszerfüggőséget vagy a magas stresszel járó „munkaalkoholizmust”.

A professzor kiemelte, hogy például az alkohol bizonyítottan csökkenti a termékenységet és káros a magzatra, azonban erre számos esetben nem fordítanak elegendő figyelmet a párok. Ez nemcsak hazánkban fordul elő, például az Egyesült Államokban a várandós nők 30 százaléka rendszeresen fogyaszt alkoholos italt. *„Tanulmányok bizonyítják, hogy például napi öt pohár bor fogyasztása 3-6 hónapon át közel felére csökkentette a megtermékenyülés valószínűségét. A férfiaknak is oda kell figyelniük az életmódjukra, mert az alkohol a spermiumok képződését és mozgását is jelentősen károsítja. Ebből következik, hogy jó, ha a gyermeket tervező pár mindkét tagja elhagyja az alkohol fogyasztását a tervezett várandósság előtt”* – emelte ki a szakember, akinek a véleményét egy dániai egyetemi kutatás is igazolja.

Minél több alkoholt fogyasztanak a fiatal férfiak, annál kevesebb és rosszabb minőségű spermium termelődik szervezetükben – derült ki a University of Southern Denmark (USD) által folytatott kutatás eredményeiből. Azoknak a férfiaknak, akik heti szinten a legtöbb alkoholt fogyasztották – több mint

negyven pohárnyit – igen kevés mennyiségű spermája volt. A kutatás meglepő módon arra is rámutatott, hogy a spermiumszám csökkenése már azon férfiaknál is látható volt, akik csak heti öt pohárnyi alkoholt fogyasztottak. *„Egy pohárnyi alkohol nagyjából egy sórnek, egy pohár bornak vagy egy röviditalnak felel meg”* – tudtuk meg a szakembertől. Ősapay György felhívta a figyelmet a meddőség és a válások növekvő száma közötti összefüggésre is. Magyarországon ugyanis minden ötödik pár meddőségi problémával küzd, ami közrejátszik abban, hogy 1000 házasságkötésre már 562 válás jut. A két legfőbb válóok: a hűtlenség, illetve az alkoholizmusból eredő problémák, de az élmézőnyben vannak az egészségügyi eredetű gondok is. Ha egészségügyi okok miatt szűnik meg a házasság, akkor ebben a kategóriában a második helyen a meddőségre hivatkoznak a párok. Az érintett kapcsolatok egyharmadában a gyermektelenség oka kizárólag a férfi nemzőképtelensége, további egynegyedükben mindkét felet érinti a meddőség. *„A »ha megunjuk, el vele« szemléletmód hátráltatja a felelősségteljes családalapítást. A könnyelmű életmód, az abortusz, az önsanyargató edzések, a helytelen öltözködési szokások, az egészségtelen táplálkozás, a túlzott mértékű alkohol-, cigaretta-, esetleg drogfogyasztás nemcsak a testet, de a lelket is méltatlankodással, hogy később nehezen valósul meg az áhított gyermekáldás”* – mondta Dr. Ősapay György. ●

„Nehéz az embereket megmenteni saját maguktól”

SZÖVEG: DR. TÓTH NIKOLETT ÁGNES
FOTÓ: VERECKEI CSABA ARCHÍV

Dr. Vereckei Csaba dandártábornok mindig is elkötelezett volt a rend, a fegyelem és a kiszámíthatóság iránt. Kilenc éve vezeti a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Rendőr-főkapitányságot, azóta az állománya folyamatosan olyan teljesítményt nyújt, amelyet az emberek elvárnak tőlük. Rendkívül elkötelezett a hivatása iránt, nagyfokú szerénység jellemzi. A sport fontos szerepet tölt be az életében, a futás jelenti számára az igazi kikapcsolódást. Feleségével a török maratonon is elindult, a sikeres célba jutással nagy álma vált valóra.

○ **Mit jelent az Ön számára a rendőri hivatás?**

Vereczkei Csaba: Mindent, és egyben egy folyamatos készenlétet jelent számomra. Főkapitányként napi 24 órában bekapcsolva tartom a telefonom. Az ügyelet folyamatosan küldi az e-maileket a bekövetkezett eseményekről, éjjelente négy-öt levél mindig érkezik. Ez a hivatás kitölti az életemet, a lelkemet, az elmémet. Annak idején aktív rendőrként fejeztem be a még sorkatonai szolgálat előtt elkezdett jogi képzést, de az akkori parancsnokomnak megígérttem, hogy az egyetem elvégzése után sem hagyom el a rendőrség kötelékét. Ezt az ígéreteket a mai napig betartottam, és időközben az életem részévé, a hivatásommá is vált. Arról viszont soha nem álmodtam, hogy egyszer megyei rendőrfőkapitányként teljesítek majd szolgálatot.

○ **Kilenc éve vezeti a főkapitányságot. Ennyi ideig senki nem volt még főkapitány a megyében.**

V. Cs. A sikerem egyik titkának azt tartom, hogy a legmegfelelőbb embereket választottam ki, hiszen nem nekem kell a legjobb rendőrnek lennem adott szakterületen. Az én feladatomban az, hogy menedzseljem, működtessem a szervezetet. A kollektív bölcsességben hiszek, kikérem a kollégáim véleményét. Azt vallom, hogy néha a rossz döntés is jobb, mint ha nem születik döntés, hiszen a parancsnoktól határozottságot vár el mindenki.

○ **Korábban a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Rendőrfőkapitányság bünyügyi igazgatója, egyben főkapitány-helyettese volt. Mit gondol, ezt mivel érdemelte ki?**

V. Cs. A vizsgálói múltam szakmailag sokat adott számomra. Már fiatalon is szívvel-lélekkel, az átlagosnál lényegesen precízebben dolgoztam, és számos eredményt értem el. Akkoriban csatlakoztunk az Európai Unióhoz, több külföldi kurzus résztvevője lehettem, amelyek szakmailag segítettek a munkámat. A jogi diploma, a nyelvtudás és a bünyügyi szakmai múltam segített az előmenetelben. A bünyügyi terület igazán rabul ejtett, az ehhez kapcsolódó tudományok a jogi egyetemen is közelebb álltak hozzám.

○ **Említette, hogy több külföldi kurzuson részt vett.**

V. Cs. Boda József nb. vezérőrnagynak, az RTK dékánjának köszönhetem mindezt. A Belügyminisztérium Nemzetközi

Oktatási Központjában ismerkedtünk meg, amikor tíz évvel ezelőtt angolnyelv-tanfolyamon vettem ott részt. Az ő szakmai pályafutását mindig is példaértékűnek tartottam, és felnéztem rá azért is, hogy a sport milyen fontos szerepet tölt be az életében. Egyik nagy álmom vált valóra, amikor az FBI Akadémiát elvégezhettem, ebben dékán úr támogatott. Megtapasztaltam a három hónapos képzés során azt, hogy egy rendőr mennyire megbecsült lehet egy társadalomban. Ott a rendvédelmi dolgozók szó szerint hősök, elismerik és megbecsülik őket. Nem gondolom azonban, hogy felkészültebbek lennének, mint mi, magyar rendőrök. Rendőri szakmai tapasztalatokat szereztem még Rómában, Madridban, Hollandiában, ahol nemzetközi tan-

folyamokon és konferenciákon vettem részt. Boda tábornok úr támogatásával az angol rendőrség nyelvtanfolyamán tanulhattam, amelynek során a gyakorló rendőrök bentlakásos iskolájába jártam.

○ **Borsod-Abaúj-Zemplén megye közbiztonságának helyzete országosan is a figyelem középpontjában van. Magam is innen származom, és amikor ez kiderül, elsőként azt a kérdést teszik fel, hogy valóban rossz-e a közbiztonság a környékünkön.**

V. Cs. Sajnos én is gyakran tapasztalom ezt a sajnálkozást, amelyet a bulvármédia gerjeszt. Olyankor mindig azt kérem az emberektől, hogy győződjenek meg a saját szemükkel az állítás helyességéről vagy helytelenségéről. Kivételes természeti adottságokkal megáldott környezetben élhetünk, így szívesen jönnek ide az emberek,

és láthatják, hogy jó a közbiztonság. A rend hiánya egyáltalán nem jellemzi ezt a környéket. Több mint száz beszámolót tartunk évente a képviselő-testületek számára a megyében. Mindenhol megköszönik a munkánkat, és konkrét javaslatokkal segítik a rendőreink tevékenységét. Olyan közbiztonságot szolgáltatunk, amelyet az emberek elvárnak tőlünk.

○ **Melyek a legnagyobb kihívások a megyében?**

V. Cs. A sok apró település jelenti a legnagyobb kihívást. Egyik megyében sincs ennyi kis község, 358 településünk van összesen. Tíz rendőrkapitányságon sok feladatot kell ellátnunk, 25 rendőrőrsünk van, több mint kétezer fős állománnyal dolgozunk. Sokfelé kell eljutnunk, óvnunk a közbiztonságot. Negatív

értelemben a legek megyéjeként is emlegethetjük a miénket, főként a foglalkoztatottság, az iskolázottság, az egy főre jutó nemzeti jövedelem szempontjából. Rendkívüli terhekkal rendelkező és nehéz mindennapokat megélt megyéről és társadalmi közösségről beszélhetünk. Az emberek gyakran keresnek vagy követelnek elsősorban rendészeti válaszokat a társadalmi, szociális vagy gazdasági problémákra is.

○ **A rend minden társadalom számára a legfontosabb érték. Ki tehet a rendért?**

V. Cs. Pár éve készítettünk egy felmérést, amelynek során megkértük a települések polgárait, hogy jelöljék meg azokat a körülményeket, amelyek őket rossz érzéssel töltik el és negatívan befolyásolják a biztonságérzetüket. Tízből nyolc ok semmilyen kapcsolatban nem volt a rendőrséggel. A kutyaugatás zavarta őket a leginkább, és a játszótereken lévő szemét. Ezeket a problémákat a közösségnek kell megoldania, de mindig azzal a problémával kell foglalkoznunk, amely az emberek számára gondot okoz. Még ha nem is nekünk kell adott kérdésben eljárni, tanácsal, közvetítő szereppel akkor is segítünk. Így is javulhat az emberek biztonságérzete. A polgárőrség bölcsőjének is tartják megyénket, mert itt nagyon aktív a részvételük, sokszor segítik a munkánkat. A városi rendészet is komoly szakmai segítséget nyújt, ahol nem szükséges a rendőri fellépés, tehermentesítik az állományt, így több idő jut a kifejezetten rendőrségi feladatok ellátására.

○ **Nemrégiben nyilatkozta, hogy „Nehéz az embereket megmenteni saját maguktól...” Az emberek mit tehetnek a saját biztonságuk érdekében?**

V. Cs. Nagyon sokat. A közlekedésbiztonság terén szinte lehetetlen az embereket saját maguktól megmenteni. Egy egészséges önvédelemnek ki kell alakulnia mindenkinben. Aki tálcán kínálja az értékeit, nagyobb valószínűséggel válik áldozattá. Az idős emberek ugyanis még egy másik világban szocializálódtak, amikor nem kellett éjszaka bezárni az ajtót, a kertkaput. Azóta azonban átalakult a társadalom, az emberek is másképpen viselkednek, egy egészséges önvédelemnek ki kell alakulnia, mindenkinek kell tennie a saját biztonsága érdekében.

○ **Azt tapasztalom, hogy a rendszeres közterületi jelenlétnek visszatartó ereje van. Tudomásom szerint nagy hangsúlyt fektet erre Ön is.**

V. Cs. Visszatartó ereje van, és komoly hatást gyakorol a szubjektív biztonságérzetre. A közbiztonsággal kapcsolatos kritikák sok esetben az emberek fejében jelennek meg, amelyet mindenképpen kezelni kell. Az egyenruhás rendőr jelenléte biztonságot, megnyugvást ad. Ha szükség lenne rájuk, ott vannak a közelben és megvédik az embereket.

○ **Mi volt a legmegrázóbb élménye a hivatása során?**

V. Cs. Mindig nagyon megérint, ha az áldozat olyan korú, mint a saját gyermekeim. De például soha nem felejttem el a magyar légiközlekedés legnagyobb katasztrófáját sem. Tíz évvel

ezelőtt, a hejcei légi katasztrófa idején bűnügyi igazgató voltam. Napokig irányítottam a helyszíni bűnügyi tevékenységet, sok határőr, tűzoltó is segítette a munkánkat. A rendőrség pszichológusai foglalkoztak az állomány tagjaival, hiszen az ott történőket is nagyon érzékenyen érintették.

○ **Milyen elvárásai vannak a megyében dolgozó rendőrökkel szemben?**

V. Cs. Olyan elvárásaim vannak, amelyeket magammal szemben is támasztok. Egyik hitvallásom a személyes példamutatás fontossága. A visszajelzések a mai napig büszkeséggel töltenek el: rendőreink becsületesek, tisztességesek, az egyenruhához méltó módon teljesítenek szolgálatot. Vezető társaimmal minden évben közösen teljesítjük a fizikai állapotfelmérést Budapesten, a Rendészeti Szervek Kiképző Központjában, amikor együtt van a teljes menedzsment.

○ **A megfelelő fizikai kondíció elvárás ezen a pályán, de ahhoz, hogy valaki maratoni távot fusson, ennél sokkal több elhivatottság kell. Ennyire fontos a sport az Ön életében?**

V. Cs. Mivel nagy fokú pszichés terhelés ér a munkám során, a stressz oldásában is nagy szerepet játszik a sport. Szellemileg frissen kezdek neki a munkának, ha előző este elmegyek futni, ezzel túlélem a mindennapok igénybevételét, a mozgás megfelelő életminőséget biztosít számomra. A családdal együtt sportolok, ez tölt fel energiával, ez regenerál. Fiatalabb koromban kerékpároztam. Három éve hetente futok legalább negyven-ötven kilométert, és évente többször indulok versenyen a Bükkben, Miskolcon, Bánkúton, Tarcalon vagy a Balatonon. Mióta életmódváltásba kezdtem, a futás elmaradhatatlan része az életemnek, tizennyolc kilótól szabadultam meg ennek köszönhetően. Május végén a főkapitányság csapatával készülünk a Balaton körbefutására.

○ **Az állomány tagjainak van sportolási lehetősége a megyében?**

V. Cs. Az átlagnál jobb lehetőségeink vannak. Kiképző központtal, valamint lőtérrel, kondicionáló teremmel, focipályával, tenispályával, szaunával rendelkezünk a város határában. Vezetéstechnikai kiképzőpályánk is van, ahol motoros és autóvezetői felkészítést is tartunk, saját kiképzőink vannak. Próbálunk időt és pénzt megtakarítani, a képzéseket helyben megoldani.

○ **A Törökországban megrendezett maratonton szép sikert ért el.**

V. Cs. A feleségemmel indultam ezen a versenyen. Tavaly töltöttük be mindketten az ötvenedik évünket, úgy vágtunk neki, hogy most együtt százévesen futunk. 36 ezren álltak rajthoz, szóval ez egy óriási kaland, hatalmas élmény volt. A feleségem nagyon jó eredményt futott, nekem sajnos az utolsó hat kilométernél begörcsölt a lábam, már alig mozdult, így öt óra alatt teljesítettem a távot. De a legnagyobb eredmény, hogy beértem a célba. ●

A gazdaság alappillére az erkölcs

SZÖVEG: BÚZÁS BEÁTA
FOTÓ: SZILÁGYI DÉNES

Baritz Sarolta Laura Budapesten született, szerető és hívő családban nőtt fel, közgazdász diplomát szerzett. Nagynevű vállalatoknál dolgozott, sikeres üzletkötőként, majd kereskedelmi menedzserként bejárta a világot. Családi tragédia miatt hite újra felerősödött, és az Istennel való szoros kapcsolat kialakulása nyomán bevonult a domonkos szerzetesi rendbe. A nővérek budakeszi rendházában él, tanít, nevel, szervezi a közösség életét, és a közgazdaságtan egy új paradigmáját hirdeti. Laura nővérrrel beszélgettünk.

○ Élettörténetének kétségkívül legérdekesebb és talán legfontosabb momentuma, amikor maga mögött hagyva korábbi szakmáját, belép a domonkos szerzetesi rendbe. Volt ennek előzménye a gyermekkorában? Milyen mintát kapott otthonról?

Laura nővér: Csodálatos gyermekkorom volt. Hívő családban, óriási szeretetben nőttem fel. Öten voltunk: a szüleim, nagymám, a testvérem meg én. Édesapám erdélyi, annak idején cserkész volt, engem kicsit fiúsan nevelt: kitartásra és csomó olyan cserkészértékre megtanított, aminek most sok hasznát veszem. Gépészmérnök volt, úgyhogy a matematika szeretete innen származik: már gyermekkoromban nagyon sokat matekoztunk együtt szórakozásból. A racionális gondolkodást ő nevelte belém. Másik oldalon anyukámtól a művészeteket kaptam: ének-zene tanár volt. Már kisgyermekkorom óta zongoráztam, minden nap szorgalmasan gyakoroltam. Mondhatni a humán és a racionális tudományok kombinációja az, amit én gyermekkoromban

megkaptam a szüleimtől, valamint egy olyan értékrend, ami arról szólt, hogy az embereknek adni nagyon nagy érték, és szeretetet adni a legfontosabb. Ezt talán a legjobban a nagymámmtól kaptam meg, aki a családért áldozta az életét. Ez a légkör vett körül egészen huszonegy éves koromig, amikor meghalt az édesapám. Ez volt az első nagy tragédia az életemben. Akkor végeztem a közgazdasági egyetemet, ahol nagyon szép öt évet töltöttem el külgazdasági szakon. 1983-ban kaptam meg a diplomát, és elmentem dolgozni egy akkor nagyon menőnek számító külkervállalathoz, a Hungarotexhez. Ez emberileg is kiváló hely volt, egymást bátorítottuk, és szakmailag is nagyon sok tapasztalatot adott, sokat utazhattam. A legfőbb piac Amerika lett. Volt egy saját iroda New Yorkban és Los Angelesben, oda küldtek ki gyakorlatra, ott ismerkedtem meg a Pepsi Cola céggel, ahová '90-ben mentem át. Irodavezetőt kerestek. Később ugyanitt lettem kereskedelmi menedzser. Ezekre az időkre most is büszkén gondolok vissza, szakmailag sokat tanultam.

○ Ez sikertörténet, hiszen Ön fiatalon rövid idő alatt futott be karriert. Mennyire van jelen ez mai életében?

Laura nővér: Annyiból van jelen, hogy most is van számos szervezési feladat a vállamon, és tulajdonképpen azok az adottságok, amelyek a külkeres és a menedzseri munkámban megvoltak, most is megvannak. Úgy mondanám, most tartalmasabb dolgokat menedzselek.

○ Annak ellenére, hogy ilyen szép eredményeket ért el a munkájában, úgy döntött, másik útra tér. Mikor és hogyan fogalmazódott meg Önben először, hogy változni és változtatni akar? Mi indokolta ezt a döntését, és miért éppen a domonkos rendet választotta?

Laura nővér: A szerzetesség az Istentől indul, a hivatás tőle származik. Az ember nem úgy lesz nővér, hogy eldönti, hogy az lesz. Ha az Úristen azt mondja, hogy adjam neki az életemet, és az ember erre igent mond, akkor vele csodálatos élet kezdődik. A domonkos hivatás nagyon szép, mert az igaz hitet prédikálja. A prédikátor rendet 800 éve, 1216-ban alapította Szent Domonkos, és célja, hogy az igazságot hirdesse. A mai világban erre óriási szükség van. A szerzetesség olyan életforma, amit az ember nem egyedül és nem emberségében választ, hanem hit kell hozzá. El kell hinni, hogy létezik egy teremtmény, és a teremtmény hívja az embert a vele való közös életre. Ez nagyon ritka, ezért én egy szerencsés, mondhatni kiválasztott ember vagyok. Szakmailag nagyon sikeres történet volt az enyém, de egy kicsit kiüresedtem ebben a karrierben. Úgy éreztem, nem találom az életem célját. Akkor édesanyámmal éltem, aki halálos beteg lett, egy éve volt hátra: éreztem, hogy a sok szeretetet, amit kaptam tőle, most nekem kell visszaadnom. Kinyíltam a hit értékeire, kinyíltam Istenre, és ebben az élő kapcsolatban az Ő akaratát is elkezdtem érzékelni, hallani. Intenzívebb kapcsolatba kerültem az egyházzal is, lett egy domonkos lelki vezetőm, és ő mondta édesanyám halála után, hogy keressem az Isten akaratát életemben. 1994-ben léptem be a rendbe. Ez nem kudarc volt, nem letérés az útról, hanem igazi tartalommal való megtöltődése annak az útnak, amit addig is jártam.

○ Laikusként az a kép élhet a fejünkben, hogy egy szerzetes nővér mindennapjait a négy fal között ülve, imádkozva tölti.

Laura nővér: Amint mondtam, a domonkos rend elsősorban prédikátor rend, nagy hangsúlyt fektetünk a teológia tanulására. A nővérek közül sokan tanítanak egészen az óvodától egyetemig, főiskoláig. Van egy saját iskolánk Kőszegen, egy házunk Hódmezővásárhelyen, ahol pasztorális munkákkal és közösségvezetéssel foglalkoznak, és jelen vagyunk Szombathelyen is. Én kivételegebb helyzetben vagyok a többi nővérhez képest, mert a közgazdasági hivatást elméleti szinten most csak én űzöm. Nekem is a tanítás az alapvető dolgom. A Sapientia

Baritz Sarolta Laura

Kedvenc film • Tarkovszkij: Sztalker

Kedvenc könyv • L. Bruni–S. Zamagni: Civil gazdaság

Kedvenc zene • Widor: Toccata

Hobbi • zene, sport

nővér

Szerzetesi Hittudományi Főiskolán Keresztény Társadalmi Elvek a Gazdaságban (KETEG) néven szakirányú képzést indítottunk, tanítok az MNB egyik alapítványában, a Corvinus Egyetemen megalapítottam az Emberközpontú Gazdaság képzést, és ősztől az NKE-n is oktatok. Még középiskolás szinten is tanítjuk a KETEG-elveket társaimmal. Úgy érzem, ebben rátaláltam a hivatásomra, a mostani közgazdasági identitásomra, amely nem szól másról, mint hogy a katolikus egyház társadalmi tanításainak az elveire fel lehet építeni egy fő áramlattól eltérő, egy másik paradigmára épülő közgazdaságtant. Ebben a gondolkodásmódban eljutottam a doktori fokozatig is, a Corvinus Egyetemen PhD-ztem 2014-ben, tehát többnyire ezzel foglalkozom, de konferenciákat és könyvbemutatókat

»

is szervezünk, kiadványokat készítünk, könyveket fordítunk. Emellett követjük a domonkos rendi tradíciókat, amelyek közül az egyik a zsolozsmázás, azaz rendszeresen, napi négyszer imádkozzuk az Egyház imáját, aminek egy része zoltárok énekléséből vagy mondásából áll. A kolostoron belül silentiumban élünk, őrizzük a csöndet. Nagy hangsúlyt fektetünk a közösségi életre, rendszeresen vannak közösségi programjaink.

○ **Etikus közgazdaságtan – ezzel a megnevezéssel találkoz-tam az Ön munkásságát kutatva. Mit jelent ez pontosan?**

Laura nővér: Erről szólnak az óráim és az előadásaim. Jó példa erre a Volkswagen esete, amikor olyan szoftvert raktak be az autókba, amely nem valós adatot szolgáltatott a kibocsátás-ról. Ez egy tisztán etikai vétség. Azért tették, hogy a cég több profitot realizáljon, és amikor kiderült az egész botrány, több száz millió eurós kár keletkezett. Ez a mérleg egyik serpenyője. A másik serpenyője pedig a becsületesség, ami nulla pénz, mert becsületességnak lenni nem kerül semmibe. Felvetődik a kérdés, hogy az ember melyik serpenyőt választja. Nemcsak én, most már nagyon sok ember mondja azt, hogy a közgazdaságtant nem lenne szabad erkölcs nélkül űzni, mert a gazdaság alappil-lére az erkölcs, csak az teszi fenntarthatóvá. Nem jó célkitűzés a profit maximalizálása, az csupán egy rész-cél. A profitot nem maximalizálni, hanem optimalizálni akarjuk. A gazdaság vég-ső célja az, ami eredetileg is volt: a közjónak a megvalósítása, az emberi valós szükségletek kielégítése.

○ **Ön nemrégiben vendégelőadóként tartott előadást az NKE Államtudományi és Közigazgatási Karán Etikus állampénz-ügyek kurzus keretében. A Nemzeti Közzolgálati Egyetemmel való együttműködés folytatásaként 2016 őszétől saját tárgyat oktat majd.**

Laura nővér: Igen, erre kaptam felkérést Lentner Csaba pro-fesszor úron keresztül az egyetemről. Nagy örömmel vállaltam el, mert így lesz 12-13 alkalom arra, hogy amit most itt nagyon röviden elmondtam, azt kifejtsem, a történelmi alapjait is bemutassam, ugyanis ez az egész gondolkodásmód vissza-megy egészen az ókorig. Arisztotelésztől, Platónról és Cicerótól indul ki. Szó lesz majd a középkori felfogásról, Aquinói Szent Tamás meglátásairól, továbbá pszichológiáról, szociológiáról. Kontrasztolni szeretném a hedonista szemléletet és az arisz-totelészi boldogságfelfogást, ütköztetni a mai főáramú közgaz-daságtan alapelveit az erényetika alapelveivel. Gondolkodási rendszereket szeretnék bemutatni, és ezen keresztül rávilá-gítani arra, hogy az erényetika egy emberközelibb és fenntartha-tóbb gondolkodásmódot ajánl. A filozófia, történeti, etikai alapok megismerése után szeretnék beszélni a tulajdonképpeni köz-gazdaságtanról, az általunk képviselt erényetikai közgazda-ságtani paradigmáról.

○ **Mint mondta, nemcsak a materiális javak vezethetnek a boldogsághoz. Közgazdászként és domonkos rendi nővérként**

hogyan vélekedik a témáról? Külön lehet választani ezt a két nézőpontot?

Laura nővér: Vissza kell kanyarodnunk az ókorig: Epikurosz volt a hedonizmus atyja, aki célként fogalmazta meg az él-vezetet. Arisztotelész és a hozzá hasonló gondolkodók már ekkor azt mondták, hogy az élvezet nem lehet cél. Szerintük a boldogság egy emberi kiteljesedés, ami azt jelenti, hogy értékekben leszek egyre gazdagabb. Például egy családot ösz-szetartani, szeretet adni egy másik embernek, a közjóért igye-kezni, valamilyen társadalmi célt elérni, a munkámban vala-mit alkotni, tehát célt kitűzni: ez az egyik ága a boldogságnak. A másik meg az emberi kapcsolatok megvalósítása. Ebben a gondolkodásban az anyagi javak is jelen vannak, de csak esz-közei a testi és lelki javak megvalósulásának. Olyanok, mint a váza egy virágnak. Meg kell tanulnunk eszközként és nem célként, ugyanakkor erényesen és mértékletesen bánni azok-kal. Az ember minél inkább tapad az anyagi javakhoz, annál kevésbé lesz boldog.

○ **Mit gondol, meg tud változni az emberek gondolkodása ebből a szempontból?**

Laura nővér: Amerikában van egy olyan társadalmi réteg, amelyiknél kifejezetten divat, hogy minél kevesebb anyagi jószággal oldják meg az életüket. Ettől ők nem lesznek haj-léktalanok, sem szegények, csupán mértékletesen élnek. Számítalan ilyen mozgalom van még, Magyarországon például az ÉrMeHáló, az érték mentén gazdálkodó üzletemberek háló-zata. A változásban óriási jelentősége van a médiának, mert az határozza meg a gondolatvilágot és az értékrendet is. Jelentős hatása van továbbá az oktatásnak is. Nagyon sok ponton van le-hetőség a változásra, lehet is változni, hisz az egyén képes erre. Hiába van agymosás és befolyásolás, akkor is a végső fórum az egyén önmaga, aki képes változtatni.

○ **Mint mondta, az oktatásnak is nagy szerepe van abban, hogy változtatni tudjon az emberek felfogásán, attitűdjén. Mit gondol, egy egyetemnek, akár a Nemzeti Közzolgálati Egyetemnek, amely a köz szolgálatára készíti fel a hallgatókat, milyen szerepe van az etikus magatartásra való felkészítés-ben, nevelésben?**

Laura nővér: Egy egyetemnek óriási szerepe van: a tanárok-nak, professzoroknak, tanszékeknek. Azt gondolom, hogy a tanáron múlik, hogy mit tart előrevivőnek, jónak vagy követen-dőnek. Itt nemcsak diákok neveléséről van szó, hanem tanárok egymás közti neveléséről, egymás közti kommunikációjáról. Alapvetően arról érdemes elgondolkodnia minden embernek, hogy ha ezt a világot tovább szeretnénk élni, fenntarthatóvá tenni, akkor hogyan járható ez az út. Ki lehet próbálni, hogy mekkora örömet okoz az, ha az ember ad másoknak vagy mér-tékletesen bánik az anyagi jószággal. A boldogságnak ez az útja ad igazán szabadságot az embernek. ●

Csernobil és Fukushima – több mint tragédia

SZÖVEG: SZŐÖR ÁDÁM
FOTÓ: SZILÁGYI DÉNES

Bár az atomerőművek jóval biztonságosabbak, mint a hagyományos erőművek, ha azokkal baleset történik, az nagyon jelentős emberi és anyagi áldozattal járhat. Így történt ez harminc évvel ezelőtt az ukrajnai Csernobilban és öt éve a japán Fukusimában. A látszólag eltérő kiváltó okokat vizsgálva megállapítható: mindkét katasztrófa alapvetően a rossz konstrukciós tervezés következménye volt.

1986. április 26. egy megszokott napnak indult a Kijevtől száz-négy kilométerre fekvő csernobili atomerőműben. A 4-es reaktor személyzete – a főmérnök-helyettes kezdeményezésére – rutinleállítás előtt hozzákészült egy teszthez, amely megállapította volna, hogy a fő elektromosáram-forrás kiesése esetén mennyi ideig forognának a turbinák és szolgáltatnának energiát a központi keringető szivattyúknak. A tervezett teszt előtt számos, a biztonságot károsan befolyásoló műveletet hajtottak végre, így például kikapcsolták az automatikus vészleállító rendszert. Pátzay György, az NKE Katasztrófavédelmi Intézet professzora szerint ez később végzetes hibának bizonyult. A szakember elmondta, hogy a csernobili erőművi blokkokat egy kisméretű katonai reaktorból fejlesztették ki, amelyek labilisan működtek alacsony teljesítményen. Ennek ismeretében nem lett volna szabad egy 1000 MW elektromos teljesítményű, ráadásul éghető grafitot tartalmazó erőművet megtervezni és megépíteni. Az éjjel megindított kísérlet során a reaktor a veszélyes, labilis teljesítménytartományba került, és a hűtés további csökkentése során a reaktor hőteljesítménye hirtelen a tervezett érték kétezerszeresére nőtt. Ekkor az operátor úgy döntött, hogy leállítja a reaktort. A szabályozórudak tervezési sajátossága miatt a grafitrudak visszaeresztésekor hirtelen drámai energiadeflagráció következett be. A nagyon forró üzemanyag és a hűtővíz kölcsönhatása miatt az üzemanyagrudak széttörték, és nagy mennyiségű gőz szabadult fel. A túlnyomás leemelte a reaktor mintegy ezertonnás fedelét, szétszakította az üzemanyag-csatornákat és összepréselte a szabályozórudakat, amelyek még csak félig voltak leeresztve. Az intenzív gőzképződés végül gőzrobbanáshoz vezetett, ez pedig illékony radioaktív izotópokat juttatott az atmoszférába. Ezt követte hamarosan egy második, immáron kémiai eredetű robbanás, amely törmelékét és forró grafitot lövelt a levegőbe. A reaktor magját képező grafit-henger aztán egy héten keresztül égett, mígnem sikerült azt eloltani. Először vízzel próbálkoztak, de ez egyáltalán nem használt, így nagy magasságból helikopterekkel dobtak le homokot, dolomitot, ólmot, bört. Addigra azonban a tűz a kiszabaduló radioaktív illékony anyagokhoz hozzáporlasztotta az alacsony forráspontú, hosszú felezési idejű radioaktív izotópokat, így a cézium-137-es izotópot is, amely a levegőbe jutva, felhő formájában, a szél segítségével eljuthatott a Föld különböző pontjaira. Leginkább a mai Ukrajna, Fehéroroszország és Oroszország szennyeződött radioaktív anyagokkal, de Bulgária, Törökország, Ausztria és Németország déli része is kapott belőle rendesen. „Magyarország aránylag olcsón megúszta, mivel a Kárpátok vonulatai nagyrészt eltérítették a radioaktív felhőket, amelyek így összesen háromszor érintették az országot” – hangsúlyozta Pátzay György. A professzor a tanítványainak is sokszor elmondja, hogy a '60-as években a légköri atomrobbantások miatt mintegy százszor annyi radioaktív

anyag hullott Magyarországra, mint 1986-ban. A csernobili baleset idején a Műszaki Egyetem izotóplaboratóriumában dolgozó szakember maga is megmérte az akkori sugárzási szinteket, amely a levegőben a háttér két-háromszorosa volt, míg például az esőgyűjtő csatornáknál vagy az utak padkáinál akár harminc-negyvenszeres értéket is mutatott. „A főváros és a nyugati határszél kapott relatív többet a kihullott, kimosott sugárzó anyagból, de az éves dózisnak így is mintegy csupán az egytizedét kellett többetként elviselni a magyaroknak” – hangsúlyozta a professzor. A cézium-137 radioaktív izotóp azonban a mai napig megtalálható a talajban, mintegy harminc centiméter mélyen, anyagásványokhoz kötve, így tehát a mozgásában korlátozott formában.

Pátzay György szerint a közhiedelemmel ellentétben csak kisebb mértékben írható az emberi mulasztás számlájára ez a katasztrófa. Véleménye szerint inkább a téves konstrukció eredményezte a balesetet. Az alacsony teljesítményen labilis

JELENTŐSEBB NUKLEÁRIS BALESETEK

- A nukleáris eseményeket rangsoroló INES-skálán a hetes a legmagasabb fokozatú, legsúlyosabb minősítés.
- 1957. szeptember 29.** A Szovjetunió katonai és polgári nukleáris programjának központjában, az Ural keleti oldalán a Majak komplexumban vegyi robbanás következtében kétmillió curie radioaktív anyag került a légterbe, sokkal több, mint a csernobili katasztrófánál.
- 1957. október 7.** Nagy-Britanniában, a Windscale (ma Sellafield) plutóniumtermelő reaktorban tűz ütött ki, és radioaktív anyagok jutottak a levegőbe. A balesetet akkor eltussolták, de később kiderült, hogy tizenhárom ember meghalt, további kétszázhatvan sugárterhelést kapott.
- 1969. január 21.** A svájci Lucens közelében meghibásodott egy kísérleti, föld alatti reaktor hűtőrendszere, a fűtőelem-olvadás miatt nagy mennyiségű radioaktív anyag került a légterbe.
- 1979. március 28.** Az amerikai Three Mile Island atomerőműben, Pennsylvania államban konstrukciós és emberi hibák következtében súlyosan megsérült az egyik blokk aktív zónája, a reaktorzóna fele megolvadt. A környezetbe nem került ki radioaktív szennyeződés, és senki nem halt meg. A Csernobil előtti legsúlyosabb atombalesetet végül hatos fokozatúnak minősítették.
- 1986. április 26.** A Szovjetunióban, a Kijev közelében levő csernobili atomerőműben megsérült a 4-es számú reaktor, majd tűz keletkezett, és jelentős mennyiségű radioaktív szennyeződés került a levegőbe. A katasztrófa mintegy hárommillió embert érintett, 140 ezer embert kellett kitelepíteni, a sugárzás közvetlenül negyvenhét halálos áldozatot követelt, a környéken 600 ezer embert ért erős sugárzás, közülük daganatos betegségben mintegy négyezren halhattak meg. Az esemény hetes fokozatú besorolást kapott.
- 1993. április 6.** A Szibériai Vegyi Kombinát (Tomszk-7) radiokémiai üzemében felrobbant egy közepes erősségű uránoldatot tartalmazó tartály. A balesetben senki sem sérült meg, de az üzem környékén mintegy 35 négyzetkilométeres terület radioaktívan szennyezetté vált, az esemény a négyes besorolást kapta.
- 1999. szeptember 30.** A japán tokaimurai urániumfeldolgozó üzemben szivárgást észleltek, ezért elrendelték a környéken élők kitelepítését. A láncreakció másnap állt le, az eseményt az INES-skála négyes fokozatába sorolták.
- 2005. május 29.** Az észak-angliai Sellafield hasadóanyag-feldolgozójában hónapokon keresztül észre sem vett szivárgást tártak fel, amelynek során több tízezer liter sugárzó sav folyt ki. A nemzetközi skálán az incidens a hármas fokozatot kapta.
- 2011. március 11.** Japánban a kilences erősségű földrengés és az azt követő szökőár következtében súlyosan megrongálódott a Tokiótól 260 kilométerre északra fekvő Fukushima atomerőmű, amelynek reaktoraiban sorozatos balesetek történtek, s több alkalommal is jelentős mennyiségű radioaktív szennyeződés jutott a levegőbe és a tengerbe.

A FÖLDÖN KÖRNYEZETBE KERÜLT MESTERSÉGES RADIOAKTÍVITÁS FORRÁSAI

Forrás	Ország	Időpont	Radioaktivitás (Bq)	Fontos izotópok
Hiroshima–Nagaszaki	Japán	1945	4x10 ¹⁶	hasadási termékek, aktinidák
Légköri atomrobbantások	USA–SzU	1963	2x10 ²⁰	hasadási termékek, aktinidák
Windscale	UK	1957	1x10 ¹⁵	¹³¹ I
Cseljabinszk-Kisztim	SzU	1957	8x10 ¹⁶	hasadási termékek, ⁹⁰ Sr, ¹³⁷ Cs
Three Mile Island	USA	1979	1x10 ¹²	nemesgázok, ¹³¹ I
Csernobil	SzU	1986	2x10 ¹⁸	¹³¹ I, ¹³¹ Cs

reaktort nem lett volna szabad megépíteni és éghető grafitot használni, ami elég gyúlékony és nehezen lehet eloltani. „Az már azonban emberi felelőtlenség, hogy ilyen adottságok mellett miért kellett tesztelni a reaktor képességeit” – tette hozzá Pátzay György.

A következmények ugyanis rendkívül súlyosak voltak, emberéletben mérve is. A közvetlen sugárzás következtében mintegy negyvenen veszítették életüket a tragédiát követően, de a közvetett károsodás miatt mintegy négyezer halálos áldozattal lehet számolni. Ide tartoznak azok a likvidátorok és tűzoltók is, akik részt vettek a mentési munkálatokban. És akkor még nem beszéltünk azokról, akik nem a sugárzás, hanem a tragédia és a kitelepítés okozta stressz következtében hunytak el, vélhetően a vártnál hamarabb. Ráadásul az ukrán és a fehérorosz gyermekeknél jelentősen megnövekedett a pajzsmirigyrák előfordulása is. Ennek Pátzay György szerint az oka az, hogy a jódtartalmú füvet a tehenek lelegelték, így az elfogyasztott tején keresztül a normális mennyiségnél jóval több radioaktív jód jutott be a gyermekek szervezetébe is. Bár a kitelepítést pár napon belül megkezdték a környékről, az addig „megszerzett” sugárterhelés bizonyára sokak halálához vezetett a későbbiekben.

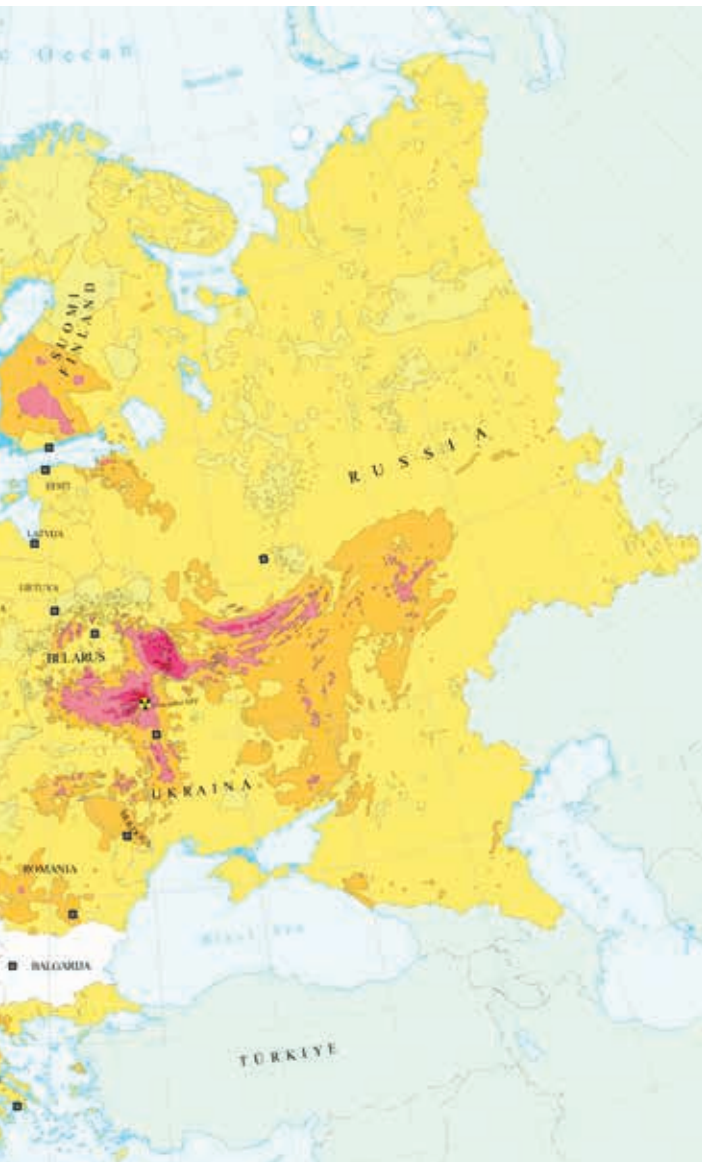
„Sokan gondolják azt a mai napig, hogy atomrobbanás történt Csernobilban, holott ez teljes képtelenség egy atomerőműben” – hangsúlyozta a szakember. Ehhez ugyanis 92 százalékot meghaladó dúsítású urán-235 izotóp kell, aminek aránya Csernobilban mindössze 1,8 százalékos volt, de még Pakson is csak 3-5 százalék körüli ez az érték.

Nagyon érdekes megvizsgálni azt is, hogyan jutott egyáltalán a világ tudomására minden idők egyik legsúlyosabb atomerőmű-balesete. Az oroszok ugyanis, amíg tehették, eltitkolták a történéseket, állítólag még saját vezetőjük, Gorbacsov sem tudott róla egy ideig. Egy svédországi erőműben történtek világítottak rá a problémára: az ott dolgozók sugárszennyezettségének mértékét ugyanis be- és kilépésnél rutinszerűen ellenőrizték. Döbbenet tapasztalták, hogy az erőműbe belépőknél magasabb szintet mértek, mint a kilépőknél. Az időjárási viszonyokból kiindulva először arra gyanakodtak, hogy Litvániában történhetett baleset, aztán a gyanú egyértelműen Csernobilra terelődött. Pátzay György arra is emlékszik, hogy amikor először hallotta a Magyar Rádióban a hírt, az csak a következőről szólt: „A csernobili atomerőműben robbanás történt. Egy ember meghalt. Az illetékesek megtették a szükséges intézkedéseket.”

„A csernobili katasztrófához hasonlóan a fukusimai balesetnél is alapvetően tervezési, kivitelezési hiba vezetett tragédiához” – véli a professzor.

A japán partoknál 2011. március 11-én bekövetkező földrengés és az azt követő cunami romboló hatásai súlyos nukleáris üzemzavarok és -balesetek sorozatát indították el. Három reaktorban teljes zónaolvadás történt, négy reaktorblokk szerkezetileg is károsodott. Az erőműből nagy mennyiségben kijutott radioaktív anyagok több tíz kilométeres távolságig beszennyezték a környezetet. A japán kormány számára 2012-ben publikált független parlamenti bizottsági jelentés a katasztrófa fő okának egyértelműen az emberi felelőtlenséget jelölte meg – vagyis ember okozta katasztrófának minősítette a fukusimai balesetet. Pátzay György viszont

forrás: <https://miningawareness.files.wordpress.com/2013/12/image63.jpg>

úgy gondolja, hogy itt is konstrukciós problémák voltak, a tartalék zóna-vészhűtő rendszerek ugyanis a felszínhez képest nagyon alacsonyan voltak elhelyezve az erőmű területén, így a földrengést követő tizennégy méteres hullám elsodorta és tönkretette a vészhűtőszivattyúkat, az áramot szolgáltató dízelaggregátorokat és azok üzemanyagtartályait is. A cunami többméteres magasságban elárasztotta a komplexum alsó szintjeit. Az elégtelen hűtés miatt a már leállított reaktorok vészhűtése megszűnt, hűtés hiányában pedig az aktív zónák hőmérséklete és a reaktorok nyomása kritikussá vált. A felhasadt fűtőelem-burkolatokból illékony

radioaktív izotópok kerültek a levegőbe, a reaktorcsarnokokat szétvető kémiai robbanások, valamint a három reaktorban bekövetkezett zónaolvadás és a reaktorkonténmentek sérülései következtében pedig további nagy mennyiségű radioaktív szennyezés került a környezetbe. Hűtés nélkül maradt egy frissen kiégett fűtőelemeket tároló medence is, ahol hasonló folyamatok játszódtak le.

„Egy atomerőművet úgy kell megépíteni, hogy emberi hiba ne vezethessen ilyen tragédiához, ehhez pedig a tervezésnél és a műszaki kivitelezésnél is nagyon ésszerű kell lenni” – emelte ki Pátzay György.

A professzor megemlítette a magyar vonatkozású, 2003-as paksi üzemzavart is. Ekkor az atomerőmű 2. blokkja mellett elhelyezkedő, vízzel teli aknában lévő mosótartályban harminc kötegni fűtőelem túlhevült, majd hideg víz ömlött rá, és ettől súlyosan megsérült. A környezetbe kikerült radioaktív anyagok mennyisége nem volt jelentős, az anyagi kár azonban annál nagyobb volt. Ez magában foglalja a megsérült üzemanyag árát, az elhárításra fordított összegeket, továbbá a kiesett villamosenergia-termelésre jutó bevételt. A károk felszámolásában egyébként szakértőként Pátzay György is részt vett. A professzor a kisebb-nagyobb hibák és balesetek bekövetkezése ellenére is úgy látja, hogy az atomerőművekben sokkal szigorúbb rendszabályokat és biztonságosabb berendezéseket használnak, mint bármely más energetikai létesítményben. A mai legmodernebb erőművek-nél több, egymástól független védelmi rendszerrel és úgynevezett olvadékcspadékkal, valamint passzív rendszerekkel biztosítják a hatékony és biztonságos hűtést és a radioaktív anyagok izolációját. Bár a jelenlegi paksi blokkok is a legbiztonságosabbak között vannak a világon, a Paks 2-beruházás 3+ típusú erőműve még ennél is nagyobb garanciát jelent arra, hogy minimális legyen egy bekövetkező baleset esélye. A professzor szerint Magyarországon a hagyományos energiaforrások aránya minimális, ezért az energiaellátás biztonsága miatt egyelőre mindenképpen szükségünk van atomerőműre, amely jelenleg a termelt villamosáram mintegy 50 százalékát állítja elő Pakson. Azt is hozzáteszi, hogy amióta Németországban csökkent az atomerőművek száma, és előtérbe kerültek az alternatív energiát használó létesítmények, az ottani áramtermelő rendszer eléggé labilis lett. A professzor szerint ha Paks-2 a tervek szerint megépül és üzembe áll, akkor várhatóan 2080-ig megoldott lesz Magyarország villamosenergia-alapellátása. Addig pedig egy megfelelő energiatermelő alternatívát is lehet találni. Ilyen lehet például a napenergia új típusú hasznosítása mellett a nagy mélységű geotermikus energia használata, amely esetében Magyarország nagyon komoly potenciállal rendelkezik. ●

MÁJUS

BÚCSÚ

Pünkösöd – Csíksomlyó

2016. május 15–16.

Pünkösöd a Szentlélek eljövételének ünnepe a húsvét utáni ötvenedik napon. Szinte minden népnél van valamiféle népszokás ehhez az ünnephez kötődően, több elemük még a kereszténység előtti időkbe vezethető vissza, amelyek mind a tavasz köszöntéséhez kapcsolódnak; a növények, a virágok, tágabb értelemben pedig a termékenység istennőjét, Florát köszöntötték. A magyar nyelvterület nagy részén hagyományosan a legények csoportba szerveződve a május elsejére virradó éjszaka állítottak májuszfát a lányoknak, akiknek ez nagy megtiszteltetés volt. A május elsején állított fákat sokfelé pünkösdkor bontották le. A középkor óta ismert szokás a pünkösdi királyválasztás, ekkor ügyességi versenyen (tuskócipelés, karikába dobás) kiválasztották a megfelelő legényt, aki később a többieket vezethette, továbbá a pünkösdi király minden lakodalomba, mulatságra, ünnepségre hivatalos volt, a kocsmákban ingyen ihatott, a fogyasztását a közösség fizette ki később. Ez a tisztség egy hétig, de akár egy évig is tartott. Gyakran ez alkalomból avatták fel a legényeket, akik ezentúl udvarolhattak, kocsmázhattak. A pünkösöd azonban mégiscsak a keresztény egyházak ünnepe, akik három fontos eseményt ünnepelnek ilyenkor: a Szentlélek eljövetelét, az Egyház alapítását és az egész világra kiterjedő missziós munka kezdetét. Pünkösöd ünnepe a világ magyarsága számára teljesen összeforrt Csíksomlyóval.

Csíksomlyón 1567-ben tartották az első búcsújárást. Ennek előzménye volt, hogy János Zsigmond erdélyi fejedelem fegyverrel akarta a katolikus székeket az unitárius vallás felvételére kényszeríteni. Csík, Gyergyó és Kászon népe pünkösöd szombatján Csíksomlyón gyülekezett Szűz Mária segítségét kérve, majd legyőzte a fejedelem seregét a Tolvajos-tetőn. A diadal után újból Csíksomlyón adtak hálát, és egyben fogadalmat tettek, hogy minden pünkösöd szombatján elzarándokolnak oda. Csíksomlyó most is a katolikus székelység hírneves búcsújáró helye. Most már a más vallású keresztény hívek is szívesen vesznek részt a búcsújárásban. A Szűzanya iránti tiszteletben a buzgóság az idő múlásával sem lankad. Év közben is szüntelenül önzőlik a nép Somlyóra Máriát tisztelni, köszönteni, előtte imádkozni. 1990 óta minden évben több százezer ember zarándokol Somlyóra, és vesz részt a Szűzanya tiszteletére tartott körmeneten, szentmisén. A világ magyarságának legnagyobb összefo-
jövetele ez, amely évről évre mintegy félmillió zarándokot vonz.

Kilencedik éve zakatolnak a ma már jól ismert zarándokvonatok Erdélybe, a búcsúra. Csaknem 20 ezer km-t tettek meg ez alatt az idő alatt Erdély csodálatos tájain a majdnem fél km hosszú szelvények. A négynapos nemzeti program csúcspontja Pünkösöd szombatján a félmilliónyi zarándokot vonzó csíksomlyói búcsú, a Mária-ünnep. Másnap a történelmi Magyarország ezeréves határára jutnak el a zarándokok 50 ezer székely társaságában. Ugyanezen nap délutánján a madéfalvi veszedelem turulmadaras emlékművénél folytatódik a program, amit este a Csík Zenekar koncertje zár. A szervezők több mint 10 ezer főre számítanak ezen az ingyenes, szabadtéri koncerten. A vonatok idénre már megteltek, de a programokon bárki részt vehet. A pünkösdi hétvégén hazánkban is számos program és fesztivál várja az érdeklődőket.

<http://www.programturizmus.hu/kategoria-punkosdi-programok.html>

AMBASSADOR'S FORUM AT
LUDOVIKA

Folytatódik a Ludovika Nagyköveti Fórum!

Hagyományteremtő céllal indult útnak tavaly a „Ludovika Nagyköveti Fórum”, amely a diplomácia és az egyetemi világ képviselőinek találkozóhelye és vitafóruma kíván lenni. Idén a programsorozat folytatódik. Vendégünk lesz:

MÁJUS 18. 18:00
JAPÁN

A rendezvénnyel kapcsolatban érdeklődni a NUPS.international@uni-nke.hu e-mail címen lehet.

LUDOVIKA FESTIVÁL

2016. MÁJUS 7.
ORCZY-PARK

KATONAI ELISMERÉSEK ÁTADÁSA
KATONAI, RENDŐRSÉGI ÉS KATASZTRÓFAVÉDELMI BEMUTATÓK
KÖZIGAZGATÁSI ÉS BIZTONSÁGPOLITIKAI KVÍZ
KATONAI HAGYOMÁNYŐRZŐK TÁBORA • CSALÁDI PROGRAMOK

A rendezvény VIII. kerület Józsefvárosi Önkormányzat támogatásával valósul meg.

